

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

PYTHAGORAE

VITA EX IAMBlichO

COLLECTA,

Per Nicolaum Sentellum Tridentinum Ordinis
Eremitarum Sancti Augustini.

ROMAE.

In Aedibus Antoni Bladi Pontificis Maximi
Excusoris.

M. D. LVI.

C. 1497

AMPLISSIMO DOMINO S. R. E.
Cardinali Ioanni Morono patrono suo, SCIPIO
Bongallus Ci. Ro. Ciuitatum Castella-
næ & Ortanæ Episcopus.
S. P. D.

AM tandem, dum cognominatur hodie,
τῶν προύργων π, & ipse delibero, paru-
licet sim auctoritatis & gratiæ, totusq; sanè
in eam curâ & cogitationem incumbo, nec
me quæ terra mariq; hodie hinc & inde
hostiliter geruntur commouent, nec vniuersa isthæc quæ
impendet malorum ἰλιαν, nisi Quartus succurrat Paulus,
retardat ab instituto, quantumlibet sæuiat Mars, & Neptu-
nus furiat. Rerū enim curâ Deo permitto, qui & de sua or-
bem condidit voluntate, & eundem de sua conseruat mise-
ricordia, pugnatq; pro sua factura potentissimus, & licet in
uitam quandoq; immo semper, protegit benignissimus.
Quamobrem quæ supra nos sunt missa facio, & priuatam
rem cogito, nostroq; Pythagoræ facile subscribo, qui in sa-
cro, hoc est, in arcanis dei introspectiendum non esse præ-
dicabat. At tu interea temporis, ingredi quæso mitissime
Pater, cum Madrutio tuo & Truccis illustrissimis, qui ope-
re in tanto magnam partem habent. ingredi auspicato
Platonici Iamblichi tabernaculum: excipieris iucundissime
super omnia sine supercilio, hilariq; vultu, vernantes hic
inter quippe rosas, Dædaleosq; mille antiquæ sapiëntiæ co-
lores. magna animi voluptate de Pythagoræ vita expres-
sum Tridentinū gustabis mel, quod nullū certe admisit fel;
qñ id de altis illis cacuminibus omne florilegiū depasta, so-
lertissima apis Tridentina cōfecit. Ingredere, inquam, ta-
bernaculū quod fixit homo, & prope, vt facis, ad quod
fixit Deus, vbi vera sit emundatio conscientiarum ab ope-
ribus mortuis: veruntamen ne despice & istud pro tua cle-
mentia atq; prudentia. Despiciant alii, tui dissimiles, & non
respiciant: qui quidē nō possunt frigida fomenta curarum

relinquere, quos nō ducit cælestis sapientia, qui scioli tantum sunt, & doctrinarum ac sensuum nouitates venantur, scisis retibus per auia quædā & diuersa dogmata, que orbe toto, & ecclesia tumulante iamdiu sepulta sunt: hisq; sibi perplacent, vt fiat eorum vita tota vanitas vanitatum: Iamblichus nāq; portæ, vestibula, gradus, atria omnia sunt munda mundis, sunt præclaræ zetæ, sunt insignia fastigia, illustria, sublimia, & quæ alta à longe cognoscūt, præsentia pandunt, & ad ventura pelliciūt: demum mirifica sane, ad traducēdum æuum, mortalitatemq; hanc nostrā exanclandam magnopere accommodata. Næ tu putabis (mihi crede) hos hortos Hesperidū, & paradisos dæliciarū possetos ad orientē, vbi inter cætera & mala punica fortassis inuenies esu visuq; mirabilia. Et quāuis hic nulla videre sit veterū sacra nostrorū cadelabra, nullas mēsas aureas, nullā propositionem panum, urnam nullam auream, aut virgam Aaron, & Cherubin obumbrantia propitiatorium: quam plurima tamen offendes posteris tradita diuinitus, inuitantia ad æternam illam hereditatem, patriam illā, veram illā vitam (de qua iam tempus est nos assidue cogitare) capessendam. vtruta cum dulcissima lectio auocat à voluptate, cum silētium indicit, cum diuinum oculum, cum Platone, mille carnis esse meliorem dicit, cum Pythagoricos aculematicos, fide tantum, nullaq; alia ratione, tenuisse quæ didicerant, recolit: cū animos omnino immortales, & mortem non timendam narrat: cum, quid pulcherrimum sit? harmoniam esse inquit: quid fortissimum? sapientiam: quid optimum? felicitatem scilicet sempiternam: cum ait populares non esse ineundas vias, discalciatum sacrificare oportere, continendam linguam, per numerum edocendas sacrarum rerum Leges, & Theologiam: cum matutinū tempus, optimum: cum non euellendas fructuosas plantas recenset, cum prædicat q̄ fides sit fundamentum vnicū amoris, sexcentaq; alia huiusmodi cōmemorat: quæ vt olim vetera illa nostra exemplari seruebant, & vmbre cælestium, sic ista ancillantur imagini futurorum. Spatiare igitur inter

amænissima vireta citra sudorem, & lege & liga fasciculos
non deprimentes, vernantissimasq; texe corollas piorū cer-
uicibus imponendas, & alta mente selectissima contempla-
re floralia, quæ si vñdecūq; lustraueris, nihil profectò tem-
poris, nihil delectatiōis, nihil vtilitatis, nihil dignitatis sen-
ties tibi deperisse. *μυστηριότητος* est Pythagoras atq; di-
gnissimus, cuius tu flores mortalibus tradas odorādos, fru-
ctus daturus postea de Iesu veritate suauissimos, cū Deo
placuerit: quod sæpe interloquendum cum magno sena-
tus lumine, lectissimo atq; doctissimo Scotto Bernardino
Cardinale soleo dicere, cū eum viso. Sed cui nā? potius
Iamblichana ista fragrantia, quæ est ad curationem animo-
rū nata, dedicetur? quā tibi? qui es raras inter aues Chris-
ti bonus odor. Qui es diu! Augustini literarum nō solū
cupidissimus, sed & suæ totius familiæ, vnde ista emana-
runt, amantissimus. Qui mundi rebus ita vteris vt moritu-
rus, ita illis parcis vt semper victurus. Qui subiectos ita be-
ne in pace regis, vt nō imperes, sed vt præsis & prosis. Cui
(inquam) potius, quā tibi? cui vt naui gubernatori se-
cundus cursus, vt medico salus, vt Imperatori victoria: sic
summæ curæ est vita ciuium tibi creditorum, quo locuples
& vñdecūq; sit quā beatissima. Vale, & post tot peractos
tecum dies & annos Episcopum fidelem tuum, licet
non diuitem, dilige & ama, & quātum vales seu
voles foue & faue. Romæ die . 10. Ias
nuarii. M. D. L V I.

Iosephi Pamphili Veronensis
Augustiniani .

Quicquid habent sacri Nilotica templa repositi ,
Mysticus arcana Iamblichus arte legit :
Non hic inuenies lachrymosas Isidis aras ,
semicanemq; uirum , semiuirumq; canem :
Non hic discerptus gladijs quæraturs Osyris ,
his nihil in scriptis corniger Apis habet.
Aeternum hic numen castus uenerare sacerdos ,
Occulta hic summus pingitur arte Deus .
Cedite uos uulgus , series obtusa , prophanum ,
Hæc animæ , cultis mentibus æscæ datur .

QVAEDAM E' IAMBlichO

de uita Pythagoræ collectanea, Auctore & interprete

Nicolao scutellio Tridentino Ordinis Fratrum

Eremitarum sancti Augustini.

N OMNI PHILOSOPHIA
opere inuocare Deū vniuersis sobrijs
mos est. Idq; præsertim in Pythagoræ
doctrina: cum enim diuinitus tradita
fuerit, non nisi diuinitus etiam susci-
pienda. Philosophia Pythagorica, quo-
niam excedit humanam vim, vt nemo
statim intueri ipsam queat, nisi quos-
piam Deorum interpretante, maxime
iccirco Deorum auxilio eget. Sequa-

mur quò Dij iusserint. Sat nobis erit Deorum voluntas. Adit sacerdotes,
patre vrgente, vt diuina res disceret. Miræ Pythagoras religionis, inge-
nij, cōtinentiæ, mansuetudinis, animi ab omni turba alieni. Temporis erat
parcissimus, monitu Thaletis, atq; eius gratia, vini & carnis usu, & præ-
sertim edacitate, & ventris ingluuie abstinebat. Subtilium rerum, & fa-
cilis digestionis nutrimento alebatur: tum pauci somni. Saluti maxime
animi, deinde corporis consulebat. Potissimum sacra deorum frequentabat.
Traiecit in Carmelum, montem Phœnicie, vbi in templo mansit diutius.
In Aegyptum transit, multo studio templa petit, & terit. Nullum illustrem
virum, nullum sapientem, nullum sacrificium, nullum deniq; locum præ-
termittens, vbi plus quicq; sese inuenturū speraret. Sacerdotes visebat om-
nes. Duos & viginti per Aegyptum annos perstitit in adytis Astronomo-
rum & Geometrarum. Et initiatus nequaquā obiter, nec fortuito sacra deo-
rum omnia discebat, donec cum Cambyse captiuus in Babylonem deduc-
tetur. Hic lubens Magorum, & lubentium consuetudine vtitur, edoctus ab
eis sacra, & deorum exactissimum cultum. A Magis numeros, & musicā
capit, & mathematicas reliquas. Duodecimq; alios commoratus annos, in
Samum regreditur. In Samo symbolicū doctrinæ institutum, Aegyptiorum
more aggreditur. Symbolicum doctrinæ genus patria Samus non recipit.

Cum Samij Pythagoræ disciplinas à Barbaris acceptas fermè contemnerent, iuuenes pretio aliciebat, qui discerent. Discenti cuidam adolescenti triobolum tribuebat in præmium. Locum in patria extruxit, vbi versaretur. Qui & hodie quoq; dicitur Pythagoræ Hemicyclion. In quo de summa Reip. Samij cōsulāti, rati de honestis, & iustis, ac vtilibus, eo ī loco agendum esse. Vbi horum omnium curam constituit Pythagoras. Extra urbem vero Antrum Philosophiæ ponit. In hoc, dies, noctesq; totas disceptabat. Pythagoras conficit rerū cælestium disciplinas arithmeticas, ac geometricis demonstrationibus. Sapientissimi Græciæ ad Pythagoram proficiscuntur Samum, vt inde doctrinas ebiberent. Cū iudicaret difficillimum esse, et legibus patriæ seruire, & Philosophiæ ob munera publica, refugit in Italiam, patriam multorum arbitratus, qui optime docentes audiant. Crotona primum constitit. Duo millia, & eò amplius virorum conueniunt cum liberis & vxoribus, cōmunem locum condunt. Hinc magna Græcia, omnia habebat communia. Deorum ascribitur numero Pythagoras, perinde ac optimus quis demon, hominum beneficio missus, Pythium nonnulli, quidā Apollinem, ex hyperboreis Pæana complures, alij inhabitantium lunā deum vnum. Sed plurimi, deorum omnino quæpiam, humanā in forma aduentasse aiebant, opem ad bene, beateq; viuēdum moralibus allaturum, vt felicitatis, ac Philosophiæ donum nobis veberet. quo certe diuinius nec apparuit à Dijs, nec apparebit vnq̃. Est quoq; Aristotelis illa de Pythagoræ philosophia vulgata partitio. Animalium ratione viuentiū aliud quidē deus, aliud verò homo, aliud Pythagoras. Purgare docebat interiorem oculum, ad cernēda vniuersa principia. Affulsere Graijs, autore Pythagora, optimus Reip. status, & popularis consensus, & cōmunicatio amicorum, & cultus deorum, & sanctitas, legumq; institutio & eruditio: & silentium, & ab alijs animantibus abstinentia, & modestia, & cōtinētia, & solertia, & quicquid diuinum & pium. Iure igitur optimo eum tanq̃ numen, non hominem mirabantur. Vbi feruere seditiones & odia ciuiū videbat, concordia seminabat. Pythagoræ apophitegmatum summa fugari quidem debere omni studio, atq; igne & ferro amputari à corpore quidē morbū, ab animo vero indocilitatem, à cubiculo sumptuum nimium, seditios nē ab vrbe, à domo discordia: singulq; ab omnibus, vt ne quid supra modū.

Persuadebat adolescentibus à seniorum latere non recedere, affirmans, & in mundo, & in via, & in urbibus, & in natura, id semper quod anteit tempore, honestius esse, q̃ quod sequitur, via ortum occasu, aurorā

Humana ī forma Deus.

Arist. de Pythagora.

vespero, genitaram corruptione, principium termino, indigenas externis, colonos vrbibus, deos demonibus, hos semideis, heroas hominibus. Nō minores reddendæ parentibus gratiæ, q̄ illi qui iam mortuum in lucem reuocant. Beneficis amor debetur. Temperantiæ virtus maxima est, vixit quæ & pueros, & virgines, & senes, & matronas decet. At hæc adolescentibus maxime est necessaria. Nam vnâ hæc & pulchritudinem corporis continet, conseruatq; animi sanitatem, atq; optimorum institutorū desiderium. Tum quantum temperantiæ expediat, intemperantiæ Græcorū exercitius apud illiū, testis locupletissima potest esse. Cura corporum maioris amicis confertur: nam statim deficit. Bonorum bonestorum, quædam & ab alijs accipi queant, quædā minime, vt forma, robur, validudo. Educatia facit, ut discat homo a pueris, Græcus à Barbaro, liber à seruo, philosophus ab imperitis. Primum à Pythagora inuentum Philosophiæ nomen. In primis erigi Musarum templum consuli. Has siquidem deas & appellationem eandem habere amues, & honoribus maxime gaudere musis, & cunctis videri eandemq; semper chorant musarum cōmunitatis amantissimas musas docebat. Equam certe vis non modo circa optima theorematum veras facit, verum & circa concentum omnium quæ sunt, & harmoniam. Omnia locus iustitiæ indiget. Vnde finxerunt homines eodem consistere ordine apud Iouem Theonidem, ius apud ditem, ac apud respublicas leges, vt intelligatur esse vniuerso iniurius, qui ordinem iustitiæ violat. Deorum nullus in iusurandam pronus. Vnde ipsa seruanda, potius q̄ iuramentum, fides. Bonum, opportunitas, in omni actione. Maxima in filiis dirimere à parentibus. Optimi, qui per se ipsos bona norunt. Secūdi, qui aliorum cūctibus. Deterrimi, expectantes malo suo melius discere. Solutus est hæc pueris suadere, vt neq; conuitia incipiāt, nec vlescantur conuiciantes: atq; circa disciplinas, quæ nomen ab ætate sumpserunt, exercereantur. Bene nato adolescenti, facile est probum esse. Nō bene nato, difficile. Magis vero nec fieri vilo pacto potest, q̄ à praua occasione ad finem recte curatur. Iuuentutē cū maxime Genius faueat, potestas sit in templis versari: ac ideo mirissimos deorum, Apollinem et Amorem pueros ab omnibus pingi. Omnes ferè ludi decore exercentur per pueros. Pueros genitrix Apollo est providentia. Etatis vero progredientis omnes Dij. Neq; phœois repugnare maioribus.

Musæ cōmunitatis studio

se. Iustitia.

Iuuenta genialis.

Mulierculus pro sacro offerendus & præte monebat, pueros ad id vt viros deo gratos eligant. Detinere eas ad aras nullo seruorū comitante veg

nire. Cæde nanq̃ litandum. Nuptis amandi plus viri, q̃ parentes: Vitans
de femellis omnino lites, atq; inuicem contumeliæ; hinc fama est, tres vni
co oculo vsas. Religionis maxima proprium mulierum genus.

- Purissimi hominũ, & clarissimi peregre cuniarum, optimarum rerum cog-
noscentiarum gratia. Primum rerum, illud .s. numerorum & rationum
natura, omnia percurrrens. Vnde vnuerſum hoc, & digestum est sedulo, et
ornatum decenter. Et sapientia quidẽ ea verissime est, quæ circa pulchra
prima, & diuina, & incorrupta, & semper circa eadem, & itidẽ se ha-
bentia versatur: quorum participatione reliqua pulchra redduntur. Phi-
loſophia vero zelus huiusmodi sapientiæ, erat Pythagoræ sermo, etiam ras-
tionis, & mentis expertia mouens, Dauniam Vrsam vastantem incolas do-
minat. Homini primæ curæ est, rerum pulchrarum, sensus. Musicæ tanta
vis, ut animi, corporisq; sistere queat, affectus, & agriuidinet curare.
Omnes hominum perturbationes diatonicis numeris, & chromaticis sedat,
& ad virtutem excitat; ad somnum ipse sua pleſtro, & lyra, selectium
sphaerarum harmoniã imitabatur. Discibat, e celo Pythagoras ipse. Alios
censebat in se spectantes doceri debere per imagines, & exempla, quando
inueni hominem nequeunt, archetypa ipsa prima, & pura, sicuti non va-
lentibus fixẽ solem aspicere propter radiorum excellentiam in fulgore, vsus
est & remedium ex aqua; vel pice liquefacta, vel speculo, purgandi sunt
mathematicis animi: & vitia, musica oportet lustrari.
Cibus illis abstinendum. Divitiarum puritas impediunt. Silentium
curandum vino, escæ, somno, gloriæ, diuitijs. Verendi si-
ne hypocrisis, digni. Aequales diligendi serio. Hortandi absq; inuidia iuue-
nes. Seruandus omnibus in rebus amor: atq; i omnia, amicitia rerum om-
nium Pythagoras author erat, & institutor.
- Ab omni voluptate mentem auocat. Toto studio tendebat ad salutem, &
curã oculi diuini: qui (vt præclare inquit Plato) mille carnis & melior
Venientes ad se discendi gratia, non prius admittebat, q̃ mores diligen-
tissime tentasse: experiri volebat risus, silentium, voluptatis, merces; si-
guram, incessam, totius corporis motum. Tres annos in eo periculo sum-
mendo dicebat: vti plane sciret signis naturæ, & consuetudine, capere
re ne possent disciplinas. Silẽtium per quinquennium indicens: in quo ma-
xime cognoscere dicebat se, constantiam, perinde ac si continere linguam,
difficillimum inter omnia fuit. Probat per quinquennij silentium, ingredi
permittentur ad audiendum Pythagoram ipsum.
- Philosophia**
zelus sapien-
tiæ.
Musicæ vis.
E celo discen-
dum.
Archetypa.
Lustrandi anis-
mi.
Amor.
Diuini oculi
cura.
Exploratio
iuuenũ pytha-
goræ.
Silentium.

Myſteria veræ philoſophiæ velanda indignis; ne, ſi puriores aquæ in puteos cænoſos immiſſæ ſint, & cænum turbetur, & aquarū ſplendor cõtaminetur. Tollendæ ergo prius affectiones. Vitia ante penitus extirpanda ferro, igneq; ac omnibus diſciplinarum machinis. Non autem omnia omnibus doctrinarum genera communicabat. Sed ſuam cuiq; pro ingeniorum captu, & dignitate diſtribuebat. Hos quidem Pythagoræos legitimos; illos verò dicere ſolebat Pythagoriſtas, æmulos Pythagoræorum. Sic Attiæcos & Alciſtiſtas. Pythagoræorum omnia cõtunant. Quosdã vocabat Acuſmaticos. Alios Mathematicos. Acuſmatici, fide tantum, nulla ratione, quæ didicerant, tenebant, ve diuinas res. Eorū audita triplicia. Nonnulla quid eſt? ſignificant. Nonnulla quid maxime? Alia quid agendum, quid non? Quid eſt? vi quid inſulæ bediorum? ſol & luna. Quid eſt in delphis vaticinium? quaternitas: quod quidem eſt harmonia, in qua ſyrenes. Quid maxime? vi quid iuſtiſſimum? ſacrificare. quid ſapientiſſimū? numerus. quid ſapientiſſimum apud nos? medicina, quid pulcherrimam? harmonia. Quid fortiffimum? ſententia. Quid optimū? felicitas. quid veriſſimam dicitur? q̃ hominem malis. Huiusmodi ſapientia ſeptem ſophiſtarum dicebatur. Ti enim non quid bonū requirerant; ſed quid maxime? Quid agendum, quid non? Vi q̃ oportet generare filios. Oportet dextrum calciare prius. Non oportet populares ire vias. In publico non baptizandum. In balneo non lauandum. Occultum quippe in his omnibus. An puri ſint omnes commanentes. Onus non ſimul leuandum: neq; enim danda occaſio eſt non laborandi. Ne ſine luce ſari licet. Litandū autē calicis. In annulo in ſignum imago dei non geſtandā; ne maculetur. Per dextram capiendū. Gallus albus non offerendus. Conſulenti, optima conſulenda: nã ſacræ res, eſt conſilium. Bonum, labores. Voluptas, omnino malum. Diſcalcium oportet ſacræ facere, & ad diuina accedere. In ſacro nō reſpicieudum. Panis non frangendus. quid ad iudicium in inferis non cõferre: quia non decet congregantem diſſoluere: omnes enim ad vñ pãtem amitti cõtinentiunt. Omnia autem talia præcepta propter diuinũ, & ad diuinã reſeruantur. Et hoc eſt principium. Vita quodq; omnis ita inſtituenda, q̃ ſequatur vitam deum. Et eã ratio eſt eius philoſophiæ.

Ridiculum efficiunt homines, aliandẽ q̃ a deo querentes bonum. Si quis ſupprimere curret in Repu. dimiſſo omnium principe. Sic omnium dominus Deus. Bonum verò ad omnium hero petendum; omnes enim ys, quos amant; & quibus gaudent; bona ſurguntur.

Velanda phi
loſophia.

Fides.

Tetractys.

Sapientiſſimū
numerus.

Pulcherrimū,
harmonia.

Optimū ſci
licitas.

Dextrū pri
mus.

Onus.

Nil ſine luce
ſari licet.

Annulo nō ſe
rẽda Dei icon.

Sacræ res cõt
ſilium.

Diſcalcium
oportet ſacri
ficare.

A Deo que
rendum bonū.

Talia instituta quidam Hippaso tribuunt Pythagorae: qui, cum sphe-
ram duodecim Pentagonorum impius descripsisset, per fretum perijt. Geoa-
metria apud Pythagoram Historia appellabatur. Docebat varijs vjs, iux-
ta cuiusq; naturam & aptitudinem portiones dari. Testis est Abaris sacer-
dos Apollinis, quem relictis tentamentis, & silentio, statim ad intima res-
rum dogmata traxit, de Dijs, de Natura instruens. Hic siquidem Abaris
venit ex Hyperboreis, ut veheret ad propria, sapientissima quaeq; italica.
Is arcum domat Pythagorae, quo flumina, montes, maria, & cuncta inuia
facile traiecit.

Arcus miris-
cus.

Theologia per
numeros.

Pythagoras beneficio hominibus venit. Itcirco sub humana forma, ne
novitate perturbarentur, atq; doctrinam eius resugerent. Theologiam, &
rerum sacrarum leges per numeros docebat: ratus hac puriorem existere
& diuinorem cognitionem, ac celestibus deorum numeris magis propria,
aptiorem etiam Abaridis ingenio.

Cratysis, lentis-
ias.

Silentium.

Primum in experiendis ingenijs animaduertebat, an continere se possent;
deinde se verecundi. Et multo plaris silentium faciebat, q̃ sermonem. Pri-
mam cogitationem, & curam de moribus. Secundam de ingenio, de me-
moriam habebat. Sed ante omnia mansuetudinem requirebat, dictam ab eo
Cratysim. Expertes mansuetudinis, ineptos sapientiae iudicabat.

Mane Pythagoraei per ea loca dumtaxat deambulabant, in quibus quies &
silentium mediocre, & templa, saltusq; erant. Nec nisi constituto prius ani-
mo, occurrendum alicui censebant: consueto vero animo apertissimi aie-
bant huiusmodi silentium esse. Post matutinam deambulationem una con-
ueniebant ad imbuendos disciplinis & moribus animos. Deinde corpora cus-
tabant, iugentes, currentes, alutantes. Tempus optimum, matutinum. Cis-
bo vivebantur melle, fauo, pane optimo. Viam die nescientes. Post tempus
optimum, circa Politicas, Oeconomias versabantur & Exteras, & Xenica-
cas. Crepusculo rursus deambulabant trabes, duobusue iuncti, uti discipulis
na. commemorarent. Sed mane, soli deambulabant. Post deambulationem cre-
pusculi, laudabantur. Iamvis cenabant, non plures q̃ decem conuivia. Prius
litatis manibus. Ante solis occasum explebant. Post conuiuium, sacrifici-
um. Deinde lectio, quae imponebatur unguinis nata a maioribus. Liban-
tis haec mania dabantur, Domesticam plantam & fructuosam ne vellis-
te, neu. ledite. De Deorum, Demonum, Heroum genere, & sentite recte,
& loquimini iudice: & de parentibus, & de beneficiis. Fauore legibus;
estote iniquitatis hostes. His actis, domum abibant veste pura & candida.

Stratis puris & candidis stebantur absq; loricibus. Indumenta linea. Et strata non ex pellibus, villisue.

Fertur & alius instituendæ vitæ modus p Apophrases huiusmodi. Tolenda ex vera amicitia lis omnis & contentio. Atq; id quidem ex omni amicitia. Quod si fieri non potest, ex paterna saltem, & ea, quam erga maiores, & beneficos gerimus. Partes iuniorum (si inciderit iurgium) cōtinere, q̄ maxime impetum, & furorem; & seniori cedere. Fundamentum amoris, fides. Ea sublata, tota amicitiarum lex, ius, vis, ratio perit.

Nunq; mentiendum amicis.

Modus Pythagoræ philosophiæ per symbola. Is character antiquissimus apud Græcos, et Ægyptios, occultâdis diuinis mysterijs accommodatissimus.

Ex auditorio Pythagoræ, maxime reuertissimi & cōtemporanei, & discipuli (ipso Pythagora sene) iuuenes, Phylolaus, Eurytus, Charondas, Zaleucus, Brysson, Archytas senior, Aristæus, Lysus, Empedocles, Zalmoxis, Epimenides, Milo, Leucippus, Alcæon, Thymaridas, exierunt sapientissimi omnes. Li non cōmuni editione & populari philosophabatur, sed ex institutione Pythagoræ diuina mysteria indignis & imperfectis vocabant per symbola. Et si quis differuisset non per symbola, & vt lege Pythagoræ cauē erat, ridicula cuncta & amilia censebantur. Obscuris enim vera, & grandia inuoluenda putabant. Talia symbola erant, Obiter nec in templa ingrediendum, nec procidendum omnino: neq; si ad fores ipsas astares. Discalciatus sacriifica, & adora. Populares declina vias. Vade per inaccessa. De Pythagoræis sine lumine ne garras.

Dissuadebat aliena Dijs, et ab eorū familiaritate abducētia nos, et quicquid diuinationem & sobrietatem mentis impediunt. Hæc vulgo de alimonia. Priuatim vero illis, qui altius, subtiliusq; philosophabantur, edicbat, Tollens prorsus superuacua pabula, & impia. Nil edendum, animæ pariceps. Bibendum nullo modo vinum. Nec animantia mactanda Dijs; vel vlla ex parte lædēda. Hæc eadē ipse, lege inuiolabili custodiebat, Amantissimus. Alacritum, nulla cede nullius sanguine madentium. Hæc eadem & legum latoribus sanciebat. Nam cede animantium arbitrabatur frangi eam naturæ societatem, & eam, quæ ipsis nobiscum est, cōiunctionem, ac ita iusticiam contaminari. At quibus vita satis purgata, & sancta, & diuina philosopho non erat, contingere quædam animantium mittebat: ita tamen statutis vii diebus abstinerent, ijs ipsis decernebat. Cor non absumere, nec edere carcerum, & ab eis abstinere Pythagoricos vniuersos. Prin-

Fides fundamen-
tum.

Symbolica
theologica.

Cor.
Cerebrum.

cupia enim sunt, ac tanq̃ sedes quædam sapiendi & viuendi. Bellum mi-
nime irritandum monebat: quoniam primus nūcius exiit, signumq; com-
patiendi cælestia ad terrena. Melanurum ne tangito: terrestrium quippe
deorum. A rubellione pisce abstine, & fabis.

Fabis abstine.

DE MVSI-

CE.

Lyra.

Organū Py-
thagoræ. Lyra.

Musicæ bona.

Musicā apprimè conducere valitudini & saluti corporis opinabatur, si
aptis numeris vteretur. Vere nouo solebat conuentus in circulum facere, in
medio statuens lyra psallentem. Illo psallente, quot quot recte poterant, in
harmoniam concinebant. Sic adhiberi facile remedia animi perturbationis
bus assueuerat. Vsurpabat pro organo lyram. Nam somnium tibiæ illibet-
ralem, & tumultuarium explodebat. Chæreas etiam ductari patiebatur.
Homeri dicta, atq; Hesiodi ad institutionem vitæ diligebat. Dicitur etiam
Pythagoras spondiaco quondam rhythmo per tibia mæ extinxisse Tauror-
menitani pueri furentis rabiem, nocte irruentis ad amicā à Riuali posses-
sam, & feres domas incensuri. Sic & Empedocles pacauit musicæ furorē
adolescentis, qui stricco ense Anchitum hospitem Empedoclis persequen-
tur occisurus. Hic Empedocles in mouendis sono & concentu præcordis, &
quò voluit flectendis, illustrissimus inter omnes Pythagoræos extitit. Et fo-
nita eudentium malleis fabrorum Diapason, Diapente, & Diatessaron pro-
portionem deprehendit harmoniam. Extogitauit etiā ferè innumeras prop-
portiones, & organa musica haud pauca. Tetrachordum, Heptachordum,
Monochordum, Pentachordum constituit.

Et multa etiam laudantur politicè ab ipso tractata. Dum enim Crotor-
næ efferrentur maximo sumptu funera, hæc de diuinis Pythagoras fatuitur.
Cælites animos offerentium spectant, non rerum copiam. E contra deorū
Inferi, tanq̃ inferiorum hæredes, cantibus, ludis, querellis, magnis gaudent
impensis. Vnde ob capienti auiditatem Platonem, dici Orcum arbitrabatur.
Ea tempestate florere videbantur & in Sicilia Charondas Catanensis
Pythagoræus, Zaleucus, & Timætes Locrensis, optimi legum latores.

Pythagoras totius ciuilis sciëntiæ repertor, Nihil (inquit) hic parū, mixta
contrarijs omnia. Ex hac hypothesi ratio ad vtrāq; partem impetum sum-
mit. Duo autem motus, corporis, & animi. Corporis, irrationalis. Animi,
electiuus. Rerū publicarum constituebant lineas treis, huiusmodi exten-
sionibus contiguas inuicem, vnum rectum angulū efficiētes. Hanc quidem
sesquiquartiam naturam habentem. Illam vero, quinq; huiusmodi valentem.
Harum verò a idem, vtrāq; mediā. Computantibus autem nobis & li-
nearum iuicem concutientes, & locorum ab his, opinantur pallant esse

Animus offer-
entium spectat
Dij.

In Italia.

Rerū pub. li-
near tres.

Reipublicæ formam. Constat, & vendicasse sibi hanc sententiam Platonem in Repu. dicentem planè sesquiterciã illã radicem, & propaginem quintæ iunctam, & duplices præbentem harmonias. Exercebat affectuum temperatiam, & modestiam. Mulieribus pudorem suadebat. Pythagoras exi- Modestia.
stimatus à Cratoniatis Apollo.

Signa sanctitatis Pythagoræ. Primũ, quoniã norat suam ipsius animã, Nosse suũ ip-
quæ nã erat, & vnde in corpus ingressa, & priores eius vitas. Tum trans-
suis animum.
seunt Nefas fluius, Salue ait Pythagora. Is terremotum sedat, auertit
pestes, ponit ventorum vim, & tempestates marium, fluminumq; Terræ
motum in patto futurum, vnde potauerat, prædixit: Et de naue secundis
ventis currente, q; mergenda foret. Agenda deo placita. Talia verò haud
facile scire est, nisi quis ab eo, qui deum audient, vel ipse deum audierit, vel Deo placita à
arte diuina didicerit. Non quædam deo possibilia, quædam verò impossibi- deo discenda.
liam, vt opinio est Sophistarum: sed omnia possibilia, & principium idem
Lini carminum. Sperare omnia oportet, quoniam nil spem fugit. Facile Spes.
cuncta deo perficere, nihilq; Deo non facile. Pythagoras in sacris vnq; est Nil deo nõ fa-
visus non gustans quicq;. Lacedæmon expiata per Pythagoram, immunis à eile.
peste. In Sibari anguem perniciosum capiti & intermit: aliũ in Tyrrebes
nia paruum morsu necantem. Crotonæ albam Aquilam prehendit expe- Aquila alba.
flantem. Triuissimum Pythagoræorum verbum, Bipes homo est, & auis, et
tertium, aliud scilicet Pythagoras. Casui nihil, at diuino omnia cõsilio tri-
buebant. Testis Androcyda in volumine de Symbolis Pythagoræis, diuine
non reluctari providentiæ sapientissimum, vnde tanta religio. Dicendum Theologiæ
& Pythagoricæ per numeros theologiæ exemplar indubiatum apud Or- exemplar per
pheum, nec obscurum. occasione ab Orpheo sumpsisse Pythagoram: atq; numeros.
ita de deo constituisse sermonem. quem & ideo sacrum inscripsimus, tanq; Theo. Dei ver
ex maxime mystico apud Orpheum loco. Vnde Pythagoras inquit, nume-
ri substantiam sempiternam esse, planè principium omnis cæli, & terræ, Orpheus.
& mediæ naturæ. Amplius & decorum, & dearum & dæmonum sedes Numerus ori-
radicare. Hæc apud Orpheum. Inde perspicuum, q; numero terminatam go omnium.
essentiam deorũ ex Orphicis sumpsu. Efficiebat verò numeris ipsis & ad- Orphica.
mirabilem præscientiam, & curam deorum. Sanctius, q; sanguine litan- Numero præ-
dum. Sacrum censebat gallũ. Potentes omnium Dy putandi. Credendũ scientia.
diuinis dogmatibus, quæ Pythagorus tradidit. Antiebatũ indumẽto al- Vestis cãdida
bo, & puro. Probiores laudabat. Lineis, & corpus, & strata tegebat. pura.
Operũ famæ, & diuinationibus datat, vt fortibus. Litabat Dyis thus, mi-

dium, & placentulas rotundas, fauos, & alia etiā thymiamata. Per deorum nomina non iurandū. Iuramentum Pythagoreorum, Non, per nostræ sapientiæ inuentorem quaternarium. Fontem, semper fluentis naturæ, radices habentem, intelligentes Pythagoram. Pythagoras poststudiosus interpretationis Orphei. Et Deos, more ritulq; Orphei, colebat stans, i statuis, & ære, non nostros cōmīctos formis, omnia potentes & scientes, similem vniuerso formam habentes, & naturam. Is coniunxit cultum deorum cum diuina philosophia, quæ didicerat ab Orpheiis Ægyptijs sacerdotibus. Chalcidensibus Magis, diuinarum rerum scientiam hausit. Sacrificia verò in Eleusina, Imbro, Samothracia, Delo, Celtis, Hibernis, Latinis. Hic aiebat, litare homines, & vaticinari Apollinem ex Tripode, eo q; per trinitatem primus numerus: Veneri verò sacrificari senario. Quia primus hic numerus omnem quidem numeri naturam communicat. Secundum vero quemcunq; modum diuidatur similem sumit, & eorum quæ auferuntur, & quæ relinquuntur vim. Herculi sacrificandum octauo.

Ingrediendū in sacra, veste munda, & in qua nemo vnq; dormierit. In templo non pariendum: non enim fas, in sacro colligare diuinitatem animæ ad corpus. Pedunculum in templo ne occidito. Cedro, lauro, eupresso, quercu, & myrto honorandi Dij. Dentes nō scindendi. Aceruus ē eupressis non fabrefaciendus: quia sceptrum Iouis eupressum, vel ob aliam mystificam rationem. Cælo tonante, terra tangenda memoria generationis eius tium. Adeundo templa. Et dextra loca confitebatur Pythagoras principium imparis numerorum, & diuinum ponens. Sinistram verò, paris, & diffusoluci symbolum.

Pythagoras omnis sapientiæ gnarus, circa geometriā plurimū insudauit. Quam ob Nilī inundationes, agrorum diuisionibus necessariam inuenerūt. Theoremata igitur eius artis permulta ab Ægyptijs coepit. Cælestia verò speculata nonnulli tribuunt Ægyptijs, & Chaldeis. Ratiocinia, & nomenclatos Phoenicibus. Philosophiam primus appellauit, ac studium sapientiæ. Sophiam verò, scientiam inquit veritatis eorū, quæ sunt. Esse autem ea, quæ materia prorsus carent, & sempiterna, & solum actū subsistentia, hoc est incorporea. Reliqua æquiuoce entia, secundum enim participationem, vipote corporea, materialia, genita, et mortalia, nullo modo verè entia. Sapientiam verò probabat, esse scientiam verè entium, & non æquiuoce entium. Neq; enim sciri queunt corporea, nec firme cognosci: quoniam in infinitum abeunt, neq; vlla comprehendī scientia possunt, cum nō sint, & ters

mino diffinita non existant. Si ergo talia eam naturam sortita fuere, ut ne sciantur, eorum scientia non erit. Non itaque etiam fas est, esse amorem scientiæ non manentis, sed potius illius scientiæ, quæ versatur circa vera entia, et circa eadem semper, & identidem persstantia: atque horum apprehensione etiam æquiuoce entium tenere cognitionem.

Symbolice loquebatur, breuiloquentiam amabat: in qua diuinissimas reponere seuectias, & scientias. Tritum Pythagoræ apophthegma, Principium totius dimidium. Alterum apophthegma, In numero omnia lucent. In prætio Pythagoræis erat Musica, Medicina, Diuinitas. Laudabant in primis eum, qui audire posset, & taciturnum. Dieta ad medicinam plurimum vergebantur. Carminibus nonnunquam. Sed musicam ante omnia sanitati prodesse putabant.

Memoria potissimum opus esse: ubi & quæ docentur omnia, & quæ dicuntur, contingantur & reseruentur. Et tamdiu docendum, & audiendum, quoad capere possumus discendo, ingenio, & memoria, circa quam maxime laborabant. Vir Pythagoræus non prius e stratis surgebat, quam besterna acta ad memoriam reuocasset. Sic verò rememorabant. Contendebant meminisse, quid locuti primum fuissent, vel audissent, aut alijs mandassent. Vel quid secundum, vel quid tertium. Et de futuris eadem ratio. Rursus cui exeuntes primum occurrissent. Vel cui secundo. Et quosnam sermones egissent primos, quosque secundos, & quosnam tertios: & ita quæ toto gessissent die, remoluerè animo studebant. Nihil enim ad scientiam, & experientiam, & prudentiam maius, quam posse meminisse. Ab his ergo institutis Italiâ vniuersam contigit viris impleri philosophis. Et prius ignota cum esset, postea propter Pythagoram magnam Græciam appellatam. Philosophos illic complures, & Poetas, & legum institutores euasisse. Atque quippe Rhetoricas, & Demonstrationes, & Leges scriptas ab illis in Græciam deferri accidit. Et de rebus naturæ quicunque meminissent, primum Empedoclem, & Parmenidē Eleatam adduxerunt. Quique de vita quicquid disceptassent Epicharmi sententias offerunt. Et serè omnes eas Philosophi retinent.

Prudentiam virtutum reginam ac dominam esse quis dubitet? Hæc namque virtutibus vniuersis virtutur quasi quidam intelligentiæ oculus, & ordinem eis, modumque præscribit, ipsarum moderatrix. Sed quis aliunde querat, aut petat testimonia? Ne longe abiens, perluastra vniuersum oculis. Nam templum hoc omne, quod cernis tam illustre, tam clarum, prudentiam arguit,

In prætio
Musica Me-
dicina Vatici-
nium.

Memoria.

Maximū, me-
minisse.

Italia magna
græcia pp Py-
thagorā appel-
lata.

Empedocles
Parmenides.
Epicharmus.

De prudentia

opportuniſſime omnia & commodiſſime exornantem. Hæc itaq; mundi facile princeps genituram à pura mente, & perfectâ capit: & inde proles illa orta. Rurſus in ipſam ſe intelligentiſſimam contemplandam colligit: & ita
Exēplar mēs. intuendo, & videndo perficitur. Mentem quippe exemplar ſuum, & modum ſpectat pulcherrimum Prudentia, & ad id vii ad amuſſim omnia mœnera obit, omneſ abſoluit actiones. Adde, ſi qua nobis cū Dijs ſocietas eſt (eſt autem plurima) eam ſanè totam illa præbet virtus. Hæc enim hominem ſerme Deo parem efficit, dum bonorum & malorum, utiliū & inutilium, honeſtarum rerum & turpium delectū habet. Oritur ex hac etiam ſolidum in agendis negocijs optimuſq; iudiciū, & humanarum functionum quaſi norma quædam & perpendicularum, & (ut ſummā dicendi conſiciam) ſanè Prudentia virtus in puppi ſedens, gubernaculum tenet hominū, tenet prudentia omnium noſtrarum rationum, conſiliorum, operum dux. Hæc deinde Reſpublicas, & domos, quin etiam priuatam cuiuſq; vitam diuinum in exemplar refert. Et inde imaginem effingit, q̄ optimam poteſt, nūc illa delens, nunc alia abſtergens, & moderate vtraq; exprimit. quam ob rem tantæ poteſtatis, & authoritatis Prudentia exiſtit, ut ſuæ factionis homines dei faciem induere, & deos præſe ferre faciat.

De veritate.

Veritas quidem ipſa, quemadmodum ex nomine etiam ipſo declaratur, erga deos immortales conuerſionem efficit, & deorū actionem incorruptā. At mima opinio hæc umbrarū, ac imaginum fictio, ut præclare inquit Plato, circum prophana & loca tenebrarum verſatur errabunda. Proinde altera ſanè pulcherrimarum formarū, ſoli intelligentiæ, oculo viſibilem, diuinarumq; ac verarum, ac ſempiternarum lucem intuendo beatur. Altera autem id quod informe eſt, & eſſentiæ expers, & varium, atq; volubile ſpectat, & de eo cæcitiēdo allucinatur, & caligat. Altera item, quod eſt, contemplatur. Altera quod in mentem venit, multitudinis & vulgi animis videtur. Proinde veritas cum intelligentiæ verſatur luce, in hac luce viuūt, in hac paſcitur, & animi oculum auget. Altera inſtar Ixionis, dum inanes picturas conſeſtat, obiectanubecula luditur, nō rem vllam prehen-

DE DIALECTICA. ſando, ſed dementiæ vanitate aberrando.

Deus optimus maximus proculdubio Dialecticam monſtrauit, ac mœneri mortalibus miſit, Facundus, inq̄ (ceu perhibent) Mercurius ſymbolū eius artis in manibus præſe ferens, geminos videlicet Dracones mutuo ſeſe ſpectantes. Ut verò probatiſſimi ſemper & eximij teſtantur philoſophi, excogitauit muſarum antiquiſſima Calliope inconcuſſam rationis firmitatem,

ac irreprehensibilem, molli pudore dignam præbuit. Quin etiã in Dlephis deus munera attendit Dialecticæ, nec explicans (iuxta Heraclitum) nec occultans : at innuens vaticinia, excitat ad differendi indagacionem oraculorum audientes, vbi plena ambiguitatum, & æquiocationum omnia . Et Didymum omne responsum scientiæ citat lumen. Quo perspecto, Themistocles, etiam oraculum recte accipiens, opportune, vi debuit, lignea mænina, causa planè extitit Græcorum salutis. His germana Deus in Branchidis opera ostendit dialecticæ, perspicuam inductionē significans, quum ait, Nec volatilis sagitta, nec suavis lyra, nec nauigium vllum sine vsu scientiæ potest fieri fructuosè.

Omnes homines Dialecticam vsurpant, imitatem eam tenentes ab incunabulis ferè facultatem & vim aliqua ex parte, quæ id alijs magis, alijs calleant minus. Itaq; deorum immortalium munus, omnino nefas est projici. Quin illud potius omni studio, industria, arte, exercitatione, omni deniq; ope censeo confirmandū, & quæ maxime fieri potest, augendū. Vide namq; quæ hoc ipsum ad omnem vitæ partem appetet momenti. Nam in colloquijs cum hominibus habet cōsuetudinem ex cōmunijs tum sententijs tum opinionibus. Ad inuentionem artium, primas, & summas inuenit origines, ac principiorū fundamenta. Ante, actiones cogitat, & præmeditatur: quid factū opus sciet, & quemadmodum conficienda res. Præludia ad Philosophiam exercitat, ad ea quidem mirificas methodos præbens. Sed si ea loqui oportet, quæ ijs anteunt, non est vlla philosophiæ pars, quam quisquam absq; Dialecticæ beneficio assequi possit. Nam naturæ dogma inuentū ipsum logice cōmunimus, & quæcunq; de rebus diuinis contemplamur, ratione differendi cōprobantur. Quid dicam? nihil prorsus aut loqui aut audire ē ab huiusmodi ratione alienos. Immo enim & ipsum nō dicere dialecticam, dialecticè moliri oportet, perdiscereq;. Siue igitur instituire velis, siue minime, tamen illa (vi inquit Parmenides) loquentia exercenda est. Quid præterea absurdius nos, quos ratione, & oratione cæteris omnibus animantibus natura voluit antecire, & illa in primis dote eximia præpollere, tamen hominum hoc penè diuinum, naturæ humanæ proprium temere & fortuit o tractare, & (vi verius loquat) extinguere igniculos illos à natura datos? At si quis ea elaborando orationis, & rationis munera secum, & alia sit complexus, scientiam constituit planè mirifica, & præclarissimam, inscriptione Delphica teste minime aspernanda.

Veniamus iam ad Philosophiæ exercitamentum. Et primum occurrūt illa,

Heraclitus.

Nutus, Deorum

Dydimū omne responsum.

Lignea mænina

Dialecticæ.

Dei munera non proyiciens da.

Parmenides dialecticā garulitatē vocat.

De summo dialecticæ vsu.

Instituta ob-
stetricia.

Lucina.

Ausculatoria

DE IVSTI-
TIA.

Cōmunia oīa.

De fursu.

Aīus immor-
talis.

Deorū initia
de fursum.

quæ ad recordationem excitant, cuiusmodi rota illa dispensatio ē, quam tra-
stat cum Menone Socrates, interrogādo & respondendo præteritorū me-
moria expergiscitur. Sēcūdo loco collocamus institutiones obstetricias, qui-
bus Lucina præest, ut salui partus in lucem prædeat. Ita beneficio & ope-
ra obstetricia educta in lucem, patent quæ nam vera, quæue etiā mentian-
tur. Hæc robur ab arte differendi petunt. Nam elenchis, quasi eleboro ad
purgandos animos viuntur, in opinionibus aduersariorum refellendis, &
explodendis. Sunt & aliæ discipline experientiæ, & exercitationis gra-
tia auditoribus oblata, vel quæcumq; ad positionem aggrediuntur tractan-
do, aut si quæ veterum scrutantur auscultationes, quarū nulla prorsus mu-
nus obit suum sine artis differendi ope. Quid verbis immoramur? fieri mi-
nime potest, ut verbum vltimū, aut demus, aut accipiamus rite ac decore,
nisi eam, quæ de ratiocinando, & sermone differit, scientiam teneamus.

Initium iustitiæ commune & æquum vsq; adeo, ut corpore vno & ani-
ma vna omnes vterentur, etiā meam diceret idem & alienū, vti & Pla-
to contestatur, accipiens à Pythagoreis omne proprium exterminans, &
commune augens, omnia communia omnibus, etiā fortune, resq;. Nemo
propriū possidebat aliquid. Si cui communitas nō placuisset, substantiam
quam contulerat, & alteram tantam recipiens à collegio Pythagoræorum,
amittebatur. Familiaritas & lenitas in homines, iustitiam adducit. Alie-
natio & aspernatio communis generis, contumeliā. seruanda etiā bo-
minibus in cognata animantia familiaritas, & mansuetudo, ex institutis
Pythagoræ docebatur: ita ut ea non occiderentur, neue à nobis ederentur.
Domi iustitia est, ideo œconomica dicebat Pythagoras. Quod primum mas-
torum serpere in vrbes soleret, ne dum ad domos, deliciæ. Secundum, iniu-
rie. Tertium, clades, & excidium. Aliud iustitiæ genus decreuit, insti-
tutionem legum. In quo Charondas excelluit: Catanens, & Zaleucus,
Timaratusq; Locrenses: adde Theæbæum, & Elicaonem, & Aristor-
eratem, ac Phytiam Rhegiensium legum latore. Zamolxis Thrax Py-
thagoræ seruus, quas à Pythagora tenebat leges Getis dedit, persuasūq;
immortalem Animam esse. Etiam nunc Galatæ ferre omnes, & Traliscæ,
ac Barbarorum pleriq; filios erudebant. Interire animā nullo modo posse,
sed manere post obitū omnino. Postremò mortem minime metuendā. Opti-
mum, ad constitutionem rerum publicarum in iustitia censuit, Deorū ini-
tia, & auspicia de fursum petere. Hinc vrbes, & leges, & intra decessit.
Tum inquebat intelligi de diuino, & vti est oportere, & ut sese ad bonis

nam generis habet curam; & non negligens ipsum existimare. Hoc Pythagoræi velle in primis ducebant.

Sic eo principio statui, naturam nostram propensam ad affectus corporis; & iniurias. Deinde spectandam esse hortabatur naturæ varietatem, nec dimittendam unquam de pectore pietatem in Deos, & curam. Post deos, Pietas. Dæmonum habendam plurimam rationem, parentem etiam, & legum. & his obediētiā confirmare. Nil deterius Anarchia, i. q̄ carere Principe. Ex Deterriima sententia Pythagoræ, reditus est animarum. Nil alienius à iustitia, q̄ in anarchia. terrore hominem. Potius sustinēda iniuria, q̄ ob ultionem obruncare hominem. Homicidio mines: positam est enim iudicium apud inferos. Querenda opportunitas nil iniquius. omnium. Principe, & Principio opus est in scientia, & experientia, & occasio. navigatione, domo, urbe, exercitu. Princeps debet lubenter imperare. Et y. Princeps. quibus imperatum, non inuiti parere. In adscēte, & docente idem. Sicut Stateram ne teraurne supergredere.

Hoc ad iustitiam refer.

Iustitia itaq; commodissima munera, & instituta hæc sunt. Cætas hominum lege sociata, comitas, mansuetudo, comunicandi, & commutandi ius, & adimēta, quæ propulsant actiones perniciosas, & statum cōtra, riorum scilicet vitium cum decoro cōparantia. Virtutum cerē omnium. Iustitia thesaurus summa, & quasi thesaurus, iustitia est, ad quam, uti ad signum, & finem, urus. spectant, & in qua insunt omnes comprehensim, quemadmodum in veteri verbo innuitur. Quisquis igitur virtutem hanc teneat, universas tenet. In humana vita distribuere cuiq; pro dignitate, munia, scilicet honores, & cætera quæ obveniunt. Id, sanè prima iustitiæ pars, ad vitam humanam pertinens.

Ille demum bonus iure & sit, & habeatur, cuius potissima actio in puer DE BONI-
ra & defæcta intelligentia consistit; sitq; ita diuinæ pulchritudinis, & TATE.
virtutis particeps, quam sola mentis acies capis.

Bonus, q̄ mēte

Cum aliquando diceret pro concione Demosthenes, Phocionem cernēs habet puram. aduentantem, Ecce mearum (inquit) orationum & malleum, & unctor Demosthenes. nem acerrimum. Adeo non tanti ponderis vel auctoritatis eloquentia est, Phocio. quanti morum, ac dicentis integritas.

Scipio Polybijs secutus institutum, omni ope, ac studio enitebatur, fore non exire, q̄ sibi cuiuspiam amicitiam conciliauisset.

Scipio semper

Bianis Præclara illa sententia est, Imposturus facile bonis fieri.

ad conciliādos.

Alexander cum Phocioni domo misisset centum talenta, rogauit ille, Cur amicos.

miki (inquit) soli ex tanto numero virorum Atheniensium mittatur? quoniam nam te vnum (aut) bonum, & honestum putat. Cur igitur (inquit) talem & videri, & esse non sinat?

DE REPUBLICA. Perinde tutum est sceptrum improbo committere; atque enseni in manu furentis ponere.

Theophrastus cum nescio quis percontaretur, quæ res potissimum vitam humanam continerent. Tria (inquit) beneficia, & honores, & supplicia. neficijs, bonas Rex Chabillus, siccitanti cuidam; cur pauca admodum legum capita tribus supplicijs Icyrgus posuisset, Respondit, Quoniam paucis viuentes legibus, non indigent legibus.

Rex, lex. Verbum illud probatissimum existit ita nempe. Rex omnium, lex disciplina. Vterque enim eodem spectat. Vterque imperat honesta, prohibet contraria.

Cui itaque rerum, legum, optimum institutum æquari liceat; aut quid cum illo conferremus? adeo incredibili, & penè diuina tum magnitudine inestum elegantia præstat. Et quemadmodum sol omnium siderum claritatem eximio suo obscurat splendore, ita omnibus virtutibus negligentie supereminet iubar. Nam omnis virtutum chorus, & generatim & sigillatim, legum percurrit sanctiones. Inde urbium, ac Rerum publicarum optima administratio. Inde in vniuersum humanum genus utilitas longe lateque propagatur.

Lex. Lex igitur, bonum vniuersitatis commodum, & salus Republicarum est, latissime, & fusissime patens. Sine quo, quod gentes vique, aut vlla boni species stare potest? quisquis verò præest ipsis legibus, princeps purgatissimus esto, ac sincerissimus, rectam æquitatis, & incorruptam veritatem manibus perpetuo tenens; quem nullæ vel munerum, vel vasframentorum imposturæ, nulla prorsus res à recto queat deflectere, nec precario, nec vi, neque pretio corrumpendus. Seruatorem nempe legum, & custodem integerrimum, & nullo modo violari oportet, quantum humana in potestate est.

De Principatu & Principis. Quemadmodum arborem infructuosam satius exari est, quam permanere; ita homini neque mors utilior, quam vita. Peruersum iudicium, malorum omnium radix. Caput administrandi legitime, imperij, & dominandi in alia, sibi ipsi est imperare, sibi ipsi leges præscribere, sibi instituta dictare bene, beateque viuendi: quo nihil videtur maius, aut melius. Hæc ratio, is modus suppeditat eximiam, præclaram, ac magnificam omnium bonorum veritatem,

Scopus boni principis, beate Remp. ac vitæ munus inexpletibile. Salutem quoque affert plurimam. Tum etiam incredibilem animo pacem, & tranquillitatem. Quin potius in illud signum, ac scopum spectare debet tam consilia, quam actiones omnes boni Principis, id

agere, idq; moliri, ut subiectos reddat sua opera perbeatos. Quod cum præstat, tum præest subiectis maxime, tum maxime potest auctoritate, quando exemplo principis & beneficio agunt viam reipublicæ feliciter. Salus quippe Ciuitatū & vniuersitatis cum salute priuatorū cōiunctissima est. Pendet enim ex toto ipso, partium singularum, membrorumq; & bonū, & perfectio, & salus deniq; ipsa, non solum in animantibus & vrbibus, verum etiam in cæteris vniuersis naturis.

Miror equidem & amplitudinem & maiestatem, cum in omnibus imperij muneribus & functionibus, tum præsertim in splendore liberalitatis;

Liberalitas.

qua sit, ut nulli rerum parcat ad beneficentiam propagandam. Nec vero ita res ad trutinam referenda est, ut par pari duntaxat rependatur, æqua æquis, quasi ad pondus & lancem quærant metiri beneficia. Sed ingenuè, & liberaliter, & splendide, ac magnificè gratias iucundissimas elargiri oportet, & profundere non ex tado solum, ut Poetæ commentantur, aut alijs vasibus, quibus retineantur: quin ipsas nudas potius, & detectas sine ullis velamentis depromere debent, gratias (inquit) sese mutuo complectentes vinculo Veneris optimo. Talia nempe grata, & suauia sunt; & profecto apud Imperium charites eo ornamento coronatæ plurimum decet.

Gratiæ.

Charites nuda.

Omnis præclara virtus atq; eximia, plurimorum in se inuidiā concitat. Quemadmodum enim lumen umbra semper solet cōseclari, & ubi lucis nihil est, umbra illic nulla fit: ita semper in sublimia, & luculenta serpit liuor: ita eximium omne, & magnificum, inuidiosum esse cōsuevit, & nisi temperetur, quasi odiosum. At si maiestas illa summa, ac auctoritas regnandi mansuetudinis, & humanitatis, quodam condimento deliniatur, sal regni, leuissimum existit, et verissima, regnandi, & dominandi ratio, etiam ijs grata, in quos exercetur.

DE PRINCIPIE.

LIUOR IN ALTA SERPIT.

quis nesciat imperium maribus i fœminas esse; & hinc imperare, hinc imperari: pace tamen, & concordia vtriusq;? quis verò modus, quæ ratio, quodnam erit imperandi genus, num herile, ut herus erga mæcipiū? ubi inferius superioris rem curat. An ciuile, ut vtrinq; ex æquo curètur res?

De institutis.

nuptialibus.

Communia præcepta iam dicta sunt, quibus igni, ferroq; recidenda quæ præter mensuram. Est etiam eius generis animatum omnium abstinentia, & ciborū lasciuientiu, & opponi quidem in alimentis suauia, & dispendio magno parata cibaria; remitti verò ipsa seruis. Aurum nullam liberam ferre, sed solas impudicas, & socidas. Inter silentium tunc continua, nec

De temperan-

tia,

vnq̃ respirans difficillimorū Theorematum assumptio, & inquisitio. Propter hæc, vini cibi, somniq; summa parcitas. Ac nos gloria, & diuitijs inferiores non esse oportet. Pudor non fictus erga conuenientes seruadus: comitas sincera, & mansuetudo in coetaneos: horatio, & excitatio erga natu minores sine inuidia.

Quidam Pythagoreorum interire potius, q̃ conculcare fabas voluerunt.

Dionysius.

Tymicha.

Cuius cum causam Dionysius Tyrannus percūtaretur à Tymicha muliere Pythagoræa, nec minis eam, nec vllis potuit tentamentis adducere, vt id aperiret. At ipsa verita, ne cogeretur, linguam intra dentes præcidit. Atq; tinet ad idem virtutis illud, quod à pellicum consuetudine Crotoniata, Pythagoræ auctoritate, sunt abduci. Musica etiam adolescens ab libidine in continentia versus. Ea tradebat Pythagoras, quæ ipse agebat. Eodem semper animo, vultuq; persistabant læto.

Eodē semper
aio & vultu.
Prouidēda
oia.

Tenebantq; illud in primis institutum, vt nihil humanorū casu inopinatum, nihil inexpectatum foret apud sapientes. Sed prouidēda omnia, & expectanda, & sustinenda, quorum dampni ipsi non sumus. Quod si forte in affectum inciderent, ei statim adhibendum remedium.

In seruum Pythagoreorum, nullus vnq̃ iratus animaduertit: sed prius mentis turbas statuebant. Archytas Tarentinus cum reperisset seruorū negligentia agros serē perisse suos, Recte (inquit) vobiscum actum, q̃ vobis indignatus, alioquin impune non abiret vestra hæc noxa. Idem idē Clazias nunq̃ ad castigationes descendit, ni prius animum constituisset. Demū vniuersi ita sese habebant inuicem Pythagorici, vti studiosissimus ad filios parens. Gloriam de inuēntis propriam non capebant, nisi rarissime. Per pauci etenim, quorū viserentur propria cōmentaria, mira certe eustodientis di solertia, quando in tot annorum lapsibus, & sæculis, nullus quicq̃ ante Philolai tēpora, excusit, nil edidit. Primus hic deprompsit libros illos vulgatos treis, quos Dion Syracusius minis centum cōparauit, Platone iubente. Atq; ille quidem pretio dedus, extrema compulsus inopia, homini tamen à Pythagoræis minime alieno. De gloria ita prædicabāt, esse dementiae, omnia gloria metiri: ea præsertim, quæ à multitudine circumfertur. Recte enim sentire, & arbitrari, sapiētibus, et illis certe paucis, datur. Est quoq; amentis, & rudis, omnium opinionem aspernari. Oportet nescientem discere quæ per se consequi nequit, & hæere docentis arbitratui: & omnino iuuenibus conuenit, qui se saluos velint, inniti maiorum, & seniorum optimorum consilijs, & auctoritati. Tota vitæ hominū, & ætatis summa,

in educa

in educatione pueritiæ sita. Hac neglecta, perditæ sit reliqua tota viuendi ratio. Si curetur, potest proficere iuuenta. Et ætas tenera non suo arbitrio, & libertati cõmittenda, sed assuescere oportet, & educari ad ordinem, & modum; quæ duo, honesta dicuntur. Contraria, turpia, vipote ebrietas, & insatiabilitas. Statim initio vitæ, & catulos docet & pueros illa discere, & in eis consuescere, quæ meliores eas reddant. In primis tenoribus annis fugiendâ voluptas: est enim turpe, & noxium, epiphora seu lippitudo animæ. Vacuo corpore cibum appetere, & rursus impleto, vacuum secundâ naturam videtur. Cupere tamen plus satis id, vel delicias vestitû, & strati, vel dispendijs grandibus extructas domos. superuacuum, & luxuriosum. Docendi igitur quæ nam appetere liceat, quæ etiam non conueniat. Vinû mediocriter haustum, alacriores homines facit: vltra verò fas, etiam in suauitatem, & insaniam rapit. Magna igitur sapientia opus est, ut planè sciatur, quibus, & quantis rerum in alimenta utendum. Eiusmodi institutio Apollinis primum. Et Pæonis, postlerius Esculapianorû. Quædam attinentium ad vitam humanam egent. Opsimathia, hoc est præceptione admodum fera, ut venerea.

Sanguine proprio abstinendum.

Observandus locus, non in sacris, nec in foro, naturæ lege salua, & modestiæ, & summa providentia ad ferendam sobolem accedendû, sobria, non pleno stomacho: alioquin, venturam prolem sordidam. Postremo non ambiguum indignam sationem, & negligentem educationem liberorû, sortissimam, & manifestissimam causam nequitie complurium hominum.

Idem profecta circa vires animi loquor, quas oportet moderatione quædam inter se, & proportionem cõtineri eû ea animi parte, vbi impetus iræ, vbi etiam libido sæpe dominatur: tum eam quoq; vbi ratio sedet. ita omnes componendæ, ac temperandæ quodam tenore, & ordine, ut superiori inferiora pareant, quemadmodum & res ipsæ exposcunt, & tempora inde varia nata, temperantiæ virtus præclara.

Mira sanè vis concitantiæ ad constituendum animi habitum consentaneum, & constantem, tum societatis quandam coniunctionem conciliandâ. Hæc docet animi uti imperio rite, & corporis seruitio non indecore. Hinc morum nascuntur instituta optima, & moderatio voluptatum, ac cupiditatum fræna. Impotentem verò, & intemperantem in voluptate, ac dissolutam ex tota morum probitate, quis nesciat eijci oportere?

Emerat paulo plura solio obsonia Phocioni puer. At, flebis (inquit.

DE CON-
TINEN-
TIA.

ille) si ad esum plura, q̄ edantur, comparaueris.

De pudore.

Quisquis vim habet pudoris, bonos mores optime seruat, atq; ab omni re turpi sibi temperat: tum ex animo delet omnem impudentiæ licentiam, qua plurimi à turpitudinibus capiuntur.

DE FORTITVDINE.

Providentia.

Huius virtutis sunt peregrinationes Pythagoræ, tot tyrannidum dissolutiones, & seruitutis regionum Italiæ. Tum lenissimū se præbebat iustis ducem. Agrestes verò ab humano, & civili conuentu explodebat, nec ius ijs dicendum censebat. Providentia cælitum, humanā spem omnem, & vi n superat. Hac fretus Abaris, institutus per Pythagoram, morborum genera desperata cuaabat. E contra Phalaris, audito illo diuino viro, deterior, et tyrannidis appetentior factus, ac deorum contemptor. Sed norat Pythagoras sese nō fatalem, Phalaridi; dixitq; ad Abarim, q̄ cælitus transiit in aëria, & terrestria ferri natus est. Deinde cæpit de consecutione in cælū omnium fari, de vi animæ, de cupiditate habendi, & imperandi, de optima vite genere. Præ cæteris illud aperuit omnium pulcherrimū, q̄ in deo rationes malorum non sunt. Multa deinde sapienter de Dæmonibus, de imē mortalitate animi differuit, de moribus, de fato. Soluit Siciliam atrocissima Phalaridis tyrannide, secundum oraculum è tripode habiitum. Magnum constantiæ argumentum, q̄ Pythagoras ipse, & sui, nulla perturbatione, nullo metu, nulla voluptate, nullo periculo, nulla morte poterant ab instituto suo diuelli. Erantq; apud eos nonnulla rhythmorum, & carminum genera ad ponēdos, citandosq; affectus. Nil precario, aut assentatorie agendum; ne scæminas, & illiberales sequerentur.

Idea.

Arcana.

Ad eandem morū ideam pertine etiam, q̄ maxime propria & sapientiæ plena dogmata arcana apud se conseruabant omnes, semper cum diligentissimo silentio, ad externos mun̄s edendo: custodientes sine scriptis in memoria successorum: mysteria Deorum intra parietes tantum tradebantur. In externis vero, & prophanis, si contigisset aliquādo verba fieri, per symbola inter se viri innuebant. Quorū vestigium sunt illa vulgo vsurpata, vt ignem ferro ne cædito, & huiusmodi symbola; quæ tenui quidem phrasi, anilibus per similia fabellis, videntur. Si vero penetrarentur, admirabilem quendam, & diuinum vsum præbent participantibus.

Mens videt, audit.

Maximum institutorum ad fortitudinem, liberare ab incunabilis animi tantis vinculis, & mētem, sine qua sanum nil quisq; discet, nil verū. Neq; id enim aliquo sensuum cernere poterit. Mens quippe (vt eorum sententia est) omnia videt, & omnia audit. Reliqua surda, & cæca. Secūdū, mul-

eo studio curare, ut purgato iam animo per mathematica sacra, aliquid diuinorum inferatur, ne oculi auertantur à fulgore limpidissimo rerum, corpore carentium

Amicitiam in primis attulit omnium in omnes Pythagoras, Deorū ad homines per religionem, & cultum; dogmatum inuicem, & in vniuersum animæ ad corpus, rationabilis ad rationis experts per speculationem et philosophiam, hominum inter se; ciuium quidem per legum salutem, alienorum per Physiologiam; viri verò in mulierem, aut filios, aut fratres, & domesticos per communicationem nō peruersam: & collectim omnium ad omnes, etiam vsq; ad brutorum, quædam per instittiam, ut naturæ vinculū, ac coniunctionem corporis ad vires sibi contrarias per sanitatem, & modestiam, secundum imitationem ordinis elementorum mundi vno, eodemq; amicitia nomine omnia hæc vincienda. Eius nominis repertor Pythagoras.

De amicitia.

De vera amicitia tollendum certamen prorsus, & contentio maxime quidem ex omni, si fieri possit: sin minus, ex paterna, eaq; quæ in maiores natu & superiores habetur, ac in beneficos. Contendere nempe aduersus hos quauis de causa, veræ amicitia non salutare. Et si forte iræ incendant, & in amicis vlcera, est iuniorum maioribus cedere. Ac illorum bortamēta & correctiones, quas appellare Pythagoras pædartases consueuerat, idest, puerorum compositiones recipere. Ex amicitia nunq̃ tollēda fides, vel serio agatur, vel ioco. In aduersa fortuna, amicitia non destituendæ. Malorum tantum odia, & inimitia suscipiendæ, malorum (inq̃) quorum nulla resipiscētia spes est.

Vera amicitia

Admirabilia sunt determinata à Pythagoræis, de communione diuinorum bonorum, de consensu mentis, de diuina anima. Et frequenter profitebantur inuicem, non dilaniare in se ipsis deum. Igitur in dei continentiam quandam, & ad Deū vnitatem, & mentis communionem, & diuinæ animæ spectabat eorum tota amicitia ratio, & studium dicto, & facto. quo certe nil melius reperiri potest in omni genere sermonum, & institutionū. Puto enim q̃ in eo cōtineantur vniuersa amicitia bona. Vnde & nos tanq̃ in capite hoc, & summa omnia circumscribētes priuilegia, quiescimus, ne plura de eo dicamus.

Vnitas cum
Dea.

Dicitur quatenus lingua vti patria cuiq; afferebant, quotquot Græcorū accedebant ad communionem hanc. Accedebant verò hospites ad Pythagoræ sectam, & Messanenses, & Leucanorum, & Peucetenses, & Romani. Meirodorus ait Pythagoram optimā sumpsisse linguam Doricam, quæq̃

admodum & musices harmoniam. Dorice dictionis vetustatem fabula Nerei astipulari licet. Nereū enim in vxorē duxisse Dorida Ocoani. Huic genitas quinquaginta filias, ex quibus & Achillis mater. Dicere vero quosdam, inquit, Deucalionis, Promethei, & Pyrrhæ, Epimethei geniū Dorum, cuius filius Hellen, vnde Æolus. In Babiloniorum verò audire templis, Hellenem ab Ione, vnde Dorus, & Xutus, et Æolus. Quas narrationes sequitur & ille Herodotus. quomodo vero sese de prisca res habeāt, nō facile minoribus exactū capere, & exploratum. Est tamen per utrasq; confessum historas, linguarum antiquissimam & vetustissimam Doricam. Post hanc Æolicam ab Æolo. Tertiā Ionicam ab Ione, Xuti filio. quāvis tam Atticam, à Creus, à filia Erechthei. Hac etiā vsus Orpheus Thrac, poetarum vetustissimus.

Orpheus.

Reprobabat disciplinarum cauponas, & animas, ut diuersorū cuiuspiā valuas patefacientes hominum cuius accedent. Debeantur Præceptoribus, & Philosophis plura, q̄ Parentibus. A parentibus enim sumus quidē, sed à præceptoribus optime vite modum capimus.

Reuelātes arcanā ita oderat Pythagoras, ut nō modò dignos exterminio in societate, & vita communi; sed etiam sepulchro censebat, tanq̄ eiectos à viuientium consortio. quidam demonum, etiam eosdem propalatores perferes qui santur. Vnde propalatorem sphaere duodecim pentagonorum ad mare mortuū, inquit, & interemptum. Propterea Pythagoras omnia symbolis, enigmatibus, inuolucris præcepta, & doctrinarum instituta velabat, sicut oracula tripodis. Pleriq; fuerunt, qui prælium Pythagoræis viris intulere. Ex quibus, absente Pythagora, insidie factæ, omnes confitentur.

Pherecydes Syrus.

Differunt verò de peregrinatione, ij quidē ad Pherecydem Syram, alij vero in Metapontum esse, dicentes, profectum peregre.

Cæcæ insidiarū. Chilon enim Crotoniata perduces, vir alio qui potestas moribus, & tyrannicas, omni studio cōtendit apud Pythagorā iā senem, ut in societate recipetur. Sed reprobatus ē ob eas causas iam expositas. Vnde collecta manu amicorum, bellū Pythagoræis excitauit. Accirco Pythagoras recedit in Metapontum: neq; ea seditio destitit, donec Crotonē in domo Milonis Pythagoras eos collectos in consilium de bello, domum & vias eos combussere omnes, præter duos, Archippum, & Lyrida. Nullū deinceps verbum factum de tanto scelore ob urbium negligentiam. Archippus verò Tarentum petijt. Lysus etiā indignatus negligentiam, venit in Græciā, & versatus ē in Peloponneso. Deinde Thebis, eius auditor fit Epæ-

minondas, & patrem Iysidam appellavit. Reliqui Pythagoreorum exus-
sus ducibus excessere Italia, præter Archytam Tarentinum. Congregati
in Rhegium, illic versantur. Et progrediēte tempore, & rebus publicis cas-
dentibus in deterius, fuerunt studiosissimi Phaton, Ebeceates, Polymestus
atq; Diodes. Philasij servabant initio ceptas doctrinas, & mores. Hæc
Aristoxenus.

Nicomachus vero alia quidem confutetur citra peregrinationem Py-
thagorie. Inquit, atq; insidias has, post triste excidium solitudinibus vi-
tam agunt, doctrinam & secreta celantes, cœnantesq; ne prorsus periret
Philosophia nomen. Et Dais ipsi odio ob id erant, perdantes funditus tantū
ipsorum nomen. Commentariis quedam capitula, & symbola componen-
tis. Et quorundam seniorum scripta, & que meminere, colligentes reli-
quebant libris, & ex vocibus conuincētes, ne cui darent extra dotiū. Hoc
mandatum diu seruauerunt, iure quasi hereditaria, apud postea ex ipsis ora-
tor, Hæc Nicomachus.

Symbola.

Quoniam verò Apollonius de eisdem diffonat, multa vero plura his ada-
dit. Agē ipsius etiam addamus narrationem de huiusmodi insidijs. Ait igitur
quemadmodum irrepserit illis statim ex filijs inuidia ab alijs. Homines
enim, quādiu differunt venientibus Pythagoras, suauiter sese habebāt. Vt ve-
ro solis ceptis discipulis differere, minuebatur & concedebantur inidi, veniente
extra quopiam. Indigenis vero videbatur nil requirere. Tum surrexit in-
gens manus iuuenum plus q̃ triū millium, suis non cōmunibus legibus vi-
uentium. Quod cum videret Pythagoras, abcessit. Nam erat magna orta
simulatio, & distabat unius multitudo: duces erāt etiam diuisionis, Py-
thagoram tamen semper venerantes vinum, quum vellent significare, diuis-
um appellabant. At ubi obiit, virum illum, sicut Homerus ostendit, seruū
de Vlyssæ memorantem. Hanc equidem hospes, & absentem nominare ve-
reor, ne namq; & amabat vehementer, & curabat. Nec ex stratis surge-
bant postioris, q̃ ip̃i orantur. Neq; annulum habentem Dei signum gesta-
bant. Sed solem obseruabant, ut ascendentem orarent. Annulum vero ne
profferrent Dei signum in aliquem locum non mundum, nil temere, nil in-
consulto gerebant.

Quidam hostis Pythagoreorum simulans velle se in cōcione omnium
edere Pythagoreorū secreta, cū scripsisset ea ynde maxime notari possent,
dans scribæ librum, iussit legere. Inscriptio, sermo sacer. Typus erat is,
Amicos vti deos venerari, alios vti feras mancipare, & in seruos habere.

Eandem hanc sententiam de Pythagora meminere immo et discipuli. Socraticos, ut Dijs immortalibus, pares cohere : alios nec in ratione, neque in numero esse censendos, teste Homero appellante Regem, Pastorem populorum, ac si populi Belluæ, & Bruta essent. Dicere quippe solebat, melius esse una die Taurum, quam tota tempore Bouem, oligarchiam intelligens, & prouia dētiā. Seditio ingens fuit, impetusque ab hostibus Pythagoræ. Fugitur. Omnia turbantur.

Successor Pythagoræ in disciplinis fuit Aristæus Demophontis Crotoniata. Is ætate Pythagoræ vixit septem generationibus, proximus Platon. Et non solum scholam, verum & puerorum tenebat educationes. Post hunc Mnemarchus, Pythagoræ discipulus. Successit huic Bulagoras. Deinde de Gargydas. Mos Pythagoræis, ut sensu multo a vinculis corporis liberarentur. Post Arefas ex Leucanis scholam aperuit. Tum Diódorus Asponzimus circa Heracleam, Clinias, & Philolaus Metaponti, Theorides Eurytus, Tarenti, Archytas. Ex his vero, qui extra auditores Pythagoræ fuerunt, extitit Epicharmus.

CATALOGVS PITHAGORÆORVM.

Crotoniatae, Timeus, Cleophon, Menon. Metapontini, Agesidamus, Aristomenes, Leon, Aeneas, Pyrrhon, Thrasimedes. Agrigentinus, Empedocles. Eleata, Parmenides. Tarentini, Philolaus, Eurytus, Archytas, Cleon, Philonida, Lysis, Sybarita, Metopus, Diocles, Tyrrhenus. Calcedonijs, Multiades, Aathenodius. Parij, Alcimachus, Timeus. Locrenses, Gypsius, Zaleucus, Timares. Possidoniatae, Simus, Phædon, Hippomedon, Crito Egæi. Leucani, Ocelus, & Oncilus. Dardanus, Mallion. Lacones, Eurycratus, Cleanor. Hyperboreus, Abaris. Rhegienses, Aristides, Demosthenes, Aristocrates. Syracusij, Leptynas, Phytias, Damon. Samij, Melissus, Lacon, Archippus. Cauloniatae, Callibrotus, Dicon, Drymon. Philasij, Eoibrates, Diocles, Phanton. Sicyonij, Demo, Sosthenes. Cirenei, Prorus, Menalippus, Theodorus. Miziceni, Pythodorus, Hippobenes. Catanei, Charondas, Lysidas. Corinthius, Chrypsippus. Tyrrhenus, Nausibeus. Atheniensis, Neocrius. Ponticus, Lyrannus. Omnes Pythagoræi, ducenti, & decem, & septem. Mulieres etiam Pythagoræe sexdecim.

LIBER SECVNDVS.

DE SECTA.

O Rdandum à præparatione communi ad omnem doctrinā, & virtutem : quæ quidem non secundum partem ad vnum aliquid omnium hominē parat idoneum. At simpliciter in omnes disciplinas, scientias, bonas actiones, & ut ita eloqui liceat, ad cūcta, quæ honesti quicquid participant. Neque enim absque monitis excitari est ad virtutem, & recta instituta : nec statim ad summum iter bonum, Ante quod faretur monitis animus, Sed quemadmodum mens paulatim progreditur ad maiora ob inferioribus, & per omnia currens bona, atque in fine bona summa reperit ; ita & bonamenta decet via quadam pergere à communibus inchoantia.

Initia, à primis, & notis, & quæ videntur omnibus, capienda. Demum arcana Pythagoræ aperiantur. Viuentes animo, etiam virtute animi bene vivere dicuntur : sicuti oculis cernentes, bonū virtute recte dicendi sunt cernere. Commistendum non est, vel aurum rubigine, vel vitio virtutem confici. Virtuti fidendum, ut pudicæ & sobriæ vxori. Fortunæ, uti instat, Virtuti fidendi credendum, ut meretriculæ. Virtus cum paupertate potior, quam mixtæ dum vitij diuitiæ. Et melior putanda sana sobrietas, quam edacitas morbida. Perniciosa plurimum, cibi quidem, non inuidencia ei, qui male affectus est corpore. Possessionum vero, illi qui animo male affectus. Periculosum, & simile furioso, enssem, & malis, hominibus dare vim. Sicuti putrido melius vri, quam manere : ita etiam viro nequam perire, quam vivere.

Sapientia theorematibus fruendum, quo ad fieri potest, uti ambrosia et neptare. Munus enim consenescit fructus, voluptasque inde percepta. Et dicitur. Sapientia, neque. Munus quiddam est. Per hæc sapimus, & sentimus recte, ad Deum rite colimus, si animus purgatus omni vitio tanquam macula parauerimus. Ornandum donarij templum ; Mens vero disciplinis. Vti ante magna mysteria, parua statuenda, & ante Philosophiam purgatio disciplinarum. Fructus terre per annum redditur, Philosophiæ vero qualibet bonæ particula.

Est & typus docendi, & monendi alius sententiaris, Pythagoræ orō proprius, & in versibus aureis. Hæc elabora, hæc meditare, quæ amare te conueniunt. Hæc te diuinæ virtutis in vestigia ponent. Per hæc enim ad omnia optima instituta, & præcepta cohortatur. Neque parcere oportere laboribus putans, nec ullam prætermittere curam ad amorem, & promptis

rudinem virtutum incitans, & cuncta ad optimas institutiones dirigens, nō quaesibet, sed ad eam virtutem, quæ nos quidem ab humana reuocat natura: sed ad diuinam essentiā, & cognitionem diuinæ virtutis, & possessiōnem ipsius adducit. Atqui in spectatricem sōphiam p̄ ea vocat. Hæc tenēs noris immortalium Deorum, mortaliumq; hominum concordiam. His non sunt mirabilia alia bene natis, ad excitandum ad spectatricem Philosophiam. Deorum enim cognitio; viriūs, & sapientia est, & felicitas absoluta, nosq; Dys similes efficit. Humanorum verō scientia, virtutes humanas dat, & rerum nostrarum peritos nos reddit; quæ etiam vtilia, & contraria diiudicat. Et hæc quidem seruat, illa vero defendit. Et omnino cōsistationem, quæ est humanæ vitæ, sermōne & re perdiscit. Illud etiā mirum docet, secundum quid insolubile, & sine impedimento transit. Singula enim in nobis, quotquot sunt melioris fortis, & secundum quid vincitur, & impeditur, vt nequeat facile exire anima, vinculisq; absolui. Altera post hanc sententia in Philosophiā facit bōrtationem, & omnem circa cælū speculationem. Huius nempe natura semper est similis secundum eandem circulationem similiter circueus. Quam si quis ediscat, nō inopinata vnq̄ expectaret, neq; ignoraret quippiam eorum, quæ necessariō ei essent euentura. Aliæ verō ad hæc sententiæ, à voluntaria in vobis visa faciunt incitamentum, vt noris homines spontanea infortunia habentes miseros. Siquidem enim principia actionum sunt homines, & vim habent ex eis propriā in defectum bonorum, & malorum fugam, non vitens huiusmodi vi, datis à natura sibi muneribus dignis non est. Dæmon & fortuna, homini bono. Vera bona nec cernere est, nec audire. Mens sola videt, auditq; omnia. Malorum solutio, quam per pauci spectant, urget indissolutionem à corpore, & vitam animæ propriā; quam mortis studiū appellamus. Alius etiam monēdi typus à calumniā malorum. Non enim tolerabile est, Cyndris similes ex alio in alia ferri, infortunia habentes. Violentum enim, & irrationabile, & temere latum, & alio tempore alterum, & maxime insensū malicia prestat, quæ fugere in primis oportet. Altera sententia huiusmodi est, iræ nempe comes contentio, nocens latuit innatū, quam nō oportet præcedere, sed fugere cedentem. Hic duplex vis humanæ naturæ ostendit. Et iunctam nobis à generatione alienum animal, quod nonnulli quidem multorū caput feram, alij vero mortalem quandam vitæ speciem, alij verō naturam generationis effectricem esse vocant. Hic autem hīem innatam cognominarunt, non vti equalē ordinem habentem naturæ ad maxime propriam

Philosophia,
mortis studiū.

priam vitam, sed vii comitem sequentem vetustiore vitam. Hanc igitur monet fugiendam, & pro hac permutare actionem intellectualem, contrarietatis expertem. quæ vita non perniciofa, sed bona est. Non inclinat ad malum, & calamitatem, sed salutis præbet initiū. Et eā quidem aduentitiam, & secundum cōsequentem hypostasim, tanq̃ alienam extra dimittit. Hanc vero primariam, & à se ipsa, & in se ipsa omnia tenentem, confusatissimam assumpsit vitam p̃cuncta hæc. Illam quidem vi breuissimam corripere dignum: hanc verò præcedere vi plurimum. Itaq; in vitam intellectualem huiusmodi hortamenta potissima, & ad diuinam perfectionem, & cum Dijs consequentem optimā constitutionem, statum, & ordinem tales sententiæ vocant, O Iupiter q̃ multis malis omnes eripueris, si omnibus monstraris, quo demone vtantur. Sed confide tu, quia diuinū genus mortalibus est. In his vna quiddē optima aduocatio in diuinā beatitatem, mixta precibus, & inuocationibus deorum, & maxime regis eorum Iouis. Secunda aduocatio, est dati, & sorte accepti, nobis à Dijs, Genij demonstratio clara. Et per ipsum rursus Genium ad deos reductio. Non enim aliter poterit quisq̃ ad diuinissimum ipsius & opportunissimum essentiæ recurrere, nisi huiusmodi Genio vtatur duce. Quem quidem Genium oportet, omnem amatorem deorum, rite purgare: à quo etiam prima malorum quies panditur, malorum (inq̃) nobis ab ortu, genituraq; inferiorum. Deinde eris cognitio nobis vera felicitis, & genialis vitæ, quanta sit, & qualis. Quæ cū ascendentes princeps diuinum genus hominū spectabimus: et in ipsum eleuati finem habebimus propositæ à Dijs hominibus beatissimæ vitæ. In fine igitur ad translationem animæ excitat, & ad vitam ipsius, quæ per se ipsam est, secundum quam absoluitur corpore, & corpori connexis naturis. Itaq; inquit, aurigam rationem statuae supernæ optimæ. Nam cū, relicto corpore, liberum in ætherea veneris, eris immortalis & incorruptus, nunq̃ interiturus. In supremo igitur ordine optimam mentem præscribere, ducem animæ, puram similitudinem præseruat ad deos. Relinquere vero corpus, & transferri in æthera, mutare naturā humanam in deorum sinceritatem, & pro mortali vita immortalem eligere vitam; in eandemq; essentiam restitui præstat, & cū Dijs periodū, quam habebamus, & prius q̃ introiretur in humanam speciem.

Rō, auriga.

At si deinceps oporteat & i interiores, & scitas cohortationes inflammati; primas illas aggrediamur, quæ & substantias docent primas, maximeq; proprias: famul & incitant ad theologicam, & intellectualem ip̃

farum excogitationem, & doctrinam: atq; demum ad antiquissimam sapientiam inuuant. Archytas igitur in eo, quem inscripsit de sapientia libro, ita statim exordiens monet. Omnibus in rebus humanis tantum sapientia prestat, quantum reliquis sensibus visus, mens animæ, fidemibus sol. Nam oculi vultu longissime patet, potestq; præter cætera sentiendi organa: et suprema mens est, ratione & intelligentia, quid expediat, proficiens, & visio, & potestas nobilissimum eorum existens. Sol equidem oculus sunt, & anima naturam habentium. Eo enim videntur, fiunt, sciuntur omnia. Condita quoq; & generantur, ac augentur, & fouentur. Præclara hæc, & plena sapientia est vox, qua naturam diuinæ lucis, actionemq; planè perspicimus. Primum omnium hortatur ad mentem, idq; à notissimis. Quis enim nesciat visum omnibus excellentiorem se sitis, solem astris, mentem animæ? Hanc docet Archytas eminentissimam sapientiæ arcem ad cunctas humanas res, ut veritas disci facile queat, & capi audientibus, quod absconditur in obscuro. Tum & à prærogatiuis vniuscuiusq; cognitio sapientiæ, atq; excitatio ad eam docetur. Vt enim est visus longissimus, & acutissimus; et est sapientia secundum eadem, remotissima, & præsentia cernit, & omnium, quæ sunt, species comprehendit in semetipsa. Hæc sit mens suprema ratione, & intelligendo, quid expediat perficiens, & visus, & vis nobilissimorum existens. Atqui prorsus excedit rationem, & intellectum sapientia ipsa, & simplicioribus, quàm huiusmodi ratio & intellectus faciant, nominibus. Quæ sunt, spectat, ac à se ipsa discernit bona, & perficit in se ipsa, intellectualiumq; visus est, & vis diuinissimarum & perfectissimarum actionum existens. Hæc est sol, oculus sunt & anima naturam habentium. Consistat ex his, quæ admodum oculus, vnde existit rerum intellectualium sapientia; faci:q; ut videantur omnia, quæ noscuntur, & ut sit omnia quæ sunt. Totius etiam officij princeps in mundo sit, & generationis primæ & ordinis et in nobis.

Alteræ adhortatio ad sapientiam ab homine capitur. Homo (inquit Archytas) omnium animantium sapientissimus factus est; utpote qui speculari entia possit. Et prudentiam ac scientiam accepit à cunctis, quo & designauit atq; notauit diuinam ipsius constitutionem, vniuersi sermone, in quo & species omnes entis insertæ sunt, & significationes nominum, & verborum. Sonus enim ad voces locus determinatus est, Guitar, Os, Nareæ. Si autem vero sonorum, per quos nomina ac verba expressa enunciantur, Homo factus est organum; ita & conceptionum in entibus cõtemplandis sapientiæ opus, organa nactus est homo huiusmodi, & vires diuinitus. Vnde con-

Archytæ lib.
de sapientia.
Sapientia, sol.

Sapientia.

Sapientia oculi.
lus.

stat si (Archyta teste) homo sapientissimus factus est , oportere ipsum querere omnes philosophiæ partes, tam spectatricis, q̃ actuosæ, & ibeos logiæ, & logiciæ. Item circa omne ens, quæ ens, spectatricem appetere sapientiam debet, et principia, & iudicium omnis cognitionis perdiscere prudenter, circa omnia generæ entium, & mathematicas.

Tertia adhortatio ab utroq; Naturæ enim priuatæ cōmunē cōmiscuit. Viuendum secundum diuinā rationem. Non enim aliter viuemus secundum naturam (quod omnes in primis appetimus) nisi secundum rationem viuamus diuinam, & humanam. Sapientia non circa quoddam diffinitum est Sapiencia circa entium, sed simpliciter circa omnia entia. Et oportet non modo sapientiam ca omnia. primam ipsam, principia ipsa inuenire, sed communia entium principia. Sic enim se habet sapientia circa omnia entia, sicuti visus circa oīa visibilia.

In fine horatio ad ipsum summum reducit sic. quisquis igitur resolvere potest unum genera sub vnum, idemq; principium, & rursus componere, & connumerare; is videtur mihi & sapientissimus esse, & omnino verus, etiam pulchram speculam inuenisse, a qua poterit Deum intueri, & omnia comparatione illius. Et hanc viam pergens anima, recte currit principia finibus iungens; & noscens, q̃ deus principium, & finis, & medium est omnium, quæ iure & recte fiunt. Non ergo standum in pluribus principijs, & omnibus entis generibus; sed resoluendum quicquid est sub vno idemq; principium; quoniam maxime vnitatem & sapientiam cupimus: hortans ad huiusmodi scientiam, & vnius Entis contemplationem, quod Vnum ens. quidem finis est omnis speculationis. Si omnis veritatis, & felicitatis, & essentiae, & causæ, & principiorum, Deus dux existit, in hunc omnia sunt studia conferenda. Querendaq; in primis illa scientia, per quam venit in purum, & per quam latitudo reperitur accessus ad ipsum, & per querēda scia, quam finis principijs connectantur. Perfectissima enim huiusmodi vita, et qua itur ad felicitas nō diuisim amplius, vltima à primis secernens; sed in vno vtraq; purum. hæc complectens, principia scilicet, & finem, & medium simul continēs. Huiusmodi enim ē diuina causa, quam eos oportet suscipere, qui futuri salutes sunt.

Omnes homines bene agere volumus. Bene autē agimus, si nobis ad sint Demonstratio multa bona animi, corporis, externa. Quorum bonorum possessio hominem nes certissime sola non beat, sed vsus, & quidem rectus. Sed hæc bona proprie & per hortatorie ad se, nec bona nec mala sunt, nisi per vsum. Sola itaq; sapientia, bonum. In Philosophiā. docilitas, vero malum. Philosophia, studium & possessio scientiæ est. Quæ

non solum bona, quæ videntur, possidet, faciùe; sed etiam ijs utitur, quæ facit. Siquidem igitur aliæ quidem scientiæ omnes venatoriæ, & paratritices bonorum. Sola vero perfecta iustitia, & prudentia efficiunt vsum cû dignitate, & referunt prudentia & iustitia vsum ad ducem mentem.

Aliera methodus per diuisionem, est anima in nobis, est et corpus. Hæc imperat, illud seruit. Hæc utitur, illud quod subest vsui. Hæc diuinum, & proprium nobis bonum: corpus vero alienum aduenit, conglutinatum ministerij cuiusdam gratia, ad cõmunis vitæ vsum. Oportet igitur maiorem multo habere principantis rōnē, vipote diuinioris, & magis proprij nobis.

Oia pp aiam. Omnia nostra tripartita, anima, corpus, & quæ corporis. Horum prima, secunda, tertia. Agenda omnia propter animam. Et enim corpus curare oportet, referentes ipsius curā in animæ ministerium. Et tenere fortunas decet gratia corporis. Cuncta gratia animæ instituenda, & gerēda, & virium animæ imperatium. Retic vtendi omnibus principium, iustitia, prudentiaq; existit.

Virtus, quæ reddit meliorē. Ex Alcibiade diuisio. Rerum quædam ipsi sumus, vt anima, quædā nostra, vt corpus, & quæ corporis. Sic scientiæ tres, quæ corpus, & corporalia curant, & cognoscunt, se non cognoscunt, cuius generis medici, coloni, & omnes artes mechanicæ. Sola temperantia est cognitio animæ. Et verè nostra virtus illa sola, quæ animam reddit meliorem. Hæc igitur maxime seruare oportet, volentes secundum consentaneam suæ essentiæ rationem ornare etiam vitam.

Alia partitio ex quinto Legum. Nostrarum passionum post deos, anima diuinissima, & maxime propria est. Nostra gemina, meliora & imperantia, inferiora & seruientia. Anima omnibus alijs post deos anteponenda. Antepōnit vero, qui ipsam nō deteriore ex meliore reddit, nec malis implet; nec labores honestos fugiens, & metus, & dolores, & mærores; vilem enim eam talis facit. Neq; fugiens mortem. Is enim solutionem animæ à corpore, & vitam quæ p se est, odit. Vnicus ergo honor animæ habendus: hoc est, vita secundum rationem rectam, & secundum mentem perfectio animæ, & æmulari similitudine, quæ sunt optima exemplaria, & q̄ deteriora ad exempla meliorum sese instituunt, & componunt, quotquot reddi meliora queunt; & fugere quidem malum, vestigare vero & eligere omnium optimum; & cum elegerit, rursus in communi cohabitare reliquum vitæ. Hoc autem nihil est aliud, q̄ philosophari. Igitur omnibus modis philosophandum volentibus beari.

Triplex in nobis anima sua est. qua sapimus, qua irascimur, qua cupimus. Et suus cuiq; motus. Quod in ocio degit & suorum motuum agit sit lentum, infirmisimum fieri oportet. quod vero exercetur, robustissimum. Vnde summa ope nitendum, ut motus inuicem habeant temperatos. Et præsertim primaria animæ species, quam Genium deus cuiq; dedit; & quæ à Genio cuiq; terris nos tollit in cælestem naturam, cum planta non terrena, sed cælestis à Deo. sit. Exercenda ergo hæc anima, & inbuenda rerum diuinarum & immortaliū disciplinis, quo ad eius fieri potest. Beatus is, qui & diuinū semper curat, & habet contubernalem suum Genium recte cultum, & institutum. Hinc ὁ δαίμων λέγεται dicitur. Cura erit suas cuiq; reddere enutritiones, & motus diuini illi, quod ē in nobis. Cognati & proximi motus existunt vniuersi cognitiones & circulationes. Has vnūquēq; imitantem oportet periodos à nobis circa generationem in capite corruptas corrigere, discendo vniuersi harmonias, & circulationes. Rei verò intellectæ iam animo sese assimilare, secundum priorem vitam, finemq; tenere propositæ hominibus à Dijs optimæ vitæ, ad presentia, & futura tempora. Non enim expedit omnifariam belluam sicuti cupidinem conuiujs confirmare. Neque leonem, ut iram, & quæ circa leonem alere, dignū, & confortare in nobis. Fame vero necare, & infirmare quæ hominis propria sunt, vitæ rationem; & trahi quidem quoquo vis leonis, & sensuum impetus belluinus impellit, & nihil alterum alteri facere intellectam, neq; amicum. At multo magis diuinum in nobis hominem, q̃ multorum capitum feram roborare decet, ut nostras quidem cupiditatum species mansuefaciat, agrestia coercens, sociam addens naturam affectus, & communiter omnia curans, & amica inter se hæc cōcilians, & sibi ipsi per omnia optimus erit; qui contra, nihil planè habebit sani: honestumq; in ea re admodum nitet. Subijcienda quippe ē proculdubio diuino imperio natura belluæ. Sin minus, maxima turpitudine. Solum beati futuri sumus, si diuinum & sapientem ducem sequamur. Ita enim in robur omnes similes erimus & amici, si ab eodem directi fuerimus. Ita lex vult. Mentis igitur particeps, omnia sua ordinās in hoc, viuet. Primum doctrinas colet. Alia spernet. Deinde habitudinem corporis, & educationem non ad ferinam conuertet, & irrationalem voluptatem. Semper harmoniam gratia symphonie, in anima concordans videbitur. Si velit vere musicus esse, omnia pro vno commutanda. Hoc ē posidere prudentiam, & cuncta gerere, seruiendo rationi, & mentis imperio; id est nihil aliud, q̃ philosophari. Omnis natura cognoscens, nil operatur

Bonus genius
beat.

Bellua multo
rū capitū cupidas.

tumere. Immo curat natura finem, explodēs temeritatem, & artes; quam-
doquidem naturæ sunt imagines. Cum ergo homo per naturam ex animo
constet, & corpore, melioris vero gratia deterius, & corpus animæ gra-
tia: animæ vero, aliud quidem habet rationem, aliud non habet; ideo
& deterius: Itaq; rationis experts, gratia ē habentis rationem. In habente
vero rationem, mens. Quare mentis gratia omnia esse cogit demonstratio.
Mentis itē opera, cognitiones, visiones existentes intelligibilia; sicut actio
visus, videre visibilia. Mentis igitur, & intelligentiæ causa, omnia homini
appetenda. Mens, optimum animæ. Omnia vero, optimi gratia. Cognitio
num, illæ liberæ, quæ propter se. Melius, quod propter se, q̄ quod propter
aliud. Actionum domina mens. Cognitionum virtutes propter ipsum solū
speculari meliores his, quæ vitia ad alia. Propter se autem contemplatio-
nes & virtus. In his sapientia mentis. In comtemplationibus secundum sa-
pientiam standum, non quibuscunq; . Non enim omnis simplex apprehen-
sio, bonum: sed ea quæ est principantis, qui est sapiens, & rerum omnium
principij. Manens in mente, deo per similes fit. Totus intentionis oculus &
amor cū mēte amor menti iungendus, & deo. Non enim contemplari fas est, quæ circa
deum, & diuina. Nam non licet polluere obtutum rei diuinæ seruiendo ne-
cessitati, & vsui humano. Omnes actiones & alia in mentem, & deum re-
ferenda, id est bonum, sapientia, libertas, felicitas. Philosophandum, si vo-
lumus in Republica recte versari. Si sola iudicādi rectā obtinens lancem,
& ratione utens, & omne bonum contemplans, quæ quidem est philosop-
phia, uti omnibus & imperare secundum naturam potest. Philosophandum
ergo omni ex parte. De natura possumus capere scientias, & de alia ve-
ritate. Semper enim cognitiōra priora posterioribus, & meliora secundum
naturam deterioribus. Nam in termino rerū, & ordine magis, scientia est,
q̄ contra: & causarum potius, q̄ euentuum. Sunt autem definita magis,
ac ordinata bona, q̄ mala. Causæ autem potius priores, q̄ posteriora. Sub-
lati is enim, auferuntur etiam, & quæ ex illis essentiam trahunt, ut la-
titudines numeris, superficies latitudinibus, solida superficiebus. Si itaq;
melior anima corpore est, nanq; natura prior & antiquior. Circa corpus
vero artes & prudentiæ sunt, utpote medicina, & gymnastica. Constat,
q̄ & circa animam, & animæ virtutes, est ars, & cura, quam etiā con-
sequi possumus: scientia magis est priorum, q̄ posteriorum. Omnium opti-
mum philosophari, & sapere. Prudentia omnium potentissimum. Non de-
bet fugere philosophiam: si quidem ē philosophia possessio, vsq; sapiens

Oīa propter
mentē.

Functionū do-
mina mens.

Amor cū mēte

Bonum, Deus.

Philosophia
vsus sapientiæ

tiae. Neq; oportet pecuniarum gratia ad columnis Herculis nauigio venire. Et periclitari loties Amore verò prudentiæ nihil laborare. Ad philosophandū, organis non egemus, ad opera vt alia indigemus. Neq; locus, sed ubi vis terrarum posuerit quis intellectum, similiter vnde cunq; tanq̃ præsentem attinget veritatem.

Sapere, Et nosse, propter se appetenda. At qui suæ viuere beate, vel in gaudio fit, vel virtute, vel in prudentia, per hæc omnia philosophandum: hæc enim maxima per philosophiam nobis eueniūt. Corpus animæ vt organum subycitur. Vnumquodq̃ recte, per virtutem afficitur. Anima corpore melior: antiquior enim, Et prior. Si simplex quoddam animal homo, Et per rationem Et mentem constituta est eius substantia; non aliud eius opus, q̃ sola exactissima veritas, Et de entibus verum exquirere. Felicitas vel prudentia est, vel non est sine prudentia. Sapere, Et contemplari, opus virtutis; Et id in primis mortalibus hominibus eligendum, vt arbitror: scire aut Et oculis cernere. Vnumquodq̃ propter quod alterum appetitur, aliter eo melius: sed prudentia desideratur propter veritatem, veritas igitur potius eligenda. Sed viuere, sensu discernitur à nō viuere, vt præsentia sensus ac vi fit constataq; vitæ ratio. Sublato sensu, viuere dignum nō est, vt sublato viuere propter sensum. Sensuum nobilissimus, visus, propter manifestationem: ob idq; Et cernere valde amamus, si viuere propter sensum eligendum. Sensus vero cognitio quædam, atq; vt per ipsam cognoscere possit anima, eligimus. Et iam diximus, q̃ si duo sint eligibilia, Et vnum propter alterum, id, propter quod aliterū, est magis eligibile. Sensum oportet nobilissimum, Et maxime eligendum visum. Nemo vellet viuere extra prudentiam, Et demens. Igitur imprudentiam omnes fugiunt. Ergo est prudentia appetenda per illum canonem, Contrariarum si vnum fugiendum, alterum prosequendum. Omnium eligibilium optimum, prudentia. Somni quidem est voluptas ingens, nulla tamen electio, etiam si cōcesserimus omnes dormienti adesse voluptates. Nam visa per somnum, inania. Vigilantibus verò, vera. Nam hoc interest inter vigilas, Et quietem nocturnam, eo q̃, experrectis, mens veritatem sæpe videt, dormientibus vero nunq̃. Et fugere mortē quā plurimos, arguit animi ipsius docilitatē. Fugit enim quæ non noscit, tenebrosa Et obscura: sequiturq; suapte clara, Et perspicua. Vnde Et valde causas nobis cernendi solem, Et lumen dicimus, Oportere in primis venerari, Et colere parentes ipsos, tanq̃ bonorū maximorū causas. Causæ vero sunt sciendi, Et videndi. Idcirco Et gaudemus familiari

Felicitas aut
prudentia aut
nō sine ea.

Videre valde
amamus.

bus, & rebus, & hominibus: atq; amicos eos vocamus, notos scilicet. Patet hinc q; cognitum, & manifestum ac perspicuum, amabile. Omni studio igitur, & labore enitendū homini volenti beari, vi prudentiam teneat, cōtemplatricem veritatis. Nouerit vero & hoc quispiam, & ab his, si spectauerit humanam vitam. Comperiet enim umbras omnia esse, quæ hominibus magna videntur. Vnde & recte dicitur, Nihil hominem existere, nihil rerum humanarum solidum. Robur enim, & magnitudo, & forma rīsus est, & nullius dignitas. Si quis oculis linceis posset aspicere, videret hæc omnia, nugarum plena. Intuenti quippe sempiternorum aliquid, solidum putabit versari in huiusmodi. Pœnas hic anima dat; & in vltione viuimus quorundam magnorum scelerū, sicut ē apud veteres scriptam diuinis. Tale certe aliquid videtur connexio animæ ad corpus. Quemadmodum enim in Tyrrenia memorat torquere sæpe captos, deuincientes videntibus mortuos, corpora corporibus, ora oribus, manus manibus, singulas singulis partes partibus cōponentes: ita affecta videtur anima, & alligata omnibus sensitiuis corporis membris. Nihil ergo diuinum aut beatum inest homini, præter illud solum dignum studio. Quantum est in nobis mentis & prudentiæ, hoc nempe solum omnium rerum nostrarum immortale videtur, & solum diuinum, & præter q; cōmunicare posse virtutem eiusmodi. Atqui cum sit vita misera natura, & grauior; sic tamen iucunde administratur, vt præ alijs videatur homo deus. Mens enim nostra, Deus, siue Hermotinus, siue Anaxagoras dixit hoc. Et q; mortale æuum, partem habet dei cuiuspiam. Vel philosophandum igitur, vel Vale vitæ dicentibus, abundum hinc, tanq̃ alia omnia nugæ videantur, & somnia.

Philosophandum.

Eorum quæ fiunt, aliorum principium ars, aliorum natura origo, aliorum rursus initium fortuna. Quæ fortunæ, siue vacant. Quæ ab arte, propter aliquid fiunt, & ratione, quæ est idea operantis ex arte. Et id, propter quod operatur, melius q̃ id, quod ars operatur per se, et nō per accedens. Finis artis, optimum. Etiam à fortuna, bonum quandoq; venit. Interminatum verò semper, quod ab ea fit. Opera naturæ propter aliquid, et melioris gratia semper constant, q̃ ab arte profecta. Imitatur enim nō natura artem, sed ars naturam. Et ars adiuvat, supplētq; vbi natura deficit. Homo pluribus ad salutem artibus eget. Quod præter naturā, malum. Omnia membra animantium, & partes, natura digressa ad finem suum. Nobis lissimum animalium, homo. Igitur perspicuum, q; natura est, & secundū naturam. Et illud est optimum, cuius gratia natura nos condidit. Ac deus

finis

Arist. 1. Phy.
c. 1.

finis hominis, secundum Pythagoram, & Anaxagoram, contemplari celū, Deum, finis
 solem, sidera, & naturam : & huiusmodi contemplatio, prudentia est. Sed
 hunc finem ultimo assequimur. Senes enim sapimus. Et finis semper ultio
 mo generatur. Conditus itaq; diuinitus homo est ad sapientiam, & specu-
 lationem. At id cognobile, an mundus sit, an altera natura quædam, con-
 siderandum forte postest. Tantum iam dictum sit.

Si secundum naturam finis, prudentis; optimum omnium erit sapere.
 Quædam necessaria, quædam bona. quæcumq; enim propter alterum desis-
 derantur, sine quibus vivere non est, necessaria & concause dicenda: quæ
 propter se, bona. In appetendis, status. Solum speculari, est vita libera. Si
 cui iusticiæ (uti poetarum inquirunt sapientes) ad inferos dona ferimus, ita
 prudentiæ munus ad Fornicatorum insulas deportamus. Prudentia, banum,
 & propter se. quemadmodum si in Olympiam pergeremus visendi gratia,
 nō relicturni quicq; ab actoribus, sed etiam addentes, alia permulta specta-
 culæ eligeremus; ita speculatio omnibus præferenda.

Philosophos oportet eos esse, & qui priuatim hominum, et qui rerū pu-
 blicarum corpus recte curare volunt: magis tamen legistatores, quibus sa-
 lus cunū, felicitas & calamitas tota tribuitur. Vt enim in alijs artibus in-
 ueniuntur à natura optima organorum, sicuti in fabili perpendiculū, re-
 gula, circulus, ad diiudicandum rectum ab obliquo: sic & urbanum decet,
 terminos certos tenere à natura ipsa, & veritate, quibus norit quid æquum,
 quid honestum, & quid conducens. Quod certe præstare nemo potest, nisi
 Philosophus; & cognitor veritatis. Solius philosophi leges ratæ, & opera
 recta, & honesta. Solus enim ad naturā spectans, viuit, & ad diuinū: &
 vii gubernator, quis ex sempiternis, & legitimis, cum attigerit vitæ prin-
 cipia, inducitur, & viuit per se ipsum. Est ergo spectatrix scientia hæc.
 Præbet autem nobis fabricare p. ipsam omnia. Sicut enim visio effectrix,
 & cōditrix nullius est, nam sua tantum interest iudicare, et indicare. vni-
 quodq; visibilibus; nobis autem præstat, ut aliquid per eam exerceamus;
 & offert adiumentum ad actiones maxime, immobiles nempe ferme effe-
 mus, orbati visu: ita si contemplatrix rerum scientia su, innumera per eā
 gerimus, & alia quidem capimus, alia fugimus, & prorsus p. ipsam cun-
 cta bona possidemus.

Quod igitur eligentibus vitam secundum rationem, contingat etiam ius-
 cunde viuere, hinc patet. Videtur dici viuere bifariam, secundum potestas-
 tem, & secundum actum. Cernere quippe dicimus quæcumq; animantium

Vita libera.

Iustitiæ dona
 ad inferos.

Philosophus,
 curator omniū

habet visum, & quibus est innata cernendi vis. Similiter scire & nosse vigilantium, & dormientium, viventium, & potentium. Sed vivere, sentire, nosse, viventium actu & agentium, non dormientium. Sensire potentia, non est sentire. Nec potentia scire, proprie scire. Sicut nec vivere, nisi sapiens res, perfecte non vivunt. Si vero vivere cuius animantium idem, quod esse, constat quod erit maxime omnium sapiens. Et tunc praesertim, quatenus actus speculabitur entium illustrissimum, & notissimum; quin opus perfectum in se ipso continet voluptatem, & gaudium. Actus ita contemplandi erit omnium iucundissimus. Lucunde vivit anima sapiens. Vita ergo suavis, & voluptuaria, & vere gaudium solis Philosophis adest. Verissimum quippe cognitionum actio, & quae a maxime entibus expletur, & aequi semper inditam perfectionem, ipsa omnium est & ad laeticiam accommodatissima. Felicitatem ponimus, vel prudentiam esse, vel sapientiam quandam, vel virtutem; immo enim maxime voluptatem. Utique soli sapienti & studiosi philosophi feliciter vivunt. Philosophandum igitur omnibus valentibus licet hic, ea quae praeter naturam forte est genus nostrum, difficile discere, & contemplari. Quum vero reverteremur, unde exivimus, suavius, molliusque id fiet cunctis. In astro enim constituto philosophabimur, viventes verissime, & intuentes visiones nullo impedimento. formam cernentes anima ad veritatem apta, & spectantes Deorum principium laeti, & gaudentes perpetuo, voluptatem tenentes extra omnem tristitiam.

PHILOSOPHIA.

Philosophari est mori.

Mors, animi liberatio.

Philosophari fugere corpus.

Ideas nemo vidit oculis.

Age, iterum, sic aggrediamur. Videntur quicunque accedunt ad veram philosophiam, latere alios; quod nihil aliud ipsi docent, quam obire mortem, & tunc optimo. Latet enim vulgus, quemadmodum moriuntur, & digni finiri morte, & quamam morte, vari Philosophi. Mors ergo est nihil aliud quam quod, quod animae a corpore liberatio. Atque illud est esse mortuum. Corpus scilicet ab anima abiunctum per se factum, & animam rem separatam a corpore, per se ipsam esse. Hoc si ita se habet, non erit Philosophi viri dare operam corporeis affectibus. Apparet in his philosophis absoluens, & abiens, animam a corpore, easque consortio eripere. Sensus & corpus impediunt sapientiam, & veritatis intuitum. Igitur cadet anima prorsus a veritate, si auxilio corporis contendat contemplari. Igitur hic animus philosophi maxime aspersatur corpus, & fugit ab ipso, & per se ipse esse desiderat. Maxime autem erit hoc perspicuum a contemplatione idearum. Aequum enim ipsum, & pulchrum, & bonum, & omnia quibus formamur, quid sunt, oculus nunquam vidit ullus, neque alius corporis sensus quisquam. Philosophandum puro, &

si necro intellectu ; sopitis, & emortais sensibus. Corpus perturbat mentem ne affequi possit veritatem & sapientiam. Donec itaq; merfi & mixti huiusmodi cæno erimus, nunq̃ satis possidebimus quod cupimus, scilicet, verū. Obstant quippe vitæ necessitudines, morbi, amores, cupidines, metus. Omnia mala propter corpus, ut bella, seditiones, rixæ. Et si quādo nos in ocio ad speculandū quippiam conuerterimus, corpus inturbat. Si quid igitur pure intueri volumus, colligendus est inter se animus, prorsus a corpore separatus : tum demum sapiemus. Duorū alterum, vel minime est consequi scientiā, vel id licet solis mortuis. Tunc per se ipsa erit anima a corpore libera. Prius autem non. Et dum viuimus, sic videbimur sciētiæ proximī, quum rerum corporarum consuetudinem, societatemq; declinauerimus. Neq; nos exploramus natura corporis, sed puri erimus ab ipso, donec deus ipse nos absoluerit. Atq; ita puri, alieni a corporis imprudentia, ut est dicens, cuius erimus & cognoscemus per nos ipsos omne purum, hoc est verum. Non parū enim contingere purū, nefas. Purgatio autem huius, quod iam in sermone dicitur, per separationem animæ, eo q̃ per se separatu subsistit ; perq; ipsius consuetudinem soluendi a vinculis corporis : idq; vocatur mors solutio, & separatio animæ a corpore. Soluere autem ipsam contendunt semper recte philosophantes. Atq; hoc est studium Philosophiarum, solutio et separatio animæ a corpore. Quare maximum nobis bonum philosophia præbet liberationem in anima, & genitura vinculorum maxime in primis studio complebenda est : his maxime consentit fortitudo, & temperantia. Mors apud vulgus, animam puidetur. Hic sunt umbra virtutum, quicunq; non initiatus ad inferos ierit, in cæno iacchit. Purgati vero, cum Dijs habitabāt, cuiusmodi sunt philosophantes. Si igitur & virtutum perfectam, & purgationem animæ Philosophia sola potest largiri, sola hoc comprehendenda. In Deorum enim genus non philosophant, & omnino pura abeant, non sibi peruenire alij, q̃ studio. Sed horum gratia recti philosophi abstinent ab affectibus, nec his sese dedunt. Philosophi paupertatem nequaquam metant, nec exilia, nec cōtuita. Tum honores minime ambiunt. Per interpretes animæ rerū scientiā comparat, non per se ipsa. Per philosophiam animæ a corpore soluere sese, & scit q̃ plena errorum est per oculos contemplatio : per aurea etiam, & per alios sensus. Persuadetur quoq; ex his secedere, quatenus in se non eget. Per philosophiam admonetur anima, in se ipsam colligi, & nulli credere alij, nisi sibi, eo q̃ noscat ipsa per se, ipsam per se entū. Quicquid vero per alia consideraueris ens

Oia mala a corpore.

Philosophia soluere vincula.

Philosophia animi libertas
Hic locus virtutum.

Philosophia soluit vincula

Sensum fugit
veritas.

Voluptas cla-
ma.

Cibus animi
veritas.

Bona aia cum
deo habiat.

Bona viro no
cuius animam.

Mens voluit.
Pindarus

aliud, nullum debet aestimare verum. Ens vero aliud ad verum, dicitur sensus
sui subiectum, & visui. Quod vero videt ipsa, intellectuale, & inuisibile.
Omnium malorum maximum, voluptas, quae tamquam clausa, & fibula animae
corpori necitur; palatque vera, quae & corpus suadet: & ita spoliatur res-
rum diuinarum aspectu. Philosophos decet fortes esse, & temperantes, &
tranquillos animo; ut videant veritatem, vade anima alitur, & uiuit. Et
sic oportet, donec vixeris; & cum obieris in cognatam; & in huiusmodi
diuinam rem veniens, aberis; procul soluta ab omnibus malis, & vinculis:
& reduceretur ad ens, & cognitionem veritatis entis, quod est felicitas: quo-
niam immortalis anima videtur. Nulla via est fugiendi mala: nec via sa-
lus, quam optimam fieri, & sapientissimam: nihil enim aliud habens ad in-
feros vadit anima, praeter disciplinas, & educationem. Quae quidem & di-
cuntur maxime iuuare, vel damno afficere, statim in principio peregrinans
de illuc. Melior enim anima cum deo habiat, & per eadem incedit. Anis-
ma vero, quae iniquitas attingit opera & inopia, in subterranea iudicia veniens
poenas lues condignas. Quapropter nihil est praetermittendum, ut prudens
nam in vita comparemus, ac virtutem. Optimum enim praemium, & spes
ingens. Contra, omnia corporalia contemnenda. Proprium animae ornatus
nam, est modestia, iustitia, fortitudo, liberalitas, veritas. Non igitur circa
cultum corporis, non circa colores, & opes; sed circa prudentiam & vir-
tutem animi profus laborandum, & insudandum. Non enim ex pecunijs
virtus: sed ex virtute pecuniae, & bona hominibus omnia, & priuata, et
publica. Haec est veritas, quod non erit vita bono indurum vltimum, neque timor,
neque mortis: neque huius res a Dijs relinquuntur. Ita enim vita
Et à vita fumorum in philosophia virorum oportet; luxu Pythagorae in-
stituta; efficeret ad inuentionem. Si enim ab inuentione prima rescire fas-
tum, nec ubi tribunalia, vel publicis quibusque urbis confessas. Leges autem,
aut suffragia dista, vel scripta, nec videns, nec audians. Corpore tantum
versabantur in urbe, intelligentia vero omnia haec exagant, puras, & nullo
modo aestimans, passim soluiat, teste Pindaro. Bona super terras, & plas-
ma geometricans, & supercaelestia contemplantis, & totam animam seruans
vitarum entium, cuiusque totius in ea, quae proxima sunt, non se immittens.
Sicuti & Thalem astraspectatam, lapsusque in sompnum; Thraffo quaedam ar-
guta, & lepida serua memorasse dicitur, quod cum celi vias intruderet,
quae sub pedibus teneret, non ceruere. Quid inuit praeno iactitare, quans
do auorum & progenitorum nullis cuiusque fuerant, & fere innumerabilis

multitudo, in quibus diuites, inopes, reges, mancipia, barbari, & græci. Philosophis nobilitas generis minimæ curæ.

Malum oportet esse; contrariū nempe quippiā bono semper esse oportet. Mala tamen procul à Dijs: sed circa mortalem naturā versantur. Unde & tentandum hinc, illuc ad deos fugere. Fuga vero, assimilatio diuina, quo ad fieri potest. Assimilatio vero, iusticia fuit, & sanctitate, cū sapientia. Deus nullo modo iniquus, sed iustissimus. Sed nihil deo similis, q̄ si quis nostrum iustissimus. Cognitio dei est sapientia, & virtus vera. Ignoratio vero, impietas. Cum sint in Ente exemplaria, alia quidem diuini felicitissimi, alia miserrimi: stolidi non vidētes sic sese habere, ruunt in deum mentiam vltimam, hærentq; miseræ per iniquas actiones. Locus à malis purus, non recipiet eos, qui à gravitate non fuerint alieni.

Sapientia, dei
notio.

Idea in ente.

Post hæc licet cōparare naturam disciplinæ & indocilitatis huiusmodi dispositioni, sicut in habitaculo speluncæ ad lumen introitū habentem longum apud speluncam; Hic à pueris existentes in vinculis, & cruribus, & ceruicibus. Itaq; manere ipsos, ut ante, solum queant cernere. In circum uerò mouere capita propter vincula non possunt. Lumen autem ipsis ignis desuper, & procul ardens post ipsos. Inter autem ignem, & vinctos superius viam, apud quam esse paruulum murum constructum, tanq̄ miracula ostendētes, apud homines posita sunt diaphragmata & cortinæ, ubi patēdamur mirifica. Vide etiam apud murum sedentes homines, vasa omnium generum supereminentia, murum, & edificium, & statuas, & alia amalia lapidea, & lignea, & omnisaria machinamenta, ut par est, alios quidem loquentes, alios tacentes transferentium. Nos ergo vincti sumus, nihil cernentes, nisi umbras, incidentes è regione speluncæ, decidas ab igne. quomodo enim cernemus? si immobilia tenere capita cogimur per vitam. Quidquid vero eorum, quæ afferuntur, non videmus. Si igitur colloqui posset inuicem, non hæc putes eos Entia nominare, quæ viderent necessitate. Quid vero, si & echo currit è regione haberet, quum quis prætereuntium vocaret; vincti ipsi quærent aliquid aliud esse quod sonaret, loquens, q̄ umbram transeuntem. Omnino igitur huiusmodi nō aliud quippiam putarent verum, q̄ vasorum umbras. Considera igitur ipsorum solutionem & salutem & à vinculis & imprudentia. quid contingeret eis, quum aliquis efferret solutus, & cogeretur statim exurgere, & obuertere ceruices, et pergere, & ad lucem respicere. Omnia hæc faciens, doleret: & propter sub-

Spelunca.

Lumen super=

ne.

gores non valeret illa intueri, quorum umbras iam viderat. *quid putas ipsum dicere, si quis diceret, & tunc viderat nugas: nunc vero propior esset enti, & ad magis entia conuersus, rectius spectat.* Atqui & vnumquodque transcuntium ostendens ei, cogat interrogans respondere, *Quod est; non putes ipsum ambigere, & aestimare quæ videntur veriora, quæ nunc ostensa.* Quin si ad lucem ipsam compellant ipsum intendere, dolore afficietur oculi ipsius, & fugiet conuertens ad illa sese, quæ potest perspicere; & putabit hæc vere manifestiora, quæ ea quæ iam ostenderentur. Si vero hinc trahat quis ipsum vi, per asperum ascensum, & arduum, ante quæ sit ad lucem solis euectus; dolebit, & grauiter ferret. Et postquam ad lucem venerit, fulgoris habens plenos oculos, nihil videre eorum valebit, quæ dicuntur vera. *quare prius oportet consuescere, volentes suprema inspicere: & primum quidem umbras intueri, deinde in aquis hominum, & aliorum idola.* Postea ipsa, ex his quæ in cælo, & ipsum cælum, nocte; quia facilius cernens astrorum, & siderum, ac lunæ lucem. Vltimo, arbitror solem, non in aquis, neque in aliena sede ipsius phantasmata, sed ipsum per se ipsum in proprio loco poteris contemplari, *Qualis sit.* Et post hæc, ratione colliget de ipso, *quod hic, & horas præstat, & annos, & omnia percurrit, quæ in loco viso principium & causa omnium, quorum imagines viderat.*

Amplius, si hæc vera oportet intelligere de ipsis tale aliquid disciplinam, non quale quidam inquirunt esse, eiusmodi etiam esse. Nam ait, non existente in anima scientia, imponere ut cæcis oculis visum imponentes. Nunc vero ratio monstrat hanc inesse cuique in anima vim & organum, quod quisque adiscit, ut si oculum non est aliter, quam toto cum corpore vertere ad lumen è tenebris; ita cum tota anima ex illo quod sit, circumagendum esse, donec in ens, & entis illustrissimum possit venire. Hoc autem esse bonum dicimus. Artes & virtutes aliæ præter sapientiâ ferè efficiunt animam propè quiddam esse rerum corporis. Prudentia vero diuinius cuiusdam est, quod vim nunquam amittit. A puero amputandæ corporis consuetudines voluptariæ, quibus animæ obtutus ad inferiora conuertitur. Anima maxime proprium eleuari à generatiōe, & purgare actione suâ ratiocinari potestem.

Si verò & ab antiquis sermonibus, & fabulis sacris, & alijs, & Pyschagoræorum admonere audientes, ordiamur hinc. Recte appellantur, qui nibilo egeni, beati, & tanquam infinitas habentium cupiditas, grauis vita. Inde Euripides, *Quis nouit, si viuere est mori, & mori viuere? Illud animæ, ubi voluptates sunt, è vii dolium perforatum. Inexplebilis est infelicitas*

Fabula sacre.

citas, ac is ē infirmus . Hinc dicitur ab huiusmodi anxietate & dñs quasi
 & dñs omni voluptate & gaudio carens . Miserrimi ergo sunt , quibus
 tale os clausum non est . Perunt rimarum pleno dolio aquam, & perforato
 cribro . Cribrum anima insipientis, vndiq; patens , quo feliciores, modesti
 intemperatibus . Alia similitudo, ut si cum sint duo viri, quorum utriq; do-
 lia multa sunt, & alteri quidē salua & plena, hoc vini, illud mellis, aliud
 lactis, & alia multa rerum multarū . Fluxus vero fundentes rari, & diffi-
 ciles vniuscuiusq; horum sint, & multo labore præbentes . Alter igitur, cū
 impleuerit vasa, conquiescet, & horum gratia silens sedebit . Alteri vero
 fluxus non quidem, quemadmodum & illi præbentes vix ; sed dolia perfo-
 rata, & marcida , is cogetur die & nocte replere ipsa . Cum ergo haud
 dissimilis vita sit, non erit beator intemperans modesto . Sed contrā, tanto
 hic illo felicior scilicet modestus, quanto vasa sua seruat integriora, ac ma-
 gis clausa .

Cribrum aia
 insipientis.

Alia methodus per analogiā à corporeis notis ad res animæ bonas , vel
 malas ; & à malis separans , & ad turpia abalienans affectum nostrum .
 Bona verò admonens, tota vi capienda, & ad honesta consuefaciēs nostrū
 animū . Si vitia & ægrotudines corporis oportet vitare, multo prius etiam
 animæ . Non est recte viuere , cū id quo viuimus , non recte se habeat,
 sed repugnet sibi ipsi . Sicut in corpore modus, & ordo tenendus, ut salus,
 & robur seruetur : ita in anima modus, & ordo, hoc est lex, iusticia, tem-
 perantia . Sicut ægrotatē corpore prohibent medici repleri his quæ appe-
 tit ; eadem de anima ratio , cum peruersa facta est, & laborat amentia,
 & intemperantia, & iniustitia, & impietate, coercenda est ab affectibus,
 & trabenda, ut faciat quæ faciens, reddatur melior . Quantiō anima cor-
 pori præstat, tanto & bona animi bonis corporis . Non idem iucundum, &
 bonum . Iucundum, quo veniente delectamur . Bonum, quo præsentē boni
 sumus . Virtus ordine constat, & rectitudine . Anima modesta, bona : non
 modesta ; mala . Temperans consentanea operatur in deos , & homines .
 Oportet modestum esse iustum, & fortem, & sanctum, & bonum, & sæ-
 licem . Oportet felicem futurum, fieri modestum . Et publica , & priuata
 in æquitatem, & modestiam referenda . Sapientes aiunt, & cælum , &
 terram, & deos, & homines societatem continere, & amicitiam, & me-
 diocritatem, & temperantiam, & iustitiam : & totum hoc ob hæc mundū
 vocant, non immundiciam , neq; intemperantiam . Non aduertentem vero
 hæc, latet qd hæc æquabilitas geometrica & in Dyis , & i hominibus vale

Aia modus
 ordo.

Virtus, ordo.

Mundus.

Oēs numeri
felicittatis.

1. Sanitas.

2. Pulchritudo.

3. Diuitiæ.

4. Sensuū
uacitas.

5. Imperia.

Religio à Phi
losophia.

Ad finem bo
num ducunt.

1. Bona na
tura.

2. Amor.

3. Labor.

4. Disciplina

5. Tempus.

Fides.

Eunomia bo
na lex de æ
quo & bono.

de potest. Omnis sciētia separans, & alienans à virtute, impietas, nō sapiētia est. Per se bona omnia inchoanda. Nihil nimis, ad temperatiam referendum. Temperans, beatus. Iniustus, etiam si Mida & Cimra ditior, infelix. Primum felicitatis, sanitas: secundum, pulchritudo: tertium, diuitiæ: quartum, recta sensuū dispositio: quintum, dispositio tyrannidum. Iustus optima omnia: bonus bona omnia. Si male uiuit, iceirco & iniucua de. Idem optimum, & iucundissimum. Partes philosophiæ connexæ. A nobilissimis incipimus primum, ut oportet religione, quam non præstat nisi philosophia. Soli enim philosophi spectatores veritatis sunt. Etiam virtus per philosophiam acquiritur, & per philosophiam contemptus mortis docetur. Ad finem optimum ducunt, primò, bona natura: secundò, desiderium boni & amor: tertio labor: quarto, disciplina: quinto, tempus. In primis tamen id seruandum, ut qualis quisque uult uideri, talis existat. Gloria non exoritur subito, sed multa post tempora capit auctoritatem. Multo tempore opus est ad fidem faciendam, & optimam hominū opinionem. Nec nisi optima præcesserit educatio, & auctio, eos nempe qui fiunt statim diuites, vel boni, vel sapiētes, vel fortes, non recipiant libenter. Homines hæc omnia per philosophiam comparantur. Cupidum omnium virtutum, oportet videre, qua ratione sit optimus, prosequi alijs, præsertim propinquis. Utendum recte omnibus in vita rebus, philosophia id distans. Desideratur vita, ut sis mus animantia. Desiderantur pecuniæ propter morbos. Seniu pericula repentina, propter ambitiones. Quicūque autem vir vere bonus est, hic nō alio no ornamento circumposito gloriam quærit, sed sua virtute. Per philosophiam mors floccifit. Imperium, et potētiatus, & societates hominum seruare necesse est iustitiam, & legum æquilibratē. Equum per se appetendum. Legum obseruantia & publice, & priuatim optima: transgressio uerò perniciosissima. Incipiamus ab obseruantia legum. Prima fides ex ea, sit maximum omnium hominum adiumentū, & optimam. Concordia enim, & legum obseruatione, paruæ res suppetunt; sine quibus etiam maximæ non sufficiunt. Deinde fortunæ, eadem virtute gubernantur. Tempus præterea hominibus, propter Eunomiam ad res quidem ociosum, ad opera uero uitæ actuosum. Tum præstat concordia sub eisdem legibus, abesse à cogitatione molestiarum tristissima, & manere in iucundissima actionum contemplatione. Somnum etiam, & quietem inirepidam, & securam; excis perēque diem uenientem suauiter, & libenter ad bonas uitæ actiones exigēdas. Mala transgressionis legum, & præuagationis, sequuntur turba rerum

rum mæstissimarū, fortuna vilis, bellum infidiæ. Tristes somni, & infidi, tyrannides. Non est, homines sene legibus, & iustitia vivere. Sublato iudicio, & lege, tum in unum tam recedere curam horum & tutelam. Quo modo enim aliter in unum monarchiam constituat, q̃ nō lege pulsa, necessaria multitudini? Oportet enim virum, qui ius, & leges solui communis hominibus, adamantinum fieri. Si auferat hæc à multitudine hominum, is singularis ab alijs. Non aliter felices erimus, q̃ per legum obseruantia, & nisi quis legem proprie constituat vitæ. Lex autem, est ratio recta, dicens quæ oporteat agere; dissuadens quæ non oportet, in vniuerso orbe, in urbibus, & domibus, & apud se ipsum. quæ omnia per philosophiam parantur.

SYMBOLA PYTHAGORÆ.

Propterea institutionis genus, ac hortatoriu, per symbola tripartitū. Proprium scilicet, & arcanum ad cæteras inductiones. Populare alterum & commune. Mediū tertium, non omnino vulgare, nec omnino Pythagoricum, non tamen alienum prorsus ab utroq̃. Nos genus illud symbolorum selegimus, quod memoria dignum putauimus, & quod ad philosophiæ studium incitandum facere cognouimus, interpretantes, quatenus igitur exoticas quasdam solutiones, & communes omni philosophiæ, & imponemus, per hoc censendum abhorreere à Pythagoræ instituto, quatenus et virorum horum maxime proprias de quacunq̃ re opiniones immiscebimus, secundum hoc rursus proprium Pythagoricorum, alienū verò ab alijs philosophis, recte habet potere ipsum. Ideo gradus quidā sit, & pons ex imis ad arcem perducens legitime intendentium animos. Antiquissimi nempe, et contemporanei Pythagoræ, ac docentes typo dicendi utebatur nequaquā cōmuni, & interpretatione: sed per institutum silentium Pythagoræ mysteriorum, per symbola & loquebantur, & scribebāt; secus quisquis etiam maxima differisset, anilia censebantur, atq̃ ineptiarum plena. Dabimus ergo suam cuiq̃ symbolo interpretationem, secundum exotericum, & aug- Symbolorum enucleatio.

ditorium docendi genus.

Symbolū pri-
mum religio-
nis.

Symb. 2. ad re-
ligionem.

3. Symb.
Discalciatus
. 1. liber sacri-
fica.

4. Symb.
DEO nil dis-
ficile.

Omnia symbola cōmuniter quidem ad omnem virtutem, priuatim vero singula ad singulam virtutem, & ad partes philosophiæ & mathematicarum, alia aliter hortantur. In templū abiens procide, nihil aliud me-
dium sæculare neq; dic neq; fac. Ut prima statim ad pietatem, cultumq; diuinum ac religionem, ac diuinam animant scientiā. Ab euntē enim in templum adorare, nihil aliud temporaneum neq; dicere, nec ge-
rere, seruat diuinum, quatenus est per se immixtum, purum, & puro pu-
rum connectere assuefacit, & efficit, vti nihil contrahatur ab humanis ad diuinam rem: omnia enim aliena sunt, & contraria ad eam se habent. Idem symbolum, & ad scientiam valde confert. Nihil namq; fas est ad di-
uinam scientiam huiusmodi aliquid asserere, quale est humana cogitatio, vel curam temporaneam habēs. Nihil igitur iubet in his aliud, q̃ sermones sa-
cros, & diuinas actiones non commiscere hominibus, & instabilibus mor-
ribus. Huic consonans est sequens ac secundum symbolum. Non obiter introeundum in templum, neq; in via adorandum, neq; si ante fores ipsas astiteris. Si enim simili simile amicum ē & respon-
dens, constat q̃ & cū primam in vniuersis essentiam habeant Di, primā ipsorū oportere fieri curam. Si verò alterius rei gratia quis ipsam habeat, secundum & posterius sic statuet, quod est omnium primum, & totius cu-
ræ ordinē, & cognitionis euertat. Amplius nempe honesta bona nō opor-
tet humanorum vtilium in secundis ponere, neq; nostra quidem in ordine finis statuito. Accessoria verò, neq; opera, neq; consilia, potiora sunt. In idem verò ahortatio, & à consequenti symbolo fit. Illud enim, discal-
ciatus sacrificia & adora. Vnū quidem significat temperanter & mo-
deste, & non superexcedentes in terris ordinem deos curare, ac cognitos nem de Dijs fieri. Alterum oportere absq; vinculis, & solutos, liberosq; cu-
ram, & contemplationem Deorum gerere. Hæc vero non in solo corpore pronunciat symbolum agenda, verum & i animi actionibus, ut neq; actio-
nes ipsas ab affectibus trahi tenerim, neq; à corporis imbecillitate, neq; à circumnata extra nos generatione, sed soluta omnia habere, & parata ad participationem deorum. Et aliud quoddam est ijs simile, ad eandem vir-
tutem promouens eiusmodi symbolo. De Dijs nihil admirabile diffi-
das, nec de diuinis dogmatibus. Satis quippe institutum hoc, pium & religiosum est, ac deorum excellentiam profert, comminiscens, q̃ nō no-
strum instar coniectare oportet, & diuinam vim. At nobis quidem, vi pote

corporeis, genitisq; & inierituris, ac tempori obnoxijis, & subiectis morborum varietati, & domus angustijs, & lationis, in medium gravitati, & somnolentiæ, & egestati, & superabundantiæ, inscitiæ, intecillitati, & animi impedimento, & alijs, ut par est, impossibilia quædam sunt. Aiqui multa sic de natura habemus electa. Sed tamen à Dijs desicimus, & neq; vim eandem, neq; virtutem æqualem ad eos tenemus. Cognitionem igitur deorū maxime hoc exprimit, & inducit, tanq̃ oīum potētiū. Propterea de Dijs nihil diffidendum pronunciat: Propositum est autem, neq; de diuinis dogmatibus, quæ Pythagoræ philosophiæ videntur. Hæc nanq; à mathematicis, & scilicet cōtemplatione firmata, vera & infallibilia sunt, demonstratione omnisfaria, & coactione antiquata: eadem hæc possunt ad scientiam de Dijs excitare. Admonet siquidem scientiam huiusmodi assequi, per quam nulli eorum increduli sumus, quæ de Dijs referuntur, & de diuinis dogmatibus possunt persuadere eadem, & per mathematicas currere. Solæ etenim hæc oculos præbent, & lucem de entibus omnibus contemplaturo, & spectaturo ipsa. Ex participatione enim mathematicarum, vnum ante omnia constituitur, nō esse incredulum de natura deorum, nec de essentia, nec de potestate, nec de Pythagoricis dogmatibus, quæ monstra videntur loqui, nō introductis, & mathematicis non initiatis. quare quod dicitur in symbolo Incredulus ne sis, est, ac si diceret, aggredere, & possibile illa, per quæ nō eris incredulus, hoc est mathematica, & scientiam facientes demonstrationes. Puto autem, q̃ in his illud in idem confert. Populares vias declinans, per semitas perge. Et enim hoc popularem quidem, & humanam vitam dimittere suadet. Secretam vero, & diuinam consecrari dignum censet. Et sententias quidem communes despicari, inquit, oportere. Proprias vero, & arcanas, plaris facere. Et oblectationem quidem ferentem in homines spernere. Successum vero diuinæ voluntati consentaneum multo charius pendere. Et mores quidē humanos relinquere, tanq̃ vulgares. Deorum vero cultus, tanq̃ excellentes supra vulgarem vitam amplecti. Per simile huic est, & illud sequens symbolum. Abstine melanuro: mortalium enim est deorum. Alia quidem igitur de ipso in libro de symbolis dicemus, quæcumq; in admonitionem cōueniunt. Suadet cælestem suscipiendam viam, & intellectualibus iungit Dijs, atq; à materia natura separari, & induci ad immaterialem, & puram vitam, & Deorum curā uti optimam, & maxime primis Dijs cōuenientem. Hæc ergo ad deorum cognitionem, & pietatem faciunt adhortationem. Ad sapientiam vero his

Dei omnes
tentia.

5. Sym.
Populares des-
clina vias.

6. Sym.
Abstine melas-
nuro. i. à cor-
poris.

iusmodi. Linguam ante alia continere, deos sequens. Primum enim est sapientiae opus, rationem convertere in se ipsam, & assuefacere non extra prodire, perficique per se ipsum, & in conversione ad se ipsum, & post hoc in Dijs sectandis. Nihil enim aliud adeo mentem perficit, quam si conversa in se ipsam deos confectetur. Illud vero symbolum dicens. Ventis flantibus, echo adores. Et hoc divinae sapientiae est ibeorema. Invenit enim quomodo oportet divinarum essentiarum, & virium similitudinem amare; & si agant consonum actionibus, eorum sermonem, magno studio venerari, & colere. Ense ignem ne caedito. Hoc symbolum, est prudentiae hortatorium: excitat enim nobis mentem consuetudinem, ex eo quod non deceat igne repleri, & ira hominem: nec opponere sermonem acrem, neque contendere. Saepem namque sermone movebis indocilem, & perturbabis, & persuadebis graviora, & acerba. Testis horum Heraclitus. Ira enim (inquit) bellum gerere graue. Nam eo quod gratificatur, anima iunatur. Atque id recte dixit. Multi nempe gratificantes permutant suam animam, & mortem reddunt iucundiores, lingua domita: & ex quiete, & sublata contentione, fit amicitia, extincto iracundiae igne. Et ipse non imprudens esse videtur, acrimoniam elidere a te ipsa. Ad quem ira fuerit conversa, captus erit. Et hoc vi prudentia suadet, & non iracundia. Acutum enim animi, quod irascibilem appellamus, ratione nos, & prudentia priuat. Fernet enim ira, tanquam lobes, igne succensus. Unde in prius actum cogitans, sententia redit. Oportet igitur in tranquillitate constituere animum, & auertere ab impetu irae, capere se ipsum vi resonans ac tactu. Passionem hanc itaque ratione decet edomare. Viro imponente pondus, simul eleua. Non simul adiunues deponentem. Huiusmodi symbolum ad fortitudinem vocat. Omnis enim imponentis onus, laboris & actionis significat negotium. Tollere vero siue leuare a pondere, quietis & remissionis indicium est. Ac si diceret symbolum, Ne fias tibi ipsa, nec alteri desidia, et mollis oculi occasio. Laborare quippe omnes facultates capiuntur. Herculeam autem Pythagorae diebatur hoc symbolum esse ipsi, insignitum ab illius operibus. Quando enim versabatur inter mortales, saepe ex igne, & omnibus grauissimis redibat, desidiem refugiens: ex actione enim, & negotijs rectus fit & officium, non autem segnitie. Ad calciandum, dextrum indue pedem: in peluim, sinistrum. In actiuam prudentiam adhortatur. Studiosas quidem actiones vi dextras circumponere proficitur symbolum, prauas vero vi sinistras deponere prorsus ac abijcere. Maxime

7. Symb.

Echo adores,
sapientiae mo-
rita.

Echo similitu-
do diuinorum.

8. Symb.

Ense igne ne
ferias contra
iram.

Heraclitus

9. Symb.

Pondus cum le-
uante eleua, cum
deponente non
deponito.
Ad fortitudinis
nem.

vero de Pythagoræ sine lumine ne garrias. Hortatorium est in prudentiâ mentem. Hæc enim lumini assimilatur animæ, & indeterminatam ipsam determinat, circumducitq; tanq; ex tenebris i lucem. De omnibus igitur in vita bonis ducem mentem præstitueret oportet, maxime de Pythagoricis dogmatibus. Ea quippe sine lumine non est nosse. Stateram ne supergradiare. Hoc symbolū iuste agere iubet, & præferre æquabilitatem & mediocritatem mirifice. Et perfectissimam virtutem cognoscere iustitiam, cuius reliquæ sunt complementum, & sine qua aliarum nullus usus. Et nõ obiter ipsam oportet intelligere, sed per theoremata, & scientiæ parentem demonstrationem. Hoc verò nullius alienius artis officium est, & scientiæ, præterq; solius philosophiæ pythagoricæ, quæ quidē ante alias mathematicas honorat. In idem recidit & illud symbolum. Peregre è domo proficiscens ne cōvertere. Furia etenim transeunt. Et enim hoc ad philosophiam citat, & ad innatam negotiationem secundum mentem, significatq; & protestatur planè symbolum, q; philosophari cogitans, te ipsum separa ab omnibus corporis & sensibilibus; et vere mortis curam gerito ad intellectualia & immaterialia: & semper secundum hæc, & eodem habentia modo, sine tergiversatione progrediens, per convenientes mathematicas. Peregrinatio quippe, translatio loci. Mors vero, animæ separatio à corpore. Hoc vero philosophari, tanq; vere & sine sensu foris, & corporeis actionibus, pura mente vi ad comprehensionem veritatis entium, quæ quidem cognita est sapientia esse. Philosophari vero cogitans, ne retrorsum convertere, nec detrabere ad priora. & in simul tecum adulta tibi proficiencia corporea. Pœnitentia enim ex hoc multa tibi continget impedito ad sanas comprehensiones à rerum corporearum tenebris. Pœnitentiam autem, furiam & criminum vocans, cognominavit. Ad solem ne micturiscis. Illud suadet nihil animale cogites facere. Philosophare autem, celum spectans, & solem lucemq; tibi veritatis pulato, ac nunq; memineris humilium, sapiens esse qui cupis in Philosophia. Ad deos vero, & sapientiam per celestium contemplationem recurrere, & philosophiam inueniens, teq; ipsum eleuans lumine in ea veritatis, & conuersus ad huiusmodi institutionem, Theologiamq; & Physiologiam, & sphaerarum cognitionem, & sermonem de causis. Super hæc omnia nihil anxi male quicq; fac, nec bellua dignū. Illud vero sibi ipsi annunciat. Et lampade sedem ne abstergas. Non enim solum quoniam purgatiua lampas, ex eo q; plurimam ignis participat, tanq; id quod dicitur diuinū, suas

10. Symb.
sine lumine ne garrias de diuinis.

11. Symb.
Stateram ne transilias. i. in stititæ mēsurā, & sapientiā.

12. Symb.
In via ne reu spexeris, i. nūquā terga deo obueritas.

Diuina vi semel attigeris, nunq; terga veritas.

Furia, pœnitentia vltima.

13. Symb.
Ad solem mectere ne fas. nil cogites aliud.

14. Symb.
Lampade sedem ne abstergeris. pulcherranō cōspurcanda.

Lampas, phi-
lofophia.

15. Symb.

Gallū enutri,
igniculos mē-
tis ale.

16. Symb.

Diuina nō pi-
grē tractāda.

17. Symb.

Nil armatum
vncis vnguibus
educa. Fuge ra-
pacitatem.

dei non sordare ipsum, quod per naturam à sordium notis alienum existit. Neq; contra pugnare nature aptitudini ipsius, inquinantem id, quod inquinata detergit: sed magis nō miscere, nec confundere sapientiæ propria cum sensualitate. Fax enim & lampas propter splendorem, Philosophiæ assimilata est: sedes vero, propter humilitatem, sensualitati. Gallum enutrias, sed non sacrifices: lunæ quippe, & soli consecratus. Consultit nobis nutrire simul, & augere, & non negligere, quæ pereunt, & corrumpuntur, & quæ sunt mundi vnitatis, & concordie, consensu & conspirationis magna argumēta. Idcirco admonet vniuersi contemplationem suscipere, & philosophiam. quoniam vero arcana secundū naturam veritas de vniuerso, & difficilis ad speculandum satis, querenda homini tamen & vestiganda maxime per philosophiā: p̄ aliud quippe aliquid institutum ita fieri nullo modo potest. Ipsa verò philosophia exiguos quosdam igniculos à natura capiens, & tanq̃ viaticū. vegetat autem ipsos, & auget, & fortiores suis mathematibus reddit. Philosophandū ergo est. In semodio ne sedeas. Magis pythagoricum exciperet quiespiam ex eisdem superiorum motus. quoniam enim corporeitate, & sensualitate, non semodio metienda alimonia, non quiescas, neq; non initiatus philosophiæ perseuera; sed in ipsam te ipsum dans, illud magis provide, quod diuinius in te est, quod est anima, & multo prius in anima mentem, quorum cibus non semodio, sed cōtemplatione, & disciplinis metiri decet. Nil educes quod vnguibus instructū aduncis sit. Magis pythagorice consultat, benignus esto, & dapifilis; atq; huiusmodi esse alios cura, dare quippiam, & accipere, nulla malignitate, nec vlla inuidia cōsuefaciens. Sed nec omnia oportet improbe capere, dare vero nil. Nam eorum, quæ vnguibus vncis instructa existunt à natura organa, ita affecta statim capiendi, & facillime condita sunt. Dimittendi aut̃, aut tradendi non amplius, propter impedimentum curuorum vnguium. Quemadmodum & creæ nature sortitæ sunt rapiendi quidem ocysissime: dimittendi vero ægre, nisi quis valde inclinet, & explicet ipsos conuertens. complanatis vero nobis à natura manibus, vt per ipsas demus vltro, accipiamusq; & sermonem communicandi gratia, & digiti simplices quodam modo, & nō curui manibus innati. quod cum ita sit, in his non imitanda curui vnguibus instructa, aliter modo condita ab opifice; sed magis communicandum inuicem & participandum admoniti ad hoc ab ipsis nominum institutoribus, qui Δεξιὰν dextram manuum, digniorem appellitarunt, non solum ἀπὸ τῆς δεξιᾶς, quod ē accipere, sed etiā ἀπὸ τῆς δεξιᾶς

Dextra apes-
rienda.

ὁ πᾶσι εἶναι .i. ab eo quod est receptā esse in tradendo. Iuste igitur agendum. Per hoc vero philosophandum. Permutatio enim quædam & retributio, & superabundans & deficiens, retribuens per vicissim donationem. In via non scindas. Significat, & vnum, quidem extat verum; valde autem scissum, falsum. Perspicuum vero inde fit, quoniam vnumquodque vno tantum modo dicitur. Si quidem sanè dicatur. Et vnumquodque, quod sanè non dicitur, infinitis modis dicitur. Via, philosophia videtur esse. Ait ergo, & eligas philosophiam illam, & viam in philosophiam, in qua scissio nulla sit, neque sententiæ repugnantes. Sed capias, probesque, quæ stant, & eadem sibi ipsis demonstratione ea firmata, quæ scientiam pariat per mathematicas, & speculationem. Quod idem est, ac diceret, Pythagorice philosopheris. quoniam per corporea sensata progrediens, philosophia, quam iuniores satis usurpant, & decum, & affectiones, & animam, & virtutes, & in vniuersum omnia quæ in entibus causæ potissimæ sunt, putantes corpus esse, lubrica est, & facile euertitur, & indicant id argumenta varia eorum, qui videntur de ipsa aliquid loqui. Ea verò Philosophia, quæ rerum est corpore carentium, & materia, rerumque semper secundum eadem, & eodem modo se habentium, intellectualium, sempiternarum, nunquam, quantum est in ipsis, corruptionem vel mutationem habentium, similis (inquit) philosophia subiectis ipsis, nunquam excidit, semper stat firma, atque incommutabilis demonstrationis artifex. Consulit igitur nobis hortamentum, quum philosophamur, viamque facimus, iam dictam fugere rerum corporearum, & valde de scissarum cogitationem: assuefieri vero corporum substantiæ, quatenus sibi inuicem consonat propter veritatem, quæ natura ipsis subest, & firmitatem. Dei typum annulo ne imprime. Iuxta antea expositam intentionem huiusmodi vtitur monito. Philosophare, & incorporeos in primis censeas deos esse. Atque id existit præcipua radix dogmatum Pythagoræorum. Hoc est vnde omnia ferè pendent, & sub quo tanquam sine continentur. Ne putes eos vii figuris, quæcumque corporeæ sunt; neque assumere hypostasim materialē, atque ea amiciri tanquam vinculo materiali corpore, sicut reliqua animantia. Sculpturæ vero annulorum, huiusmodi vinculum per ipsum annulum significant, & corporeum quiddam, & sensibilem formam, & maxime si formam indiderit cuiuspiam in parte animantium per faciem impressam: ex quibus abstrahendum & separandum potissime deorum genus, tanquam sempiternum, & intellectuale, & secundum eadem & identidem semper se habens, sicut in eo in quo de deo proprie & plenissime

18. Symb.

In via ne scindito. In philosophia, vera sectare, vbi vnitas. Via, philosophia.

19. Symb.

Dei typum annulo non imprime. Deos sine figura corpus cogita.

20. *Symbolo.* *Ad laternam .i. sensum non speculari.* tractatur. Circa laternam ne speculari. Magis Pythagorice consultat philosophare non incidens in sensorias visiones. quæ quidem lumen eerte quoddam, at laternarium circa comprehensiones, & nō naturale neque verum efficiunt: sed magis vere mente & scientia. Unde lucentissimus splendor quidam, & inconcussus circa animæ oculum constat, ex omnibus conceptis, & intellectualibus, & ex contemplatione circa hæc, & non ex corporeis, & sensibilibus. Perpetuo enim fluunt hæc, & mouentur, neque prorsus manent, nec eadem sibi ipsæ existunt, ut & firmam & scientiæ parentem comprehensionem, & cognitionem. De Diis nihil tam ad mirabile ē, de quibus diuinis dogmatibus, quod nō credas. Admonet aggredi, & possidere eas disciplinas, per quas incredulus nō eris de Dijs, & de Dijs, & de diuinis dogmatibus habens mathematicas, & demonstrationes, quæ scientiam pariant. Intolerabili ne teneare risu. Ostendit affectus esse coercendos per rationē philosophiæ, continerēque immutabiles ferme affectus, compara te recta ratione. Neque in prosperis laxeris. Nec in aduersis deprimere. Neque in alterutro mentem mouens. Risum super omnes affectus nominauit, & solus maxime planè offenditur, tanquam quiddam, quod floret usque ad frontis dispositionem. Forte vero persuadet, quoniam hominis proprium ad alia animalia risus hic. Diffiniunt ergo quidam, animal ipsum ridendi capax esse. Significatur à symbolo, non perstinaciter et immutabiliter humanitati hæreas; sed similitudinem diuinam, quo ad fieri potest, posside per philosophiam. Penes sacrificium ne sis cæcis vnguibus. In amicitiam admonitorium est: nostrorum enim, & domesticorum, ac nobis iure sanguinis attinentium. quidam propinquissimi genere sunt, puta fratres, & liberi, & parentes, membris his nostris similes, quæ ablata dolorem non mediocrem præbent, & perturbationem, ut digiti, manus, atque huiusmodi. quidam longo intervallo attinent, ut nati patrum, & affines, vel huiusmodi similes eis nostri corporis particulis. Quibus remotis, nequaquam dolemus, ut capillis, & vnguibus, & similibus. Volens igitur eos cognatos significare, alio tempore neglectos propter longinquitatem, vnguibus vsus est. Et dixit, Ne deponas prorsus hos. Sed ad sacrificia, quibus alio tempore sunt neglecti, adduc ipsos ad te, & renoua familiaritatem. Dextram non cuiuis facile iniice. Ne porrigas facile (inquit) dextram. hoc est, ne extrahas, ne largiri aggrediare dextram porrigens indignis, & non initiatis etiam per disciplinas, & doctrinas, quæ multo tempore probatis, & dignis participantur. probatis (inquit) continentia
21. *Symbolo.* *De diuinis nihil nō credendum.* De diuinis nihil tam ad mirabile ē, de quibus diuinis dogmatibus, quod nō credas. Admonet aggredi, & possidere eas disciplinas, per quas incredulus nō eris de Dijs, & de Dijs, & de diuinis dogmatibus habens mathematicas, & demonstrationes, quæ scientiam pariant. Intolerabili ne teneare risu. Ostendit affectus esse coercendos per rationē philosophiæ, continerēque immutabiles ferme affectus, compara te recta ratione. Neque in prosperis laxeris. Nec in aduersis deprimere. Neque in alterutro mentem mouens. Risum super omnes affectus nominauit, & solus maxime planè offenditur, tanquam quiddam, quod floret usque ad frontis dispositionem. Forte vero persuadet, quoniam hominis proprium ad alia animalia risus hic. Diffiniunt ergo quidam, animal ipsum ridendi capax esse. Significatur à symbolo, non perstinaciter et immutabiliter humanitati hæreas; sed similitudinem diuinam, quo ad fieri potest, posside per philosophiam. Penes sacrificium ne sis cæcis vnguibus. In amicitiam admonitorium est: nostrorum enim, & domesticorum, ac nobis iure sanguinis attinentium. quidam propinquissimi genere sunt, puta fratres, & liberi, & parentes, membris his nostris similes, quæ ablata dolorem non mediocrem præbent, & perturbationem, ut digiti, manus, atque huiusmodi. quidam longo intervallo attinent, ut nati patrum, & affines, vel huiusmodi similes eis nostri corporis particulis. Quibus remotis, nequaquam dolemus, ut capillis, & vnguibus, & similibus. Volens igitur eos cognatos significare, alio tempore neglectos propter longinquitatem, vnguibus vsus est. Et dixit, Ne deponas prorsus hos. Sed ad sacrificia, quibus alio tempore sunt neglecti, adduc ipsos ad te, & renoua familiaritatem. Dextram non cuiuis facile iniice. Ne porrigas facile (inquit) dextram. hoc est, ne extrahas, ne largiri aggrediare dextram porrigens indignis, & non initiatis etiam per disciplinas, & doctrinas, quæ multo tempore probatis, & dignis participantur. probatis (inquit) continentia
22. *Symbolo.* *Immodico ne cōcutiari risu .i. affectibus frena præscribe.* Ostendit affectus esse coercendos per rationē philosophiæ, continerēque immutabiles ferme affectus, compara te recta ratione. Neque in prosperis laxeris. Nec in aduersis deprimere. Neque in alterutro mentem mouens. Risum super omnes affectus nominauit, & solus maxime planè offenditur, tanquam quiddam, quod floret usque ad frontis dispositionem. Forte vero persuadet, quoniam hominis proprium ad alia animalia risus hic. Diffiniunt ergo quidam, animal ipsum ridendi capax esse. Significatur à symbolo, non perstinaciter et immutabiliter humanitati hæreas; sed similitudinem diuinam, quo ad fieri potest, posside per philosophiam. Penes sacrificium ne sis cæcis vnguibus. In amicitiam admonitorium est: nostrorum enim, & domesticorum, ac nobis iure sanguinis attinentium. quidam propinquissimi genere sunt, puta fratres, & liberi, & parentes, membris his nostris similes, quæ ablata dolorem non mediocrem præbent, & perturbationem, ut digiti, manus, atque huiusmodi. quidam longo intervallo attinent, ut nati patrum, & affines, vel huiusmodi similes eis nostri corporis particulis. Quibus remotis, nequaquam dolemus, ut capillis, & vnguibus, & similibus. Volens igitur eos cognatos significare, alio tempore neglectos propter longinquitatem, vnguibus vsus est. Et dixit, Ne deponas prorsus hos. Sed ad sacrificia, quibus alio tempore sunt neglecti, adduc ipsos ad te, & renoua familiaritatem. Dextram non cuiuis facile iniice. Ne porrigas facile (inquit) dextram. hoc est, ne extrahas, ne largiri aggrediare dextram porrigens indignis, & non initiatis etiam per disciplinas, & doctrinas, quæ multo tempore probatis, & dignis participantur. probatis (inquit) continentia
23. *Symbolo.* *Sacris ne interferis, cæsis vnguibus. non spernēdos affines.* In amicitiam admonitorium est: nostrorum enim, & domesticorum, ac nobis iure sanguinis attinentium. quidam propinquissimi genere sunt, puta fratres, & liberi, & parentes, membris his nostris similes, quæ ablata dolorem non mediocrem præbent, & perturbationem, ut digiti, manus, atque huiusmodi. quidam longo intervallo attinent, ut nati patrum, & affines, vel huiusmodi similes eis nostri corporis particulis. Quibus remotis, nequaquam dolemus, ut capillis, & vnguibus, & similibus. Volens igitur eos cognatos significare, alio tempore neglectos propter longinquitatem, vnguibus vsus est. Et dixit, Ne deponas prorsus hos. Sed ad sacrificia, quibus alio tempore sunt neglecti, adduc ipsos ad te, & renoua familiaritatem. Dextram non cuiuis facile iniice. Ne porrigas facile (inquit) dextram. hoc est, ne extrahas, ne largiri aggrediare dextram porrigens indignis, & non initiatis etiam per disciplinas, & doctrinas, quæ multo tempore probatis, & dignis participantur. probatis (inquit) continentia
24. *Symbolo.* *Dextram ne cuiilibet .i. non initiato porridge sapientiam arcana.* Dextram non cuiuis facile iniice. Ne porrigas facile (inquit) dextram. hoc est, ne extrahas, ne largiri aggrediare dextram porrigens indignis, & non initiatis etiam per disciplinas, & doctrinas, quæ multo tempore probatis, & dignis participantur. probatis (inquit) continentia

tia; & quinquennali silentio, et alijs tentamentis, ijs vix dantur. Stratis
 exurgens complica ipsa, & figuram confunde. Hoc admonet,
 ꝑ philosophari cōcipiens, intellectuālibus te & incorporeis cōsuefacias. Ex
 ignorantia igitur somni, & nocturnarum tenebrarum exurgens, nihil con-
 trabe tibi ipsi corporeum ad philosophiæ splendorē diurnū, sed omnia som-
 ni illius vestigia, ex animo purges & deleas. Cor ne vores. Signifi. at
 non oportere cōmunionem vniuersi, & conspirationem dissipare, & etiam
 magis ne sis inuidus; sed humanus, & cōmunitatis amans. Ex hoc philo-
 sophari docet. Sola enim ipsa philosophia parens scientiarum, & artium;
 neq; alienis tristatur bonis, neq; propinquorum clade letatur; tanq̃ natu-
 ra cognatos & domesticos, eademq; patientes, et cōmuni subiectos fortunæ,
 improuisumq; futurum habentes homines omnes æquæ enuncians & signi-
 ficans. Vnde & compati sibi inuicem, & adamare admonet, societatis vti
 veræ studiosum, & rationabile animal. Huic est persimile. Cerebrū ne
 comedas. Et enim ipsum hoc præcipuum est sapiendi organum. Inuit
 igitur quatenus par non est recte consultas res, & sententias deridere, neq;
 mordere: recte vero consultæ erunt, quæ per mentes, ac per præcipuū in-
 telligendi caput considerata, & per scientiam. Non enim organis ratione
 carentis animæ, corde, & hepate: sed per purā rationem huiusmodi sunt
 comprehensa, vnde inscitta est, eis detrabere: atqui potius venerari iubet
 symbolum, mentium fontem, & intelligentiæ proximum organum, quo &
 speculationem, & scientiam, & vniuersam nanciscuntur sapientiam; &
 quo demum recte philosophamur. Et non detinere, nec delere, quæ per ip-
 sum vestigia sunt. Vnguuium, criniumq; præsegmina ne com-
 mingito. Inquit hoc in despecta, innata quidem tibi, sed quæ animū mis-
 nus attingunt, sicut pretiosiora, quibus magis inest anima, sic quidem &
 quum philosophari concipis, præpone ea, quæ per animam & mentem
 absq; sensorijs demonstrātur per scientiam spectatricem. Sperne autem &
 respue, quæ existimantur sine intellectuāli lumine per innata solum senso-
 ria, quæ non perueniunt ad mentis eternitatem. Rubicundum ne as-
 sume. Videtur ad nominis etymologiam solam cōuenire. Non erubescen-
 tem enim, & inuerecundum ne capias hominem, vel contrā stupidum, &
 in omnibus prorsus erubescensem, & vilem ingenio, ac infirmo intellectu,
 per hoc significatur, ne huiusmodi sis ipse. Ollæ vestigium ne obli-
 teres. Inuit confusionem & crassitiem, quod est corporearum & sensu-
 bilium demonstrationum, obliuisci, philosophari aggredientem. Intellectuæ

25. Symb.

Stratis exur-
 gens figuram
 cōfundito. i. in
 philosophiam
 assurgēs, om-
 ne corporeum,
 ex aīo dele.

26. Symb.

Cor. 1. Sym-
 pathiam vni-
 uersi, ne vo-
 res, dissipans.

27. Symb.

Cerebrum. i.
 sapientiæ opus
 perfectum, ne
 comede mors
 dens.

28. Symb.

Præsegmina
 ne cōmingito,
 ad philosophiā
 hortatio.

29. Symb.

Rubicūdū. 1.
 stupidum ne
 assume.

30. Symb.

Ollæ vestigiū
 neoblitera, re-
 linque crassa
 materiæ.

Cinis.

libus vero uti potius demonstrationibus. Cinis verò pro pulvere tabularum capitur, ubi demonstrationes perficiantur.

M A T H E M A T A .

Vsus mathe-
maticum in oem
philosophiam.

Mathematicæ mentem in vniuersam ducunt philosophiam. quin etiã ad omnem de his quæ sunt, & de intellectualibus scientiam. Mathematicæ res incorporeæ p se subsistentes inter essentias impartibiles & medio ordine constitutæ, his puriores, illis magis variæ, cõposuione vtentes, & diuisione: æternis rationibus cõposuunt, & diuisum contemplantur intellectualibus essentijs inferiores, naturis priores; forma, ordine, subtilitate præstites visibilibus, portitrices & traiectrices ad cognata sibi impartibilia, à corporibus mersa nostra ingenia ad diuinam substantiã euebentes, per quasdam quasi scalas ad fastigium ferunt. Oportet igitur non ab vno solo genere entium conuenientem in hæc secundam essentiæ incorporeorum dationem, sed ab omnibus quæcunq; sunt in vere ente, & mente genera speculari. Descendit enim ab omnibus his in medias naturas mathematicum, mediocritasq; causarum, & eorum quæ perficiuntur ab ipsis, coniungitq; quæ sunt ad ea quæ sunt. Et cõmunem illorũ ad inuicem efficit. Eiusmodi scientia, cum su capienda à purgatis, & abstractis à sensu, ac ijs qui affueti sunt incorporeis. Sinceritas intelligendi, è per abstractionem a speciebus materialibus.

Principia omnium mathematicum, sunt finitum, & infinitum. Et principia sunt etiam omnis mathematicæ essentiæ, ut Pythagoræis videtur. Sed horum utrunq; non vna ratione, neq; in omni substantia eadem lege, sed in formis intellectualibus, & immaterialibus rationibus, alia existunt huiusmodi principia, intellectualia prorsus, & à materia separata, & quæ per se sunt impartibilia. In mathematicis vero, quæ sunt multitudinis, & magnitudinis, diuisionis & distantie causæ, erunt diuisibilis naturæ participes, & propria genera sumunt cõuenientia totis mathematicis, compositionemq; participabunt, & iudicabunt intelligentia aliera existente circa potestatem, simplices & impartibiles, & intellectuales substantias. Motus vero principijs huiusmodi mathematicum nonnulli quidem forte dabunt, quot in anima, & animæ vitis, & viribus, principia hæc supponunt. Me-

lius autem animam quidem in altero genere substantiæ ponere ; mathematica verò principia, & mathematicā essentiam immobiliter opinari. Stant enim eorum semper species, & eodem modo ipsa speculamur, & secundū eadem. Media vero quædam sunt ipsa principia infiniti, & finis, vincens te semper idea termini infinitum, & circumscribente ipsa in se ipso. Vnde *Idea termini.* & procedit in infinitū semper. Pinitum autem à finiente. Huiusmodi principia differunt ab ijs, quæ in mente sunt, eò q̄ tradūt diuisionis, & multitudinis causam à se ipsis, ab his quæ naturæ differunt, & animæ rationibus per immobilitatem. Et quia intermedia incorporea per se subsistunt à materia separata, et cōunitas scientiæ mathematicæ extenditur ad omnia.

Numerorum mathematicorū duo prima & suprema supponendo principia. Vnum, quod nec vnq̄ fas nominare, eò q̄ simplex est, & principium entium. Principium vero nunq̄ eiusmodi est cuiusmodi ea sunt, quorum est principium. Et aliud principium multitudinis, diuisio. Ex quibus vno, scilicet & principio multitudinis, primum genus numerorum conficitur, ex vtriusq̄ conflatum. Culibet numero inest diuisio, & magnitudo, & quale. Terminatum vero, & vnū est principium indistinctum, & infestile. Vnū *Vnum.* neque bonum, neq̄ pulchrum, vocandū. Est enim hoc supra bonū, & pulchrum. Procedente quippe lōgius ab his, quæ sunt in principio, natura primum quidem apparuit pulchrum. Secundum vero, & maiorem distantiam obtinentibus elementis, bonum. In numeris elementum, vnitas. In magnitudinibus, punctus. Ea, vnde numeri, nec bona, nec mala. Ex compositiōne vero vnus, & causa multitudinis, materia. Subsistit quidem numerus. Primus autem in ijs ens videtur, & pulchrum. Deinde, ex elementis linearum geometricæ substantiæ apparentis, in qua eodem modo ens, & pulchrum. Vbi nil turpe, nil malum. Postremo in quartis & quintis compositis ab elementis vltimis, maliciam fieri, non primo : at eo q̄ excidit, nec obtinet quæ sunt secundum naturam.

Ordinem, & pulchrum in mathematicis speciebus, quam scientiā pariunt, contemplantur, nullum determinans huiusmodi pulchrum. Iam enim *Pulchrum.* huiusmodi scientias quæ sunt in parte attingit, & quantum ipsum aptum, & firmum in esse suo, nec mutabile, nunq̄ inuentum extra essentiam propriam, nec nunc sic. Rursus verò aliter intelligitur, & id communia substantia mathematicæ scientiæ ratione comprehendit.

Si quis singula mathematicum queat capere, fructus ingens sumēti secundum modum nascetur : sin minime, deum eminentiorem appellare debebit

Lex mens.

Felix.

Admiratio.

Amor.

**Mathematicæ
purgant.**

**A' natura, qd
verum.**

**Vsus mathe-
maticum ad mo-
ralia.**

mus. Is verò modus. Oportet enim hoc tantum dicere, omnem figuram, & numeri constitutionem, & harmoniam vniuersam, & rursus astrorū analogiam omnium vnā aperta esse secundum modum, condiscendi. Lex discendi, mens. Iis mathematicum semitis ad felicitatem itur. Eum (inq̃) sapiētissimum, qui omnia hæc ita sit nactus. Naturam enim omnī pulcherrimam, & diuinissimam, quantam hominibus dedit deus conspiciere, nunq̃ absq; dictis poterit. Adde q̃ in vnum, & in species adducendum, in singulis mathematicum notionibus, donec vniuersum mundū inueniamus. quem instituit ratio omnī diuinissima visibilem. quem felix primum quidem est admiratus, deinde discendi amore arsit, quantum humano ingenio satis ratus optime. Sic & beatissime victurum, ac mortuum ad loca virtuti parta venturum; oportet constantes in mathematicis esse, & acutos, & alia habere, quæcunq; naturæ optimæ cōueniunt. Si cordatos, & bonæ mentis homines erudierimus, saluas respublicas tenebimus. Mathematicæ purgant oculum animæ ad res diuinas intuendas. Ac sunt tanq̃ pontes, & ductus, ab eo quod fit, animam leuantes, ad id quod est. Per sensus nihil sanè ius dicamus: nil certe, cum sensus ipse nihil magis hoc, q̃ cōtrarium promat, siue proxime, siue longe sit. Ratio excitat animum ad verum, & sanum iudicium veritatis; discernit quæ sensibus sunt confusa & incerta.

Mathematica vsum incredibilem suppeditant ad scientiam, propterea q̃ substantiam attingunt à generatione soluentes; præbentq; facilitatem conuersionis à natura ad veritatem, & essentiam. Atqui acutiores reddūt capientes; & etiam multo labore comparantur. Considerari vero oportet, et si quid ad illud pertingit, vt efficiat facilius animū contemplari boni ideam. Mathematicæ compellunt conuerti animum ad locum, in quo est feliciissimū entis. Iis solis veritas cernitur, sublato ad superiora oculo. Huiusmodi aut illa sunt mathematica, quæcūq; circa ens versantur, & inuisibile, & quæ ratione & intelligentia capiuntur, visu vero minime. Et exemplis quidem vtendum apparentibus, in quibus tamen veritas non consistit. Est vsus mathematicum, si ea societate & vinculo discantur, quo iunguntur inuicem, et sine proprio mathematicarum, scilicet ad cogitationem honesti & boni. Est enim finis solutio à vinculis, & conuersio ab vmbis, & idolis, ad lucem: & è terrenis, & sensibili in lucem redditur, & bonum: & illuc ad animantia, & plantas, & solis lucem. Amplius eget ijs infirmitas visus nostri, ac intuendi puras species, & genera. Ad phantasmata vero in aquis diuina, & vmbas entium, sed non idolorū vmbas, per alterā huiusmodi

lucem ut ad solem iudicare adumbratas, omnis hæc negotiatio artium quas docent, hanc habet vim & introductionem optimi in anima ad speculationem optimi in entibus, sicut manifestissimi in corpore ad intuitum clarissimi in incorporeo loco, & inuisibili.

Infinitum nullis scientiæ terminis comprehensibile. Nam (teste Philolao) eorum quæ infinita sunt, principia inuenire non est. Sicut ergo geometriæ subijcitur quantum stans, ita & sphericæ. Vnde propter subiectorum societatem, & Archytas, & Plato binas has artes sorores appellauere, & iunctæ sunt, instar catenarum. Omnia mathematica quisquis tenet, sapientissimum Plato commemorat. Mathematica eligenda sunt, siue facilia, siue difficilia. Si quidem continui, & discreti comprehensio, sapientia. Sapientiæ studium philosophia. Sola verò omnium artium & scientiarum philosophia, finem hominis proprium, & felicitatem tribuit.

Methodus perueniendi ad rem propositam est diuisio. Intellectualia omnia tripartita. proprie intellectualia. & scibilia. & intelligibilia. Et prima quidem sunt intellectualia, secunda autem, & inferiora, quæ per eam partem animi, quæ δῖοι νοῖα dicitur, capiuntur δῖοι οὐκ ἔα dicta. Rursus ab ijs altera substantia sensibilibus extat. Et horum quædam sensibilia proprie, quæ & opinabilia. Alia vero coniectabilia. Opinabilia quidem, & proprie sensibilia particulata corpora, ut lapides, ligna, elementa. Hæc vero sunt sensibilibus prima: post quæ infirma alia, & non similia, coniectantur tamen prima. Sunt vero hæc vmbre. Etenim vmbre consequuntur corpora, sine quibus videri non possunt, nec esse. Simulachra igitur vmbre, & in aquis, & speculis, in alijs non per se subsistentia, vel apparentia. Huiusmodi vmbre, ob eas causas genere quidem numero sensibilibus ascribuntur, cadunt quippe sub sensum. Sed tamen coniectabilia verius, & credibilia, quam scibilia: credibilia tamen fide, non demonstratione, sed fide infirma. Nam huiusmodi vmbre si absint à speculo vel aqua, nullæ erunt omnino. His videntur persimilia, & quæ eo percipiuntur principio, quod δῖοι νοῖα dicitur, scilicet habentia rationem ad scibilia, & intelligibilia, quam habet cōiectabilia, ad sensibilia & opinabilia. Ideas enim quasi per contactum habet mens: quæ quidem sunt vere entia. Imaginabilia vero, quæ sunt geometrica virtute, quæ δῖοι νοῖα dicitur, comprehenduntur per descensum mentis ab ideis, media ratione; sicut vmbre visuntur non nisi vel in speculo; vel in aquis. Sic igitur & mathematica tanquam in ideis videntur cogitari, & illis innituntur. Non enim oportet à sensibilibus per

Flos flore coligitur, optimū optimo.

Philolaus.

Archytas,

Plato.

Geometria,

sphærica sorores.

res.

Finis hominis,

philosophia.

Vmbre.

Corpora.

Fides.

Ideæ mente

atinguntur.

Ab ideis mens

tis descensus,

Idea.

ablationem ipsa mathematica cognosci, descendente ab ideis, idola habere ab illis, assumere. & magnitudinē, & in distantia cogitari. Quod quidem in sensibilibus idolis debile, & per se non subsistens, hoc in intelligibilibus magnitudinem habet & distantiam. Sed quomā & hoc festinat in impartibilibus, & conquescere videtur in impartibilitate idearū, vt umbra in sensibilibus percussione. Sicut igitur cogitabilia ab intelligibilibus separata sunt, ita et cogitatio ab intellectu. Vnde Brontinus i libro de mente & cogitata, separans ipsa ab invicem, Hæc (inquit) cogitata, mente minus quippiam est, & cogitabile, intelligibili: mens enim simplex, & primum intelligens & intellectum. huiusmodi autem est idea: quia impartibilis & simplex, & primum est aliorum. Virtus vero cogitatrix si ἀλογα est multiplex, & secundum cognoscens. Scientiam enim, & rationem assumpsit. Similiter vero, & intelligibilia. Hæc autem sunt scibilia, & demonstribilia. Et omnino, quæ sunt sub mente, per rationem comprehensa, in his maius appellat vim cogitatricem, & cogitationem, nō virtute, sed multitudine, & e contrario se habent hæc ad invicem. Discriminat autem ipsa à mente, & intelligibilibus, eò q̄ mens, & quod mente capitur, sunt simplicia, illa vero composita. Item hæc primò noscunt, & noscuntur: illa secundò. Hæc impartibilia, illa partibilia. Hæc Brontinus Sed Archytas præ-

Brontinus.

clarior in libro de mente & sensu. Arbitror bis esse perspicuū, quemadmodum iuxta quatuor entium differentias, totidem sunt etiam iudicandi principia. Et q̄ ratio medium tenens, attingit duo extrema, intelligibilia, & sensibilia, in finis ordine ad mēsem, & sensum collocata, vt sua principia, & ab eis perfecta. Est vero hoc axioma de omni virtute cognitrice, q̄ simili simile noscitur. Insunt igitur huiusmodi vires animæ. & licet in ambobus ambo, & ab alteris altera perdiscere, æquasq; divisiones communiter, & proprie, par est fieri in ipsis, & ordinem transitus ab alteris ad altera, hoc est ab humilioribus ad superiora, et ascensum omnium, & coordinationē ad mentem, quomodo oportet fieri distinxit. Post hoc lineam se-

Archytas.

cat vnam, vt vnum cognoscituum spectemus. Ipsam vero bipartitur secundum primas entium differentias. Et ipsas in eadem dualitate diuisas, virtutes iudicatrices, differentias ponit has, mentem, scientiam, opinionem, sensum, rationem. Mens, & sensus sunt principia rationis. Fines vero, scientia & opinio. Sed simile semper similis cognoscituum. Vnde intellectus, intelligitilium: scientia scibilium: opinio, opinabilium: sensus, sensibiliū. Procceditur vero à sensibilibus ad opinabilia, et ab his ad intelligibilia. Pri-

Linea scita.

mum diuidit sensibile, vt notius : & sumit ipsius secundum similitudinem à sensibilibus apparentem hypostasim, scilicet idola in aquis, & speculis, tanq̃ vnā quandam naturā diuidens. Alteram vero distinguit pariem. Verum quorum hæc idola sunt imagines, vt plantæ & animalia, ab his si quidem similitudo sit idolorum secundum reuerberationem, in hæc vertente se sensu, & sic ipsa cognoscente per secundum modum, sicut etiam idola secundo modo subsistunt. Sed sensus insensibilia sese perse fert, quemadmodum & subsistunt primo. Iconibus nempe genera mathematica sunt analogia, & cognitiones ipsorum expressionibus idolorum. Ab intellectibus enim sumit actum, & ab intelligibilibus ad mathematica, & icones transeunt, suppositionibusq; vtuntur, & causam non sciunt. Et hoc est censoriū mathematicum, alterius rei existens præcognoscituum : sed non intelligibilis, & altera cognitione comprehendens, sed non actu mentis : ipsa enim mens, dialectici censorium est, & per ipsam entia, & formas, & sine vlla suppositione omnia contemplatur, & rationem habet de omnibus dare : sensibilem vero nullo vtitur, sed intellectualibus formis. Cum igitur quatuor sint vires censoriæ, ordo quidam ipsarum consideratur, & actiones distinctæ. In supremo quidē mens. Secundo, vis cogitatrix dicta διόνοια. Tercio, fides. Coniectura, quarto. Textus Archytæ. In nobis enim ipsis (inquit) per animā cognitiones sunt quatuor, mens, scientia, opinio, sensus. Quorum duæ quidem rationis principia sunt, vt mens, sensus. Duo vero fines, vt scientia, & opinio. Simile autem simili noscitur. Manifestum existens & intellectus quidem in nobis intelligibilem cognitor, scientia sensibilium, sensus sensibilem, opinio opinabilem. Vnde proceditur à sensibilibus ad opinabilia, & ab his ad intelligibilia. Hæc vero consonantia, quæ spectatur per ipsa verā. Determinatis vero ijs, quæ post hæc oportet nosse, quemadmodum enim lineam bisectam, & æquales rursus vtrarumq; sectiones, diuisas per eandem proportionem, & sic diuidatur & itidem visibile. Et rursus vtrunq; sic distinguatur, & differens manifestatione, & obscuritate alia. Eodem igitur modo altera sectio sensibilem, & idola quæ in aquis & speculis. Altera vero pars, quorū hæc sunt imagines, plantæ & animalia cum intelligibili analogiam habent, vt icones quæ sunt circa mathematica genera. Nam circa omnia mensuram supponentes, impar et par, & figuras, & angulorū tres species, ex his negotiantur reliqua. Res vero relinquenti tanq̃ scienti, rationemq; non habenti, damus neq; ipsi, neq; alijs : sed sensibilibus quidem, vt par est, vtuntur. quæretū autem, nō hæc,

4. ποιητικῆς
ιδεῖς.

Archytas.

neq; horum gratia faciunt sermones : sed diametri gratia , & ipsius tetra-
goni. Secunda sectio est intelligibilis , circa quod versatur dialectica . Ipsa
quippe vere sumit hypotheses. Sed hypotheses , & principia , & ascensum
facit , donec ad principium in quocunq; suppositione carens veniat : neq;
vitur vilo sensibili , sed ideis ipsis p se ipsas. In his verò quatuor segmen-
tis recte habet distribuere & passiones animæ . Et vocetur , in supremo,

Idearū origo
sine origine.

Mens

Ratio.

Fides.

Coniectura.

Anima , oīa.

mens. In secundo, vis discurrendi. In tertio , fides. In quarto , coniectura.
Hæc Archytas in libro de mente & sensu. Anima ipsa non recte pōneretur
vnū genus entium, particulata enim sic fieret de mathematica essentia, co-
gnitio. Vnde neq; ideam rei, vndeunq; partibilis , neq; numerum per se
mouentem, neq; harmoniā in proportionibus subsistentem. Neq; aliud vllū
huiusmodi priuatim determinare liceret de ipsa. Sed anima est omnia ges-
nera rerum mathematicarum. Est quippe idea numeri, & p numeros har-
moniam comprehendentes subsistit. Est omnes commensurationes, & pro-
portiones. Ipsa est analogia geometrica, & arithmetica, & harmonica. Et
cum principijs entium habet quandam cognationem, & omnia attingit ens
tia, & in omnia similitudine transferri potest , vnde & harmonias exau-
dit anima, & gaudet cōcentibus. Quoniam ipsa est harmonia , habetq; ex
numeris, & alijs huiusmodi mathematicis mensuris substantiam . Ipsa etiā
cognationem recepit ad intellectuales ideas, & ad sensibiles substantias, &
formas in materia. Et (vt summam totius sententiæ colligamus) anima
existit omnia mathemata , iudicatorium ipsorum tenens : habetq; vim ge-
nitricem, & effectricem ipsorum incorporeorum metrorū. quibus & opi-
ficium potest quispiam accommodare, mersarum specierum, & ipsam quæ
est per icones factionem, ex arcanis in lucem prodeuntem , contingentemq;
externa interioribus. Anima , vel mixta est ex omnibus entibus mathema-
ticis, vel ipsa omnia constituit. Si est commixta ex vniuersis, præexistunt
illa, ex quibus coeuntibus miscetur : & ita amplius non erit principium ma-
thematicæ substantiæ. Si vero ipsa anima ē principium mathematicæ essens-
tiæ, & deducit hāc ex se ipsa, erit itaq; & antiquior ipsa, & vti in caus-
sis ratione præcedit. At id cōtra pugnat præsentī opinioni. Nobilior enim
sic fieret anima entibus, quæ sunt in mathematicis . Melius igitur dicere, q
neq; anteit, neq; sequitur. Sed concurrit simul ad ipsa , & coexistit com-
prehendens, & continens in se ea omnia.

Officium vero huius scientiæ est non determinatum, neq; secundum eas-
dem & eodem modo se habens , quemadmodum mentis opus , nec a seipso
proprus

prorsus cognoscere habens, sicut menti hoc insitum est. Exteriori autem ex-
 citatur ad cognitiones, & recipiens ab alijs principium reminiscentiæ. Sic
 ipsum à se ipso proponit, firmumque non est, iuxta unam actionem, sicut
 mentis, sed in motu magis procedit à se ipso, & in se ipsum. Scientiæ hu-
 iusmodi fiunt, doctrina præcedente. Cuius principium docens præbet. Deinceps
 de inuentione consequente, quæ coniungitur iactis à docente principijs: se-
 cundum enim hæc principia reminiscitur animus veras in mathematica ideas, Inuentio.
 & proponit proprias ipsarum rationes. Quandoque etiā cōmuniter ex ambo-
 bus actio fit. Vnde Archytas in libro De mathematicis inquit, oportet quip- Archytas li-
 pe discenem ab alijs, vel ipsum inuenientem, quæ scit scire, quæ didicit ab bro mathe-
 alijs, & aliena, quæ inuenit per se ipsum, & propria inuenire, non quæ- tum.
 rentem egenum, & rarū, quærentem autem diuitem & facilem: non sciens Non quærens,
 rem autem quærare impossibile. Expositio Iamblichi vult, Archytas ex his egenus.
 scientias mathematicas prius doceri, & disci ab alijs, & id est initium hu-
 ius scientiæ. Postea per inuentionem perfici, licet inuentio antecedit vi: quo
 ad nos tamen est secunda. Nam cum in generationem inciderimus, oportet
 ab alijs rememorari prius. Est igitur & ut duos hos modos scientiā capien-
 di, arbitrari. Est etiā ipsos, ut ratione vnum comprehendere. Cū enim uti Vnum.
 ab alio, & aliena participauerimus mathematica, tum ipsa tanquā propria, &
 peculiaria ipsi per nos contrectamus. Atqui ab inuentionibus id facile dis-
 scitur, tanquā enim habentes ipsa in se ipsis, ita inuenimus ipsa, & cognoscimus
 inuenta. Et ab inquisitionibus etiam idem spectatur. Nā si non sciens,
 quærare nullo modo potest, tempus erat quo hæc sciebamus, & non præsens
 hoc. nūc quippe ipsa ignoramus: prius itaque ea noramus. Et propterea quæ-
 renti mollia & facilia mathematica ad inuentionem, non quærenti autē
 difficilia & rara. Vnde in animis inest quodam modo, & erat quandoque
 prius circa ipsas animas, in scientia secundum actum, cognitio mathematis-
 corum. Itur igitur quærendo ad inuentionem, & adiscendo in indagationē
 & inuentionem, in negotio mathematico. Vnde & nomen sumpsit mathe- Mathematica di-
 ma. A quo nempe initium primū duxit scientia. Et sine quo fieri minime sciplina à di-
 potest, nisi perdiscendo, inquam ab eo est appellata. Complures equidem virtut- scendo.
 tes mathematicæ. Sed illæ in primis, quæ à multitudine veniunt, ad idem,
 vnumque principium, & quotquot ab vno partiantur in multitudinem, quos Vnum.
 niam enim ex termino, & infinitudine constant, & vno & multitudine,
 mediæque sunt partibilis, & impartibilis. Et secundū eandem rationem sub-
 stantiam participant, & collectionem, & diuisionem. Mathematicæ etiam

circa ens, sicut dialectica. Sed dialectica simpliciter ens contemplatur, & hoc colligit, vel diuidit. Sunt & virtutes, pulchrum, & modum mathematicarum contemplantes. Habent enim secundum propriam naturam modositiam, & perfectionem, & quæcunq; conueniunt bona formis mathematicis. Hæ compluribus immotæ videntur esse, & circa immota operari. Sed id minime placet. Sunt enim quedam mathematica, quæ motus numerû, & metra, ipsaq; per se ipsa, & adinuicem quomodo se habent ordine, & cõmensuratione considerant, & animæ incorporeæ periodos, quibus & cæli numeros & cuncta huiusmodi spectat, in quibus & astrorum, atq; harmoniæ scientia cõtinentur. Duplices igitur mathematicæ virtutes, & eæ quæ circa motus versantur, & aliæ fixæ formarum immutabilium & rationû contemplatrices. Ordo vero harum virtû & potestatum, & essentie subiectarum rerum, quas ipsæ percipiunt, respondet. Siquidem aliqua præmittunt, quedam subduntur etiã iuxta bonestî, & pulchri dignitatem, quum hæc antiquissimum quidem & summum bonum speculantur, illa uero inferiorius. quoniam omnis scientia ex elementis primis obtinet firmitatem, cum fuerint terminata & æterna, tum à proprijs quoq; generibus accommodatû sibi rationum, & demonstrationum inuenit modum. Idcirco etiam in mathematicis vestiganda cõmunissima elementa sunt, & genera maxime propria. Genera & elemēta huius scientiæ esse finita & sempiterna optimas philosophiæ confitentur. Et demonstrationes mathematicæ, vnû & multitudo, finis & infinitum, idem & diuersum. Elementa, & genera scientiæ sunt, & rerum in scientia cognitarum, & principia etiã principia ut causæ: elementa, ut partes essentie, genera, ut communia. Sic nobis infinitum, & terminus bono iure, & in principijs, & elementis, & generibus constituuntur. Differunt vero hæc ab intelligibilibus principijs, & elementis, & generibus. quia deficiunt ab eorum perfectione, & puritate, & simplicitate, & ambitu, & pulchritudine, & bonis omnibus. Præstant autem rebus interituris, ordine, mensura, immobili, stabiliq; natura. Et hinc cõstat huiusmodi disciplinam esse inter virumq; scilicet rerum immortalium, & mortalium. In mathematicis nulla figura disci potest, nisi desingnata altera simili: & demonstrationes per Iconû similitudinem fiunt. Simile, & dissimile in mathematicis non existit per qualitatem, quæ est in compositis, vbi subiectum alterum est ab eo, quod accidit. Simile enim, & dissimile, ut de eo iam loquimur, est ante omnem cõpositionem. Simile, & dissimile in tota quidem substantia mathematica, in totû ipsius ens, in part

Bonum summum antiquissimum.

Vnum.
Multa.

Infinitum.
Terminus.

Ordo.
Mensura.

ticularibus vero mathematis, in particulares ipsorum hypostases. In vere mathematicis entibus nullā penitus multitudinem, vel diuisionem; vel vnionem, vel identitatem, vel diuersitatem: possibile ē subsistere, nisi præeunte secundum essentiam similitudine & dissimilitudine. Hæc scientia potissima omnium, quæ quidem eandem similitudinis causam & dissimilitudinis in prioribus, & posterioribus similiter reperit. Spectat ea etiam in differentibus similitudinem, & in indifferentibus dissimilitudinem. Simile & dissimile non inuascuntur, & fiunt sicut speciei circa materiam. Sunt enim connata hæc, & immutabilia substantiæ mathematicæ nec insunt, ut innata corporibus; ut calor in igne; etenim videtur i eis compositio & differentia, quatenus participantur ut diuersa. Illa vero participant, ut alia. In existentibus vero secundum substantiam, in mathematicis entibus est simplex quoddam esse, per totam se ipsam simplex. Quanto enim magis incorporea est, & abstracta à compositis & diuisibilibus magnitudinibus, tanto simplicius, & per se, & purius subsistit differentia similitudinis, & dissimilitudinis mathematicæ, ab eisdem rerum intelligibilium & sensibilium primo accipitur, secundum tres substantias ipsorum. ijs enim differentibus & quæ in eis formæ tripliciter differunt. Amplius interstitio quodam diuiditur ab illis extremis. Item mediant mathematica inter hæc & illa, ut inter principia, & principia.

Ubiq; sapientes viri mathematicis videntur in rerū contemplatione: mathematica enim entia incorporea cum sint, mediq; & quæ quadrare & assimilari omnibus queunt entibus, in oēs philosophiæ scientias nobis plurimum opitulatur. Theologiæ nempe adyta aperit, ad eamq; purgatione subducit: quæ purgatio absoluit vincula, iungit enti, & per formam, ordinemq; pulcherrimum speculatorum in ea scientia, appropinquare facit ad intellectualia. Ad Physicam etiam confert commensurationem eorū, quæ natura constant, docens & proportionem & ordinē. Ad Politicam deinceps de iunat, erudiens & ostendens affectionum motum ordinatum, & æqualitatem, & consensum. Ad Ethicam, proportionem virtutum continens, & æqualitatem, & consensum. Et in exemplis, mathematicas exponens formas, ut amicitie & felicitatis, aut alterius maximorum bonorum. Proposuit quoq; & omnium quæ in vita exempla mathematica, & fecunditatis, & sterilitatis. Vnde & ubiq; exemplis utendum mathematicis & proprijs in suo genere. Permeat igitur tota mathematicæ essentia, & genera eius, & elementa, & principia per omnem philosophiam, cōmunicat cum par-

Vsus mathematice i oia.
In theologiā.
In physiologiā
In politica.
In ethica.

tibus eius, quatenus tenet quandam ad eas similitudinem, & vsu præbet, operariq; ad eas accessum. Ea pergi facile potest in rerum æternarū, & lætentium cognitionem, quando inter eas medio graditur interstitio.

**Dat oībus ar-
tibus.**

Dat omnibus artibus scientiæ soliditatem, principia, fines, diffinitiones, mensuras, iudicia: rectū docet, & obliquum, & principia utriusq;. Nam cum seorsum essentiam materiæ speculetur, viens rationibus abstractis, & alienis à turba rerum labentium, causalior est, & principalior artibus, materiam contrectantibus. Spectatrices igitur artes purgat & perficit. Facilius adest in ordine exempli. Attrices excitat ac mouet ad suas ideas stantes. In toto vero rationes abstractas applicat formis immersis. Et sicut architectonica omnibus imperat.

Ideæ.

Duplex ordo, naturæ, & doctrinæ, in hac scientia. Si enim ordinat

**Priora, simp-
pliciora.**

alias, quanto magis in se ipsa ordinem cōtinebit? Ordo naturæ mathematicum præponit simpliciora vii priora, ut arithmetica aut geometriā. Aliquando vero & ad doctrinā eadem præcedunt, cum ab elementis fiat cōpositorum disciplina. Sed quandoq; propter nos, composita simplicioribus erūt in disciplina priora, si fuerint notiora. Si quis itaq; obscura velit per nota explanare, alienum non erit eo uti modo. His bifariam partitis, utendum quidem utrisq;. At his quidem tanq; magis scientiam parientibus, illis vero, ut notioribus. Si altero solo uti oportuerit, accommodatior anteponeatur, & magis conducens modus ad id quod sciri præponitur. In quibus igitur consonant scientiæ duo modi, in his utrisq; utendum. Spectare tamen ingenium debemus discantium, & quid quisq; potest capere. Hæc ideo prædiximus, ut metodo quadam, videntes in ordine mathematici negotij duo contempleremur & animaduertamus, & naturam rerum, & discantium vires: & utrius pro opportunitate utamur, & si sint hæc inuicem consona, utrisq; ex æquo utendum.

**Primæ inuen-
tiones.
Symbola.
Quinarius in-
stitutæ symb.**

A primis principiis exorssi, primum consueiebāt mathematicorum doctorem rematum cumulum, tanq; ab ipsa prima essentia ipsorum agentes intellectus ratiocinationes, & in ipsam referentes ultimam totam mathematicam conceptionem. Deinde præcipiebāt demonstrare primas inuentiones theorematum. Erat & alius apud ipsos modus per symbola mathematicus, ut iustitiæ quinarius, eo qd omnes species iustorum symbolice significat. Eo utebantur in omnem philosophiam. Nam symbolis omnia docebant, & putabant hūc modum esse Dijs proprium, & accommodatum naturæ. Amplius vereantibus, & diuinis omnibus, & animæ habitibus, & viribus, & iis que

in tælo apparent, & periodis astrorum, & elementis naturæ, & mixtis materiæ, & materia constans, applicabant semper theoremata mathematica, problematum amplectebantur cognitionem, & ipse per quam rerum scientia reperitur, & inuentio: & magis veritatis indagari insudabant, & conceptibus entium. Amabant in doctrina finitum semper, & compendia. Interdum ordinem rerum, & connexionem. Et quum oportebat, spectabant quid quisque posset capere.

Primum genus est theologicum, essentia deorum, & virtuti, & ordini, & actioni consentaneum, iuxta quandam accommodatam similitudinem, quod & maximo censetur studio dignum apud viros. ut in numeris, qui nam numeri, quibus Dijs cognati sunt? Alterum, intelligibile vere ens est id, circa quod Pythagoræi negociabantur, & circulum intelligibilem, & numerum idearum. Tertium circa substantiam se mouentem, & sempiternas rationes, et numerum se cientem. Quarto circa supercælestia, circuitusque errantium, et non errantium siderum. Quinto circa rationes materiatas, et formas coniunctas, quo pacto subsistunt, & quomodo à principio exiunt. Est enim hoc mathematicæ proprium, scire formam. Sicut in mathematicis noscuntur secunda à prioribus, ita in potestatibus animæ ad præstantiores virtutes, & actiones earum ascensio fit.

Naturæ ergo mathematicæ ita methodo diffiniedi. cum facta diuisio fuerit in genera & species, cum relictas è diuisione differentias colligit diffinitiones, rationemque vnam ex omnibus constituit. Idem etiam resoluendo facit. Quum enim resolutio in simpliciora, & communiora reducat cognitionem, & genera, & differentias discernat, quatenus apta nata sunt singula, tum collectiua compositio cogens in vnum differentia, & simplicia, diffinit vnumquodque. Diuisio igitur, vnum, multa: diffinitio multa, vnum efficit. Secundum utraq; necesse est mathematicum vnum spectare à quo cietur, & ad quod refertur. Hoc finis, & forma huius discipline, Vnam, idem, & bonum, & pulchrum, cui iungi diuisa properant. Idcirco in mathematicis in finitum, & particulato vale dicimus, in commune, & terminatum venire festinandum, donec in vnum omne, totumque negotium mathematicum resoluiamus. Et hic est finis.

Pythagoras accepit à Thalete huius principia non pauca. Deinde cum Aegyptijs esset versatus, à quibus multa sumpsit. Postea cum Assyrijs, postremo cum Chaldeis diu moratus, ab ijs magnam scientiæ huiusmodi partem mutuauit. Multa deinde addidit acceptis à Barbaris. Initium philosophandi pro-

Terminus.

Ordo.

Connexio.

Numeri Dijs

cognati.

Circulus in-

telligibilis.

Numerus Idea-

rum.

Resolutio, in
simplicia.Diuisio vnum,
in multa diffi-
nitio. Multa, in
vnum.Vnum, bonum
pulchrum.Ad vnum pro-
pera.

Vnum, finis.

Assyrijs, Chal-
dæis.

**Monumēta vis
ua non scripta** Prīmū Pythagoræ, per symbola mathematicis inuoluebat theologiam theos
rematis. quia eximia q̄ plurima apud eos notissima, in monumentis viuis,
nulla scriptura condita, seruabantur, oportet ex quibusdam igniculis rerū,
& sententiarum secundum Pythagoram conficere corpus, hæc disciplina
**Pythagorica
purgatur mē-
tis oculum.** maxime fuit ab ipso Pythagora instituta, & suscepta ad purgandum men-
tis oculum, & faciens primarum formarum, & causarum inuentionem. Ea
maximum vsum præbet ad sincere, & subtiliter cernendas corpore caren-
tes substantias, & ad res. Homini etiā ad vitam ordinē tribuit & ad affe-
ctus sedandos honestos reddit mores, reperitq; quæ humanæ vitæ non me-
diocriter profunt. Vtebatur mathematica exercitatione, & institutione ad
omnem vitam, priuatim & publice, in toga, & armis. Mathematicam ad
modum ingenuum & liberalem redegit. Subtilitatem addens demonstratio-
num, ad omnem philosophiam. Vfus huius scientiæ ad virtutem & pulchrū.
**Virtus.
Pulchrum.
Cælestia spe-
culata.** Cælestia theoremata eximia arbitrabatur. Mathematica innata est philo-
sophiæ, ideo magno eam studio prosequerentur Pythagoræi. Huius vsum etiā
ad mundi contemplationem.

Multum innitebantur abesse à sensibilibus. Per eum gradum ad puras
essentias contendebant. Scalæ eis erant mathematica, ad intellectualia, alie-
nantes eorum scientiam à populari cognitione, & traditionem efficiebant
ipsum per eadem in arcanis, & paucis eas disciplinas communicabant.
**Arcana pau-
cis cōmunicāt.** Et si quid vsq̄ foret æditum in vulgus, illud prophæticum excrebatur, inde
indignos eiciebant. Putabat enim Pythagoras non esse cōmunicandam om-
nibus philosophiam, per mathematicam: sed solis illis, qui tota ferè vita
probatissimi fuissent. Arcana solis tacitis differebat. Existimabat nature
principia inscrutabilia, propter motum. Principia maxime inuenire stude-
bant. Exercitamenta in his scientijs logica faciebant mira doctrina, simpli-
ciora præferebant cōpositis. Purgare animos affectibus in primis amabāt.
**Arcana tas-
citurnis.
Inueniendæ
principia.
Purgandus
animus.
Auscultatorij.
Mathematici.
Sphæra. 1. 2.
angulorum.
Geometria, hy-
storia.** Italici philosophiæ duo genera esse constat. Italici inq̄ Pythagoricæ di-
stinctæ secundū duo genera adscientium cā, Acusmatici, & Mathematici. Et
Acusmatici negabat alteros Pythagoræos esse. Hippassus exploitur à Py-
thagora, eo q̄ primus sphæram. 1. 2. angulorū edidisset. Theodorus etiā
Cyreneus, & Hippocrates Chius geometra eicitur. Quoniam quidam ex
ea questum faciebant. Geometria à Pythagora hystoria appellabatur.
Pythagoræi numeros, entium principia ponebant. Et per hos demonstra-
tiones iaciebant.

Quidam mathematicas nullo dignas calamitantur, quidam contra am-

pleſſabantur, vt philoſophi. Et inane omne ſtudio ante mathematicæ the-
mata opinabantur. Omne bonum re, & vſu exiſtit, non in cognitione. Eſſe
bonum eſt bene agere. Multi norunt artes. Sed non recte operantur. Qui de-
ficiunt à rectis actionibus, à maximis bonis abſunt. Hæc illi qui mathema-
ticis contradicebant. Alteri ita ratiocinabatur, dicentes eſſe ſcientias ma-
thematicas. Semper enim notiora vitæ priora poſterioribus, & meliora
ſecundum naturam deterioribus. Terminatorum enim, & ordinatorum
ſcientiæ ſunt. Sunt vero ordinata & terminata, quæ ſunt in immobilibus
formis mathematicis, & ſunt magis cauſæ priora poſterioribus. Illis enim
ablatis, & quæ ex eis auferri oportet. Quod autem ſcire mathematica optimū,
& vtiliſſimum exiſtat, hinc liquet: ratio namq; & prudentia antea bona,
canonq; & terminus exactiſſimus bonorū nullus alius eſt, q̃ sapiens, quæ-
cunq; is expetit bona, mala quæ refugit. Scientia mathematica vincit oīa
pulchritudine, & ſubtilitate. Poſt diluuium poſteriores inuentæ mathema-
ticæ. ergo perfectiores. Tum nos docent abſtrahere, & ſeparari à ſenſi-
bilibus. Sed maximus vſus, & Pythagoræ proprius mathematicarū, erat pur-
gatio animæ immortalis, & eleuatio ad intellectualia, et participatio entis.

Docti eſt iudicium, an recte vel ne doctrina tradita fuerit. Oportet in
mathematica eſſe terminos quosdam, ad quos referēs recipiet eruditus mo-
dum eorum, quæ demonſtrantur. Petere neceſſe eſt iuxta ſubiectam eſſen-
tiam rationes, & modum demonſtrationum proprium efficere. Neceſſitas
demonſtrationum ſecundum varias materias capiuntur, vtpote ſimpliciora,
illa vero in compositione potius. Et quædam penitus immota. Alia mouen-
tur, vt quæ in numeris & harmonia, vel quæ in geometria, & astro-
nomia: & horum quidem mens principium: illorum vero, ratio. Aliorū etiā,
ſenſus, vt rerum ſupercæleſtium. Dijudicandum etiā, ſi plures cauſæ ſunt,
de quibus neceſſe eſt mathematicum dicere, & quænam harum prima, quæ
ſecunda. Multi ea, quæ ſecundum eundem ſemper ſe habent modum, ſu-
biecta mathematicæ putabant. At nos multas ſatemur eſſentias, & alias
imotas, & æternas non ſolas mathematicas, immo etiā ipsis antiquiores,
& præſtantioreſ. Amplius nō omnium rerum principia mathematica, ſed
quarundam.

In vniuerſum igitur præcognoſcendum quemadmodum conſentiunt, &
coniunguntur mathematicæ contemplationi theologia, & naturalis. Sciens-
tiarum Pythagoræi circulum, & catenam ſtatuebant, etiam indiſſolubi-
lem. Multa de rebus intellectualibus tradebant per mathematicas, multa de

Bonū, vſu.
Eſſe bonū, eſt
bene agere.
Maxima bona
recte actiones.

Rō prudentia.

Purgatio ani-
mi.

Catena ſcien-
tiarum.

natura, multa de moribus. Rationes mathematicæ nullo pacto mutantur aut redarguuntur.

Dialecticæ maiora theorematata sunt, mathematicæ se ipsa illa inuenit, & perficit, nec vlla scientia eget ad proprium speculatum, & quæ ei subiiciuntur, modos demonstrationum complures efficit, & iudicat de melioribus. Eius partes geminæ, iudicatrix, & inuentrix, in diffinitione, syllogismo, diuisione. in his omnibus propria ipsius existit inuentio, & vsus, & iudicium, nec aliunde petito eis opus est apparatu.

Non est mathematica ea, quam vulgus sectatur. Illa enim scopum non habet vnam, neq; pulchrum: & bonum intendit. Nam Pythagorica subtilius, & alius contemplatur, & ad finem vnum refert sua theorematata, et pulchro, ac bono coaptat proprias rationes, & ad ens eleuat. Hinc excitata distinguit per se ipsam recte, quæ nam contemplationes ad theologiam sunt quadrantes, ordinē & mensuras diuinas potentes recipere & participare.

Mathematis vtimur eisdem sæpe ad multas res naturæ, & diuinas, vel ad generationem vel ad elementa, vel quæcūq; ad opus generationis pertinent, vel ad composita, vel ad simplicia, numeris ad omnia hæc vtitur, & harmonijs, & figuris. Quandoq; plura simul eisdem significatiua concipit, vt anime numeros, harmonias, figuras. Qd vtamur eisdē mathematicis ad plura, causa est, quia multiformes existunt naturæ cuiuslibet mathematicum, & cuiuslibet mathematicæ essentia. Qd vero pluribus ad idē vtamur mathematicis, ideo est, quia res constant ex multis essentijs. Nam anima ica circo & naturæ medio omnes multis docentur mathematicibus, tanq̃ ad varias mathematicas essentias similes adiungi possint.

De quatuor elementis ratiocinari possumus geometricæ, arithmeticæ, vel harmonicæ, & de alijs iisdem. Cum enim priora sint natura mathematica speculata, & à prioribus natura excitata, propterea & syllogismos conficit, vt ex prioribus causis demonstrantes, idq; nouem modis. Primo per ablationem & abstractionem formarum à materia. Secundo per adaptationem rationū mathematicarum ad Physica. Tertio secundum perfectionem, cum replet formarum corporarum defectus. Quarto secundum assimilationem, quum æqua & mediocria in generatione secundum quid, maxime assimilantur mathematicis formis. Quinto secundum participationem, quum puras rationes, in alijs existentes, ratione secundum quid participat. Vel secundum emphasim, quum vmbatile vestigiū mathematici apparetur circa sensibilia speculamur. Vel secundum diuisionem, quando vnam &

impar,

Iudicium.
Inuentio.

Finis vnus.

Theologica.
Ordo.

Numeri.
Harmonia.
Figure.

Parte rationes.

impartibilem formam mathematicam, quæ diuiditur circa singularia & multiplicari intelligimus. Vel secundum parabolam, quoties puras mathe- Puræ formæ.
maticum formas concipimus & quæ in sensibilibus. Vel secundum causam, quum per priora. Multa uero in mathematicis non manent, vel propter videntium propositum, vel cognitionem ad sensibilia.

Perscrutandum de genera maxime proprio omnium mathematicum, quo cognito, cognitio fiet exactissima. Id genus est medium inter intellectualia, & sensibilia, complectens in se quamuis varias species sensibilibus & genera, puritate vero et subtilitate vincens sensibilia ipsa. Atqui & vires comprehendit omnes, quasdam quidem ad ea quæ sunt euehentes, alias ad naturam mouentes: et cognitiones similiter. Hoc vero homines vnum ponentes, differentias ipsius contemplantur secundum bipartitiones. medietas huius naturæ de ente & de sensibili, media est mathematica natura etiam secundum utramque speciem, alios & alios terminos capiētes, medium sumemus genus mathematicum: differentia vero accipiat per accessum. & recessum ad ens. Vnde denominata mathematica: & quis character ipsius: & quibus oportet intendere, in diiudicanda specie mathematicum. Mathematica dicta est, quoniam ab intelligentione intelligibilium quis descendit in eam, mathesis, & est ad ipsam propria hæc speculatio. Circa quæ autem est intellectio, & scientia, circa hæc eadem & mathesis. Et huiusmodi sola sint discibilia, unde & mathematicæ. Videbantur Pythagoræis, tanquam propria organa fuisse tradita hæc mathematica, ad aperiendum entium naturam tollendasque speculatione rerum omnes tenebras, ad spectandam purissime veritatem ipsam, ad componendos mores, ad intelligendum ordinem vniuersi, & celestem harmoniam. Mathema, organum ad naturam rerum.
Amplius multa, ut per specula claritate differentia, vestigat idola naturæ operum. Harmonia
Habet itaque ratio mathematica, & puritatem, & scientiæ firmitatem. Idola naturæ.
Priorque videtur prisca esse physico mathematicus. Ex hoc enim pendere putabant aliorum sinceram intelligentiam. Sincera intelligentia.

E P I L O G V S.

Postquam commune exegimus de mathematicis speculatum, iam tempus poscit in vnum vniuersa colligere. Primum omnium de scopo totius discipline. Deinde de principiis, & communibus, & propriis, in his de his quæ mathematicis subiiciuntur verba fecimus. Deinde de usu optimo ipsorum, & scitis in eis. De virtutibus indicatricibus ipsorum. De eorum essentia

cia terminata. quomodo spectatur illa. quodnam mathematicæ opus? quæ vires? quæ elementa cōmunia & propria? & quæ omnia hæc communicat cum philosophia, quantum conferat artibus. Et quo ordine in introductione progreditur. quinam proprii Pythagoræ institutionis modi. Quæ divisio mathematicæ. Et quænam diffinitiva mathematica. quæ eximuntur secundum Pythagoram ab huiusmodi speculatione. quæ peculiaris meditatio. Et quæ non frustra Pythagoræ ea plurimum produxerunt. qui mos versandi in mathematicis. Et qui apud eos mathematici. Susceptiones mathematicum, & calumnie. Quid petendum à mathematico. Discretio problematum. De modo demonstrationum. De syllogismis, divisionibus, diffinitionibus mathematicis. Quæ communicatio Philosophæ ad Pythagoræum. Quid cōmune, quid propriū scientiæ mathematicæ. Et quod habet divisiones. Postremo de nomine. Hæc satis esse puto.

F I N I S.

E R R A T A.

Pag.	Lin.		
5	17	hominem	homines
7	11	accommodatissimus	accommodatissimus.
10	1	medium	nilium
20	25	perline	perline.

INDEX HORVM QVÆ IN Vita Pythagoræ continentur.

A

Abaris sacerdos Apollinis. 6.
Adolescentes à seniorum latere non
discedere. 2.
Agrorum diuisio cur inuenta. 10.
Alcibiades. 30.
Amicitia. 21. 50.
Amor omnibus in rebus. 4.
Anima in nobis triplex. 31.
Anima, omnia. 58.
Anima bona cum Deo. 38.
Animū offerētium spectari Dij. 8.
Animæ purgatio, mathemata. 64.
 65.
Anima insipientis, cribrum. 41.
Apollo. 3. 23.
Apophibegmata Pythag. 11.
Aquila alba. 9.
Arcana. 29. 64.
Archytas Tarentinus. 18. 28. 56.
 55. 57. 58. 59.
Arcus mirificus. 6.
Aristæus successor Pythagoræ. 24.
Aristoteles de Pythagora. 2.
Artes ab Italia i Græciā delatæ. 11
Astrologia ab Aegyptijs, & Chaldeis. 10.
Auscultatoria. 14. 64.

B

Bonitas. 15. 60.
Bona maxima, ælianæ ecclæ. 65.
Bonum à Deo querendum. 5.

Bonum à fortuna. 34.

Brontinus. 6. 1

C

Cambysis. 1.
Calliope musarum antiquiss. 12.
Catalogus Pythagoræorum. 24.
Cathena scientiarum. 65.
Cerebrum non edendum. 7.
Cibus Pythagoræorum. 6.
Ciuilis scientia. 8.
Circulus intelligibilis. 63.
Consilium, res sacra. 5.
Continentia. 19.
Cor non absumendum. 7.
Cupiditas bellua multorum caputum
 31.

D

Definitio. 63.
Demosthenes. 15.
Deus in humana forma. 2.
Dij incorporei. 49.
Dei omnipotentia. 45.
Deus finis hominis. 35
Demonstrationes hortatoriæ ad Philo-
sophiam. 29
Dialectica. 12. 66.
Dialecticæ munus. 13
Dialecticæ symbolum. 12
Diluuium. 65
Dion Syracusius. 18
Dionysius tyrannus. 18
Disciplina. 39

Discipuli Pythagoræ. 7

Diuini oculi. 4

Diuisio. 63

Doctrina Pythag. diuinitus tradita. 1

Dorica lingua antiquiss. 22

E

Ens vnum. 29

Empedocles Pythagoræus. 8

Empedocles & Parmenides primi de rebus naturæ differuerunt. 11

Epicarmus. 11

F

Fabris abstinere. 8

Fabulæ sacræ. 40

Felicitas. 33

Felicitatis numeri. 42

Fides. 5. 7.

Fortitudo. 20. 46

Funera sumptu maximo. 8

Furia. 47

G

Genus cuiq; à Deo. 31

Geometria, historia. 64

Græcia magna, Italia. 2. 11

Græci, auctore Pythagora, optimi

Reip. status. 2

H

Harmonia è sonitu fabrorum depressa. 8

Harmonia, pulcherrimum quid. 5. 67.

Hemicyclion. 1

Heraclitus. 13. 46

Herculis symbolum. 46

Hippasus. 6

Horatio ad philosophiam. 29

I

Ideæ verè entia. 55

Ideæ in ente. 39

Ideæ non videntur oculis. 36

Idæa termini. 53

Ideæ malorum in deo non sunt. 20

Idola naturæ. 67

Incorporea solum esse, reliqua æquiuoce entia. 10

Intelligētia sincera. 67

Ira. 46

Italia Magna Græciæ propter Pythagoram appellata. 2. 11

Italia plena philosophis. 11

Iupiter Themis. 3

Iuramentum Pythagoræorum. 40

Iustitia. 14. 15. 16. 47

Lucentia genialis. 3

Luenum exploratio. 4. 6.

L

Legumatores optimi. 8

Leges scriptæ ab Italia in Græciâ delatæ. 11

Liberalitas. 17

Libri in magno pretio. 18

Lucina partui præst. 14

Lyra, organum Pythagoræ. 8

M

Magi Chalcidenses. 10

Malum à corpore. 37

Mansuetudo. 14

Manus. 48

Mathematicum vsus. 61. 67

Melanurum non tangere. 8

Memoria. 11

Mens domina. 32
Mens exemplar. 12
Mens videt, audit. 20
Mercurius pingitur geminis draco-
nibus mutuo sese spectantibus, &
cur. 12
Modestia. 9.
Monita pythagoræorum. 6
Monumenta viua. 64
Mors, animi liberatio. 36
Mos vngendi corpora. 6
Mundus. 41
Musica. 8
Musica vis. 4
Musica bona. 8

N

Naturam esse, perspicuum. 34
Nicomachus de Pythagora. 23
Numerus sapientissimus quid. 563.
Numerus origo omnium. 9
Nuptiæ. 17

O

Ordo disciplinæ. 39. 69
Organa musica. 8
Orpheus. 9. 10. 22.

P

Philos. aus. 12. 55
Philosophia. 36. 47. 48. 49
Philosophiæ nomen à Pythagora
inuentum. 3
Philosophia velanda. 5. 7
Philosophia, mortis studium. 26
Philosophia, vsus sapientiæ. 32
Philosophia finis hominis. 55
Philosophus regula omnium. 37
Phocio. 15

Pietas. 15
Pindarus. 38
Plato Pythagoræus. 24
Poetæ complures in Italia. 11
Potentiæ iudices. 57
Princeps. 17
Principis scopus. 16
Principia mathematicum. 52
Prudentia virtutum domina. 11
Pudor. 20
Pythagoras, tanq̃ numen. 2
Pythagoras ciuilis scienciæ reper-
tor. 8
Pythagoras cū Camtyse captiuus. 1
Pythagoræ peregrinatio. 23
Pythagoræ auditores. 7
Pythagoræ successores. 24

Q

R

Ratio, idea operantis. 34
Ratio, auriga. 27
Ratiocinia & numeri à Phœnicib.
10.
Religia. 44
Religio à philosophia. 42
Rerum diuisio. 30
Respublica. 16
Reuelantes arcana sepeliendi. 28.
Risus. 50

S

Sacrificium. 10
Sacrificiæ descalciatus. 5
Sapientia. 25. 28. 29
Scientia ciuilis reperiatur Pythagor-
as. 8

Scientiarum catena. 65

Scipio. 15

Secta Pythagoræ. 25

Sententiæ Pythagoræ. 25

Sicilia. 8

Silenum. 4. 6

Sophistarum septem sapientia. 5

Spes. 9

Successores Pythagoræ. 24

Symbola Pythagoræ. 43

Symbolica philosophia. 7

T

Temperantia. 3. 17. 30

Temporis distributio in lectionibus.

6.

Thales. 38

Themistocles. 13

Theologia ab Aegyptijs. 10

Theologia per numeros. 6. 9

Theophrastus. 16

Thus litare Djs. 9

Tymcha mulier Pythagoræ. 18

V

Veritas. 12. 38

Vestis candida. 9. 10

Viro bono nullum malum. 38

Virtus per se appetenda. 33

Virtuti fidendum. 25

Virtute anima melior. 30

Vitæ instituendæ modus. 6. 7

Vita beatiff. à Djs. 27

Vita per se, solutio animæ à corpore.
re. 30

Vnitas cum Deo. 21

Vrsa Daunia. 4.

Vfus mathematicum. 5. 2. 61

FINIS.

